

Civilutskottets betänkande 2025/26:CU17

Konsumenträtt m.m.

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående arbete och tidigare ställningstaganden. Motionsyrkandena handlar om telefonförsäljning, reklam riktad till barn, miljö-Bjöpåståenden i reklam, kontakter med företags kundtjänster, behandling av levande djur, tågresenärers rättigheter, konsumentkrediter och överskuld-sättning, konsumentvägledning samt hållbar konsumtion m.m.

I betänkandet finns 29 reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

83 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	9
Utskottets överväganden	10
Telefonförsäljning m.m.	10
Reklam riktad till barn	16
Miljöpåståenden i reklam	22
Könsdiskriminerande reklam m.m.	24
Köp av levande djur	28
Leveranser vid distansavtal	31
Kontakter med företags kundtjänster	35
Hantverkstjänster	39
Behandling av levande djur	40
Prisinformation	43
Översyn av konsumentlagstiftningen	47
Tågresenärers rättigheter	52
Vidareförsäljning av evenemangsbiljetter	56
Formkrav för fullmakter	59
Alternativ tvistlösning	62
Konsumentkrediter och överskudsättning	64
Ränteskillnadsersättning	72
Avtalslagens bestämmelse om ocker	74
Konsumentvägledning	76
Konsumentverkets tillsynsverksamhet m.m.	81
Hållbar konsumtion	88
Miljömärkning Sverige AB	93
Leksakers säkerhet	95
Betalingstider i näringslivet	96
Reservationer	100
1. Telefonförsäljning m.m., punkt 1 (S, V, MP)	100
2. Reklam riktad till barn, punkt 2 (C)	101
3. Miljöpåståenden i reklam, punkt 3 (MP)	101
4. Könsdiskriminerande reklam m.m., punkt 4 (S)	102
5. Könsdiskriminerande reklam m.m., punkt 4 (C, MP)	103
6. Köp av levande djur, punkt 5 (C, MP)	103
7. Kontakter med företags kundtjänster, punkt 7 (S, C)	104
8. Behandling av levande djur, punkt 9 (C)	105
9. Översyn av konsumentlagstiftningen, punkt 11 (S)	105
10. Översyn av konsumentlagstiftningen, punkt 11 (V)	106
11. Översyn av konsumentlagstiftningen, punkt 11 (C)	107
12. Tågresenärers rättigheter, punkt 12 (MP)	108
13. Vidareförsäljning av evenemangsbiljetter, punkt 13 (V, MP)	108
14. Formkrav för fullmakter, punkt 14 (S)	109
15. Konsumentkrediter och överskudsättning, punkt 16 (S)	110
16. Konsumentkrediter och överskudsättning, punkt 16 (V)	112
17. Konsumentkrediter och överskudsättning, punkt 16 (C)	113
18. Konsumentkrediter och överskudsättning, punkt 16 (MP)	114
19. Ränteskillnadsersättning, punkt 17 (S)	115
20. Ränteskillnadsersättning, punkt 17 (C)	116

21. Avtalslagens bestämmelse om ocker, punkt 18 (C).....	116
22. Konsumentvägledning, punkt 19 (S, MP)	117
23. Konsumentvägledning, punkt 19 (V).....	118
24. Konsumentvägledning, punkt 19 (C).....	119
25. Konsumentverkets tillsynsverksamhet m.m., punkt 20 (S, MP).....	120
26. Konsumentverkets tillsynsverksamhet m.m., punkt 20 (C)	121
27. Hållbar konsumtion, punkt 21 (C)	121
28. Hållbar konsumtion, punkt 21 (MP)	122
29. Leksakers säkerhet, punkt 23 (MP)	123
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	124
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	124

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Telefonförsäljning m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:372 av Michael Rubbestad (SD),

2025/26:385 av Michael Rubbestad (SD),

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkandena 13 och 14,

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (S, V, MP)

2. Reklam riktad till barn

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:759 av Peter Hedberg m.fl. (S) och

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 18.

Reservation 2 (C)

3. Miljöpåståenden i reklam

Riksdagen avslår motion

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 48.

Reservation 3 (MP)

4. Könsdiskriminerande reklam m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 34 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 23.

Reservation 4 (S)

Reservation 5 (C, MP)

5. Köp av levande djur

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 19 och

2025/26:3272 av Alexandra Anstrell och Anna af Sillén (båda M).

Reservation 6 (C, MP)

6. Leveranser vid distansavtal

Riksdagen avslår motion

2025/26:2421 av Oliver Rosengren och Gustaf Göthberg (båda M).

7. Kontakter med företags kundtjänster

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 6 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 21.

Reservation 7 (S, C)

8. Hantverkstjänster

Riksdagen avslår motion

2025/26:1099 av Anna Lasses (C).

9. Behandling av levande djur

Riksdagen avslår motion

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 20.

Reservation 8 (C)

10. Prisinformation

Riksdagen avslår motion

2025/26:1486 av Eric Westroth (SD).

11. Översyn av konsumentlagstiftningen

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:723 av Malin Larsson m.fl. (S),

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 26,

2025/26:2996 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 3,

2025/26:3413 av Jacob Risberg (MP) och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 20.

Reservation 9 (S)

Reservation 10 (V)

Reservation 11 (C)

12. Tågresenärers rättigheter

Riksdagen avslår motion

2025/26:3274 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 51.

Reservation 12 (MP)

13. Vidareförsäljning av evenemangsbiljetter

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:367 av Michael Rubbestad (SD),

2025/26:963 av Daniel Persson (SD),

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 23,

2025/26:3366 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 11 och

2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 38.

Reservation 13 (V, MP)

14. Formkrav för fullmakter

Riksdagen avslår motion

2025/26:3646 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 23.

Reservation 14 (S)

15. Alternativ tvistlösning

Riksdagen avslår motion

2025/26:1535 av Emma Ahlström Köster (M) yrkandena 1–4.

16. Konsumentkrediter och överskuldssättning

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkandena 4 och 12,

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1, 2 och 5,

2025/26:2748 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkandena 2–4,

2025/26:2953 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 8 och 9,

2025/26:3197 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 1,

2025/26:3553 av Niklas Karlsson m.fl. (S) yrkande 12,

2025/26:3559 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 7,

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 14, 15 och 17 samt

2025/26:3677 av Yusuf Aydin (KD) yrkandena 1–3.

Reservation 15 (S)

Reservation 16 (V)

Reservation 17 (C)

Reservation 18 (MP)

17. Ränteskillnadsersättning

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3184 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 33 och

2025/26:3559 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 19 (S)

Reservation 20 (C)

18. Avtalslagens bestämmelse om ocker

Riksdagen avslår motion

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 13.

Reservation 21 (C)

19. Konsumentvägledning

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 3 och 4,

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 1 och 2,

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 3 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 3 och 4.

Reservation 22 (S, MP)

Reservation 23 (V)

Reservation 24 (C)

20. Konsumentverkets tillsynsverksamhet m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 7,

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 49 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 5 och 6.

Reservation 25 (S, MP)

Reservation 26 (C)

21. Hållbar konsumtion

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 43, 50, 51 och 59 samt

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 22.

Reservation 27 (C)

Reservation 28 (MP)

22. Miljömärkning Sverige AB

Riksdagen avslår motion

2025/26:65 av Josef Fransson (SD).

23. Leksakers säkerhet

Riksdagen avslår motion

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 58.

Reservation 29 (MP)

24. Betalningstider i näringslivet

Riksdagen avslår motion

2025/26:3454 av Lili André (KD).

Stockholm den 26 mars 2026

På civilutskottets vägnar

Mikael Eskilandersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mikael Eskilandersson (SD), Joakim Järrebring (S), David Josefsson (M), Leif Nysmed (S), Roger Hedlund (SD), Laila Naraghi (S), Lars Beckman (M), Denis Begic (S), Rashid Farivar (SD), Anna-Belle Strömberg (S), Jennie Wernäng (M), Larry Söder (KD), Alireza Akhondi (C), Björn Tidland (SD), Amanda Palmstierna (MP), Mats Persson (L) och Andreas Lennkvist Manriquez (V).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 83 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26 i olika konsumenträttsliga frågor m.m. Motionsyrkandena handlar bl.a. om telefonförsäljning, reklam riktad till barn, miljöpåståenden i reklam, kontakter med företags kundtjänster, behandling av levande djur, tågresenärers rättigheter, konsumentkrediter och överskuld-sättning, konsumentvägledning samt hållbar konsumtion.

Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Telefonförsäljning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om telefonförsäljning m.m.
Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete
Jämför reservation 1 (S, V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3649 yrkande 1 föreslår Joakim Järrebring m.fl. (S) ett tillkännagivande om att införa ett generellt förbud mot telefonförsäljning i enlighet med Konsumentverkets förslag i redovisningsrapporten 2025:5. Motionärerna anser vidare att det i andra hand bör införas ett opt-in-system där försäljningssamtal är tillåtna endast till konsumenter som i förväg har klargjort att de är positiva till att bli uppringda. Opt-in-systemet ska ersätta dagens system med Nixregistret. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 2).

I kommittémotion 2025/26:972 yrkande 13 föreslår Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett förslag om att införa ett omvänt Nixregister, dvs. ett register dit konsumenter kan anmäla att de vill bli kontaktade per telefon i försäljnings- och marknadsföringssyfte. Motionärerna föreslår även ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att telefonförsäljning förbjuds om inte konsumenten uttryckligen i ett omvänt Nixregister gett sitt medgivande till att bli kontaktad (yrkande 14).

Även i kommittémotion 2025/26:3371 yrkande 2 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) föreslås ett tillkännagivande om att förbjuda telefonförsäljning.

I motion 2025/26:372 föreslår Michael Rubbestad (SD) ett tillkännagivande om att oadresserad direktreklam endast ska få delas ut till den som aktivt samtyckt till detta.

I motion 2025/26:385 föreslår Michael Rubbestad (SD) även ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten att införa ett förbud mot försäljning utanför affärslokaler. Motionären anför bl.a. att när konsumenter stannar vid en livsmedelsbutik för att handla, eller passerar genom en tågstation, har de inte själva valt tidpunkt eller situation för att bli kontaktade av säljare. Motionären anför vidare att förslaget avser uppsökande försäljning från företag, organisationer och föreningar som bedriver verksamhet på regelbunden eller professionell basis.

Gällande rätt

Marknadsföringslagens bestämmelser om obeställd reklam

I marknadsföringslagen (2008:486) finns särskilda bestämmelser om obeställd reklam. Enligt 19 § gäller att en näringsidkare vid marknadsföring till en fysisk person får använda elektronisk post, telefax eller sådana uppringnings-automater eller andra liknande automatiska system för individuell kommunikation som inte betjänas av någon enskild bara om den fysiska personen har samtyckt till det på förhand, dvs. en opt-in-lösning. Om näringsidkaren har fått den fysiska personens adress för elektronisk post i samband med försäljning av en produkt till personen, gäller under vissa förutsättningar inte kravet på samtycke i förväg. Vid marknadsföring med elektronisk post ska enligt 20 § meddelandet alltid innehålla en giltig adress till vilken mottagaren kan sända en begäran om att marknadsföringen ska upphöra. Av 21 § följer vidare att andra metoder för individuell kommunikation på distans än sådana som avses i 19 § får användas om inte den fysiska personen tydligt motsatt sig att metoden används, dvs. en opt-out-lösning. Bestämmelsen tar huvudsakligen sikte på marknadsföring via oadresserad och adresserad post samt telefon.

När det gäller bedömningen av frågan om någon tydligt motsatt sig användningen av en viss metod uttalades i proposition 1999/2000:40 Obeställd reklam m.m. att i de fall som det finns ett spärregister kan den fysiska personen göra en anmälan dit, t.ex. när det gäller Nix-Telefon. I fråga om oadresserad direktreklam uttalades att det som hittills bör vara tillräckligt att det på brevlådan eller i omedelbar anslutning till brevinkastet anges att den enskilde inte önskar någon reklam (prop. s. 41).

Krav på skriftlighet vid telefonförsäljning av varor och tjänster

Ett avtal som ingås per telefon utan att parterna träffas är ett s.k. distansavtal. Bestämmelser om distansavtal finns i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler (distansavtalslagen). Lagen är tillämplig på distansavtal mellan en näringsidkare och en konsument. I syfte att stärka konsumentskyddet gäller sedan den 1 september 2018 ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning av varor och tjänster som omfattas av distansavtalslagen (prop. 2017/18:129, bet. 2017/18:CU36, rskr. 2017/18:404). Skriftlighetskravet innebär att det inte är möjligt att ingå ett avtal muntligen om en näringsidkare på eget initiativ kontakter en konsument per telefon i syfte att ingå ett distansavtal. Om telefonkontakten leder till att parterna vill ingå ett avtal ska näringsidkaren bekräfta sitt anbud i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form. För att ingå ett giltigt avtal krävs att konsumenten efter telefonsamtalet skriftligen accepterar näringsidkarens anbud. Om en näringsidkare levererar varor eller utför tjänster trots att det inte finns något giltigt avtal är konsumenten inte betalningsskyldig för dessa.

Krav på skriftlighet vid telefonförsäljning av spel

Sedan den 1 juni 2024 gäller även ett skriftlighetskrav, motsvarande skriftlighetskravet i distansavtalslagen, vid telefonförsäljning av spel (prop. 2023/24:53, bet. 2023/24:KrU9, rskr. 2023/24:165). Om en licenshavare på eget initiativ kontakter en konsument via telefon i syfte att ingå ett distansavtal om spel och ett avtal ska ingås till följd av en sådan kontakt, ska licenshavaren bekräfta sitt anbud i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten. Ett avtal ingås genom att konsumenten efter samtalet skriftligen accepterar licenshavarens anbud. Ett avtal som inte har ingåtts på detta sätt ska vara ogiltigt, och konsumenten ska då inte vara skyldig att betala för något spel (14 kap. 18 och 19 §§ spellagen [2018:1138]).

Förbud mot telefonförsäljning på premiepensionsområdet

Sedan den 1 juli 2018 får marknadsföring eller försäljning av tjänster och produkter på premiepensionsområdet inte ske via telefon (64 kap. 46 § socialförsäkringsbalken).

Avtal utanför affärslokaler

I distansavtalslagen finns även bestämmelser om avtal som ingås utanför affärslokaler. Med avtal utanför affärslokaler avses bl.a. avtal som ingås då näringsidkaren och konsumenten samtidigt är närvarande på någon annan plats än i näringsidkarens affärslokal eller efter det att konsumenten lämnat ett anbud på en sådan plats (1 kap. 2 § distansavtalslagen). Det kan vara fråga om avtal som ingås i konsumentens bostad eller på dennes arbetsplats eller i en annan näringsidkarens lokaler. Även avtal som ingås på allmänna platser som gator, köpcenter, badstränder, idrottsanläggningar och allmänna transportmedel omfattas (prop. 2013/14:15 s. 73 f.). Om avtalet ingås utanför affärslokaler blir bestämmelserna i lagen om bl.a. näringsidkarens informationskyldighet och konsumentens ångerrätt tillämpliga.

Lagen gäller inte för avtal utanför affärslokaler, om det pris som konsumenten sammanlagt ska betala understiger 400 kronor.

Nix-Telefon

Fysiska personer som har ett telefonabonnemang kan anmäla till spärregistret Nix-Telefon att de inte önskar bli kontaktade på telefonnumret i försäljningsmarknadsförings- eller insamlingssyfte. Spärregistret omfattar all telefoni. Registret drivs av Föreningen Nix-Telefon, med tio bransch- och intresseorganisationer som medlemmar och huvudmän.

Innan en fysisk person kontaktas per telefon i försäljnings-, marknadsförings- eller insamlingssyfte ska det ske en kontroll mot spärregistret för att säkerställa att telefonnumret inte finns registrerat i registret. Huvudregeln är att det inte är tillåtet att ringa ett telefonnummer som finns registrerat i spärregistret. Enligt Nix-Telefons regler finns det dock vissa

undantag då en konsument får kontaktas trots att konsumenten registrerat sitt telefonnummer i registret. Kontakt får bl.a. tas om det finns ett etablerat kundförhållande mellan marknadsföraren och konsumenten.

Branschöverenskommelse om oadresserad direktreklam

Mellan Konsumentverket och branschorganisationen Swedish Data & Marketing Association (Swedma) gäller en överenskommelse om att konsumenter som så önskar ska slippa få oadresserad reklam i sin brevlåda om de anger på brevlådan att de tackar nej till reklam. Överenskommelsen omfattar endast kommersiell direktreklam.

Konsumentverkets rapport om telefonförsäljning

Regeringen gav i maj 2025 Konsumentverket i uppdrag att utreda och vid behov lämna förslag som syftar till att stärka konsumentskyddet vid försäljning via telefon. Konsumentverket redovisade uppdraget i rapporten Telefonförsäljning – en önskad, olämplig och djupt problematisk affärsmetod (redovisningsrapport 2025:5). Konsumentverket förordar i rapporten i första hand ett generellt förbud mot marknadsföring och försäljning via telefon och i andra hand en strikt opt-in-lösning. Konsumentverket anför sammanfattningsvis bl.a. följande:

En närmare analys visar att problemen vid telefonförsäljning primärt hänför sig till telefonförsäljningens grundkonstruktion. Det överrumplande momentet och den muntliga direktkontakten gör det svårt för konsumenten att ta till sig information om den marknadsförda produktens pris och egenskaper, samtidigt som det är svårt att stå emot säljarens försäljnings-, i praktiken ofta, övertalningsförsök. Konsumenten är helt oförberedd och väljer varken tillfälle eller produkt som marknadsförs. Ett personligt intresse hos en enskild telefonförsäljare att komma i åtnjutande av provision, skapar incitament att driva samtalet till ett köp och ökar den redan befintliga obalansen mellan parterna.

...

För ett ändamålsenligt och verksamt konsumentskydd behöver den primära orsaken till problemen hanteras, det vill säga telefonförsäljningens grundkonstruktion. Med andra ord, för att på riktigt komma åt problemen vid telefonförsäljning behöver telefonförsäljningen upphöra. Konsumentverket anser därför att ett generellt förbud mot telefonförsäljning bör införas och att förbudet mot telefonförsäljning av premiepensionsprodukter kan stå som modell, det vill säga att förbudet gäller oavsett eventuell kundrelation. För produktkategorier som på grund av sin komplexitet är särskilt svåra att ta ställning till per telefon är det extra angeläget att telefonförsäljning upphör som affärsmetod. Det gäller telekomprodukter, försäkringar, el, krediter, hälsoprodukter och lotterier/spel. Där är problemen extra stora och kan få svåra och långsiktiga konsekvenser för konsumenten. Ett förbud som omfattar endast utpekade produktområden skulle dock skapa en spretig reglering. Ett generellt förbud skulle inte bara vara den effektivaste åtgärden, utan även den åtgärd som är tydligast och enklast att förhålla sig till för både konsumenter och företag.

Även en opt-in-lösning, det vill säga att försäljningssamtal är förbjudna om inte konsumenten i förväg har förklarat sig positiv till att bli uppringd, skulle i hög grad förbättra konsumentskyddet. Det finns ett mycket starkt stöd i befolkningen för att begränsa telefonförsäljning. Stödet för ett opt-in-system, 85 procent föredrar det framför dagens situation, kan ses som ett uttryck för en bred vilja att återta kontrollen över vilka kontakter man vill ha med försäljare.

Både ett generellt förbud och ett strikt opt-in-system skulle respektera konsumenternas, redan i förväg kända, inställning till telefonförsäljning. Initiativet till och kontrollen över när och var köp görs skulle tillkomma konsumenterna. Om en opt-in-lösning väljs, bör Konsumentverket eller en annan oberoende aktör anförtros hanteringen av systemet, både för att säkra skyddsnivån och för att inte belasta privata aktörer.

Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Frågesvar

Civilminister Erik Slottnér (KD) anförde följande den 17 december 2025 som svar på en skriftlig fråga (fr. 2025/26:285) om telefonförsäljning:

[...] har frågat mig om jag tänker förbjuda telefonförsäljning.

Som jag nyligen svarade på en annan riksdagsfråga rörande telefonförsäljning har Konsumentverket gjort flera granskningar av telefonförsäljning som visar att det finns återkommande brister och att myndigheten fortsätter att få många anmälningar och frågor om telefonförsäljare. Regeringen gav därför i maj 2025 ett uppdrag till Konsumentverket för att få en tydlig bild av situationen och få förslag på möjliga åtgärder.

Av Konsumentverkets rapport framgår det att det är få personer som är positiva till denna försäljningsmetod. Det framkommer också att många konsumenter på olika sätt försöker värja sig mot oönskade telefonsamtal, framför allt genom att avstå från att besvara samtal från okända nummer. Konsumentverket bedömer att dagens regelverk, tillsynsåtgärder och de åtgärder som branschen vidtagit i form av bl.a. NIX-registret, inte är tillräckliga för att skydda konsumenterna. Konsumentverket föreslår ett förbud mot all telefonförsäljning och, i andra hand, en s.k. opt-in-lösning där konsumenten aktivt måste tacka ja för att få bli uppringd.

Som jag framfört tidigare är det positivt att en omfattande granskning har gjorts av denna försäljningsmetod. Frågan om hur bedömningarna och slutsatserna i Konsumentverkets rapport bör hanteras bereds nu inom Regeringskansliet.

Lagrådsremissen Nya regler mot bedrägerier och annat vilseledande genom elektroniska kommunikationer

Regeringen beslutade den 19 mars 2026 om lagrådsremissen Nya regler mot bedrägerier och annat vilseledande genom elektroniska kommunikationer. I lagrådsremissen förslår regeringen ändringar i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation som syftar till att motverka att elektroniska kommunikationstjänster används för att genomföra bedrägerier eller vilseleda mottagare på något annat sätt. Enligt förslaget ska operatörer som tillhandahåller telefoni och sms vara skyldiga att stoppa samtal och

meddelanden som misstänks användas för bedrägerier eller för att vilseleda en större grupp mottagare.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om telefonförsäljning till konsumenter behandlades senast av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Ett motionsyrkande om oadresserad direktreklam, motsvarande det nu aktuella yrkandet, behandlades senast av utskottet våren 2023 i betänkande 2022/23:CU8 och i förenklad ordning våren 2024 i betänkande 2023/24:CU11. Utskottet föreslog att motionsyrkandena skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

När det gäller motionsyrkandena med förslag på åtgärder mot telefonförsäljning har Konsumentverket haft ett regeringsuppdrag att utreda och vid behov lämna förslag som syftar till att stärka konsumentskyddet vid försäljning via telefon. Konsumentverket redovisade uppdraget i rapporten Telefonförsäljning – en önskad, olämplig och djupt problematisk affärsmetod (redovisningsrapport 2025:5). Konsumentverket förordar i rapporten i första hand ett generellt förbud mot marknadsföring och försäljning via telefon och i andra hand en strikt opt-in-lösning där konsumenten aktivt måste tacka ja för att få bli uppringd. Som framgår av civilminister Erik Slottners svar på en skriftlig fråga om telefonförsäljning bereds nu Konsumentverkets rapport inom Regeringskansliet.

Vidare har regeringen beslutat om en lagrådsremiss med förslag om att operatörer som tillhandahåller telefoni och sms ska vara skyldiga att stoppa samtal och meddelanden som misstänks användas för bedrägerier eller för att vilseleda en större grupp mottagare.

Utskottet anser att resultatet av den pågående beredningen inte bör föregripas genom någon åtgärd från riksdagens sida. Motionerna 2025/26:3649 (S) yrkandena 1 och 2, 2025/26:972 (V) yrkandena 13 och 14 samt 2025/26:3371 (MP) yrkande 2 bör därför avslås.

När det sedan gäller förslaget i motion 2025/26:372 (SD) att oadresserad direktreklam endast ska få delas ut till den som aktivt samtyckt till detta finns regler i marknadsföringslagen om obeställd reklam som i korthet innebär att oadresserad direktreklam får delas ut till fysiska personer om inte mottagaren tydligt har motsatt sig sådan marknadsföring. För att mottagaren ska anses ha motsatt sig marknadsföringen bör det enligt förarbetena vara tillräckligt att det på brevlådan eller i omedelbar anslutning till brevinkastet anges att den enskilde inte önskar någon reklam. Mellan Konsumentverket och branschorganisationen Swedma gäller vidare en överenskommelse om att konsumenter inte ska få oadresserad reklam i sin brevlåda om de anger på brevlådan att de tackar nej till reklam.

Enligt utskottet finns inte skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionen. Den bör därför avslås.

Utskottet anser inte heller att det finns skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av förslaget i motion 2025/26:385 (SD) om att utreda ett förbud mot försäljning utanför affärslokaler. Även denna motion bör således avslås.

Reklam riktad till barn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om åtgärder mot reklam riktad till barn. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående och aviserat arbete. Jämför reservation 2 (C).

Motionerna

Alireza Akhondi m.fl. (C) anser i kommittémotion 2025/26:3181 att skyddet mot reklam till barn och unga i digitala miljöer behöver ses över. Motionerna anför bl.a. att regelverken bör anpassas så att de är relevanta i dagens digitaliserade medielandskap. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 18).

I motion 2025/26:759 föreslår Peter Hedberg m.fl. (S) ett tillkännagivande om att införa ett förbud mot reklam för ohälsosamma livsmedel som riktar sig till barn. Motionärerna anför bl.a. att reklam för ohälsosamma produkter – såsom snabbmat med högt innehåll av socker, salt och fett, energidrycker eller godis – påverkar barns konsumtionsvanor och ökar risken för ohälsosamma matvanor, övervikt och fetma.

Marknadsföringslagen

Genom marknadsföringslagen (2008:486) har bl.a. direktivet (2005/29/EG) om otillbörliga affärsmetoder genomförts i svensk rätt. Direktivet är i huvudsak ett fullharmoniseringsdirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna inte får behålla eller införa bestämmelser som avviker från direktivet.

I marknadsföringslagen finns generella regler om marknadsföring som gäller oavsett vilken produkt som marknadsförs och oavsett vilket medium som används. Marknadsföringslagen är således tillämplig även på marknadsföring som förekommer på internet.

Enligt 5 § marknadsföringslagen ska marknadsföring stämma överens med god marknadsföringssed. Av 6 § marknadsföringslagen följer att marknadsföring som strider mot god marknadsföringssed är att anse som otillbörlig om den i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut. I ingressen till direktivet om otillbörliga affärsmetoder sägs bl.a. att om en affärsmetod är särskilt riktad till en viss

konsumentgrupp, t.ex. barn, är det önskvärt att affärsmetodens inverkan bedöms ur ett perspektiv som är representativt för den genomsnittliga medlemmen i denna grupp (punkt 18).

Enligt 7 § marknadsföringslagen får en näringsidkare inte använda sig av aggressiv marknadsföring. Marknadsföringen är att anse som aggressiv om den innefattar trakasserier, tvång, fysiskt våld, hot eller annat aggressivt påtryckningsmedel. Aggressiv marknadsföring är att anse som otillbörlig om den i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut. I 7 a § marknadsföringslagen förtydligas vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av om marknadsföringen är aggressiv. Av 7 § sista stycket marknadsföringslagen framgår att sådan aggressiv marknadsföring som anges i punkterna 24–31 i bilaga I till direktivet om otillbörliga affärsmetoder alltid är att anse som otillbörlig. Bilagan ska enligt 4 § marknadsföringslagen gälla som lag i Sverige. Enligt punkt 28 i bilagan är det under alla omständigheter en otillbörlig affärsmetod att i en annons direkt uppmana barn att köpa eller att övertala sina föräldrar eller andra vuxna att köpa de utannonserade produkterna åt dem.

I propositionen som låg till grund för 2008 års marknadsföringslag anförde regeringen att direktivet allmänt sett ger barn och andra utsatta grupper ett visst starkare skydd mot otillbörliga marknadsföringsåtgärder. Ett förbud finns t.ex. mot direkta köpuppmaningar riktade till barn (punkt 28 i bilaga I). Om marknadsföring riktas till barn ska dessutom bedömningen av om åtgärden är otillbörlig ske utifrån en person som är representativ ur den krets som åtgärden riktas till (prop. 2007/08:115).

Marknadsföringslagen och bilagan innehåller därutöver, till skillnad från radio- och tv-lagen (2010:696), inte några särskilda bestämmelser om reklam riktad till barn. Enligt 8 kap. 3 § radio- och tv-lagen får program i tv-sändningar och beställ-tv som huvudsakligen riktar sig till barn under tolv år inte avbrytas av annonsering. I 7 § samma kapitel anges att reklam i tv-sändningar, sökbar text-tv och beställ-tv inte får syfta till att fånga uppmärksamheten hos barn under tolv år. I tv-sändningar och beställ-tv får reklam inte heller förekomma omedelbart före eller efter ett program eller en del av ett program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år. Även en leverantör av en videodelningsplattform ska följa dessa regler (9 a kap. 9 och 10 §§).

Tillsyn och marknadsstörningsavgift

Konsumentombudsmannen har ett tillsynsansvar över att bestämmelserna i marknadsföringslagen följs. En näringsidkare kan enligt marknadsföringslagen bl.a. förbjudas att fortsätta med marknadsföring som är otillbörlig (23 §). Konsumentombudsmannen har även möjlighet att i vissa fall direkt förbjuda en näringsidkare att fortsätta med en viss marknadsföringsåtgärd. Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2020 har bl.a. Konsumentombudsmannen fått stärkta tillsynsbefogenheter. Bland annat ska en näringsidkare som genom sitt agerande på internet bryter mot den

konsumentskyddande lagstiftningen, t.ex. genom otillbörlig marknadsföring, kunna föreläggas att ta in ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen. Ett sådant föreläggande ska kunna riktas även mot en värdtjänstleverantör eller internetleverantör (prop. 2019/20:120, bet. 2019/20:CU23, rskr. 2019/20:254).

En näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot marknadsföringslagen kan påföras en marknadsstörningsavgift. Tidigare kunde en avgift endast påföras vid överträdelse av vissa särskilt utpekade bestämmelser i lagen. Våren 2022 beslutade riksdagen att utvidga möjligheten att besluta om marknadsstörningsavgift till att gälla vid överträdelser av marknadsföringslagens bestämmelser generellt. När man bestämmer avgiftens storlek kan man bl.a. beakta vilket slags marknadsföring det är fråga om och vilken målgruppen är, t.ex. barn. Lagändringarna trädde i kraft den 1 september 2022 (prop. 2021/22:174, bet. 2021/22:CU19, rskr. 2021/22:308).

Åtgärder på onelineplattformar

Enligt EU:s förordning om digitala tjänster¹ ska leverantörer av onlineplattformar som är tillgängliga för minderåriga på sina tjänster införa lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa en hög nivå av integritet, säkerhet och trygghet för minderåriga (artikel 28.1). Leverantörer av onlineplattformar får inte presentera annonser på sina gränssnitt som bygger på profilering när de med rimlig säkerhet är medvetna om att tjänstemottagaren är minderårig (artikel 28.2). Om en förmedlingstjänst främst riktar sig till minderåriga eller till övervägande del används av dem ska leverantören av förmedlartjänsten förklara villkoren och eventuella begränsningar för användningen av tjänsten på ett sätt som minderåriga kan förstå (artikel 14.3).

Utredningen om en åldersgräns på sociala medier

Regeringen beslutade den 9 oktober 2025 att bemyndiga chefen för Socialdepartementet att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera förutsättningarna för att införa en åldersgräns för barns användning av sociala medier. Syftet är att stärka skyddet för barns hälsa och trygghet i digitala miljöer.

Enligt regeringens direktiv (dir. 2025:91) ska utredaren bl.a.

- analysera och ta ställning till om det, med hänsyn tagen till grundläggande fri- och rättigheter, bör införas en åldersgräns för barns användning av sociala medier, och om möjligt föreslå en sådan åldersgräns
- om det inte bedöms möjligt att lämna förslag på en åldersgräns för sociala medier, analysera förutsättningarna för att höja åldern för när barn kan

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG.

lämna samtycke till att deras personuppgifter behandlas för informations-samhällets tjänster och lämna sådana författningsförslag

- följa det arbete med åldersverifiering som initierats inom EU.

Den del av uppdraget som avser förslag på en åldersgräns för användning av sociala medier eller höjd ålder för när barn kan lämna samtycke till att deras personuppgifter behandlas för informationssamhällets tjänster ska redovisas senast den 12 juni 2026. Övriga delar av uppdraget ska redovisas senast den 14 november 2026.

Konsumentagendan

Kommissionen presenterade den 19 november 2025 en ny strategi för EU:s konsumentpolitik för de kommande fem åren² (konsumentagendan). Agendan är indelad i fem avsnitt, varav fyra avsnitt behandlar prioriterade områden och ett avsnitt styrning och samarbete. I avsnitten presenteras sammanlagt 24 åtgärder. Åtgärderna omfattar planerade förslag till ny och reviderad lagstiftning och andra insatser som syftar till att bl.a. stärka konsumentskyddet och främja konkurrens, social rättvisa och hållbar tillväxt. De prioriterade områdena är: en handlingsplan för konsumenter på den inre marknaden, digital rättvisa och konsumentskydd online, hållbar konsumtion samt upprätthållande av rättigheterna och möjlighet till gottgörelse.

I avsnittet Digital rättvisa och konsumentskydd online anför kommissionen bl.a. att i och med den växande e-handeln, utvecklingen av ny teknik och den ökande användningen av artificiell intelligens (AI) är det viktigt att se till att EU:s konsumentlagstiftning fortsätter att ge en hög konsumentskyddsnivå i den rådande digitala miljön och bevarar konsumenternas oberoende och valfrihet. Minderåriga konsumenter är särskilt utsatta i den digitala miljön.

Under fjärde kvartalet 2026 planerar kommissionen att föreslå en rättsakt om digital rättvisa för att ta itu med otillåtna tekniker och affärsmetoder gentemot konsumenter, särskilt minderåriga, och säkerställa lika villkor för näringsidkare i den digitala miljön.

Uppdrag om att förbättra barns och ungas livsmedelskonsumtion

Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket har haft ett regeringsuppdrag om att förbättra barns och ungas livsmedelskonsumtion med särskilt fokus på socioekonomiska skillnader. Uppdraget slutredovisades i januari 2025 i rapporten Samhället behöver främja en hälsosam livsmedelskonsumtion hos barn och unga.

Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket föreslår bl.a. att regeringen utreder förutsättningar att begränsa marknadsföring av ohälsosamma livsmedel som barn och unga exponeras för i alla mediekkanaler. Myndigheterna

² Strategi för konsumentpolitiken 2030 och handlingsplan för konsumenter på den inre marknaden. ”En ny impuls för konsumentskydd, konkurrenskraft och hållbar tillväxt”, COM(2025) 848.

anför att barn och unga exponeras för en stor mängd marknadsföring av ohälsosamma livsmedel. Marknadsföringen sker främst via sociala medier där den skraddarsys till målgruppen, vilket har stor inverkan på barn och unga. Barn och unga med sämre socioekonomiska villkor är särskilt utsatta. Därför behövs begränsningar för att främja barns och ungas matrelaterade hälsa och för att utjämna skillnaderna i matrelaterad hälsa. Forskningen visar att reglering har större effekt än frivilliga insatser och att regleringen bör omfatta alla mediekanaler, inklusive spel, som når barn.

Slutrapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Egenåtgärder m.m.

Internationella Handelskammaren (ICC) har ställt upp särskilda regler när det gäller marknadskommunikation som riktas till eller som visar barn eller ungdomar³. Bland annat får marknadskommunikation inte utnyttja barns naturliga godtrogenhet eller ungdomars bristande erfarenhet (artikel 20 i ICC:s regler). Marknadsförare, plattformar och utgivare/medieföretag rekommenderas att använda tekniska hjälpmedel som kan underlätta för barn och ungdomar att identifiera kommersiellt innehåll. Marknadskommunikation som riktas till barn eller ungdomar ska vara så utformad att dessa tydligt kan särskilja den som sådan kommunikation. Om det inte framgår tydligt av form, format och medium att det är ett kommersiellt meddelande ska detta reklammarkeras klart och tydligt på ett sätt som kan förstås av målgruppen (artikel E1).

Stiftelsen Reklamombudsmannen (RO) är näringslivets självregleringsorgan med uppgift att främja en hög etisk standard inom reklam och marknadsföring. Stiftelsen har två prövande instanser, Reklamombudsmannen (RO) och Reklamombudsmannens opinionsnämnd (RON). Allmänheten, företag och organisationer kan vända sig till RO som prövar om reklamen strider mot ICC:s regler för reklam och marknadskommunikation. RO granskar även reklam på eget initiativ och ger information, utbildning och vägledning i marknads-etiska frågor. RO meddelar beslut i ärenden om praxis finns. När praxis saknas hänskjuter RO ärendet till RON för prövning. RO:s beslut kan överklagas till RON, men RON:s beslut kan inte överklagas.

Vidare lämnar Konsumentverket på sin webbplats information till företag om vilka regler som gäller vid marknadsföring som riktar sig till barn.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om reklam till barn, bl.a. ett motsvarande yrkande som motion 2025/26:3181 yrkande 18, behandlades senast av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Motionsyrkanden om en begränsning av reklam för ohälsosamma livsmedel behandlades bl.a. av utskottet våren 2023 i

³ Internationella Handelskammarens regler för reklam och marknadskommunikation (ICC:s marknadsföringskod). 11:e upplagan 2024.

betänkande 2022/23:CU8 och i förenklad ordning våren 2024 i betänkande 2023/24:CU11. Utskottet föreslog att de då aktuella motionsyrkandena skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Det finns i dag många olika marknadsföringskanaler som riktar sig till barn. Barn är genom sin bristande erfarenhet extra mottagliga för kommersiella budskap, och de har inte samma förmåga som vuxna att kritiskt granska marknadsföringen. Det är därför av största vikt att marknadsföringen till barn präglas av återhållsamhet och hänsynstagande. Det krävs också ett regelverk som ger tillräckligt stöd för att skydda barn mot oönskad marknadsföring.

Utskottet konstaterar att direktivet om otillbörliga affärsmetoder har genomförts i svensk rätt genom 2008 års marknadsföringslag. Som redovisats ovan ger direktivet allmänt sett barn och andra utsatta grupper ett i viss mån starkare skydd mot otillbörliga marknadsföringsåtgärder, även om direktivet inte innehåller ett totalförbud mot reklam riktad till barn. Så är t.ex. direkta köpuppsmaningar riktade till barn en under alla omständigheter otillbörlig affärsmetod. Om marknadsföring riktas till barn ska dessutom bedömningen av om åtgärden är otillbörlig ske utifrån en person som är representativ för den krets som åtgärden riktas mot.

Utskottet noterar vidare att en näringsidkare enligt marknadsföringslagen kan förbjudas att fortsätta med otillbörlig marknadsföring. Konsumentombudsmannen har även i vissa fall möjlighet att direkt förbjuda en näringsidkare att fortsätta med en viss marknadsföringsåtgärd.

Som redovisats ovan gäller marknadsföringslagens regler generellt oavsett vilken produkt som marknadsförs och oavsett vilket medium som används. Det innebär bl.a. att även marknadsföring på internet eller i en app måste följa lagen. En näringsidkare som på internet bryter mot den konsumentskyddande lagstiftningen (t.ex. genom otillbörlig marknadsföring) kan föreläggas att ta in ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen.

Vidare kan en näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot marknadsföringslagen också påföras en marknadsstömningsavgift. När avgiftens storlek bestäms kan det bl.a. beaktas vilket slags marknadsföring det är fråga om och vilken målgruppen är, t.ex. barn.

EU:s förordning om digitala tjänster innehåller regler för skydd av minderåriga online. Bland annat är leverantörer av onlineplattformar som är tillgängliga för minderåriga skyldiga att införa lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa att deras tjänst har en hög nivå av integritet, säkerhet och trygghet för minderåriga.

Vidare planerar kommissionen att under 2026 föreslå en rättsakt om digital rättvisa för att ta itu med otillåtna tekniker och affärsmetoder gentemot konsumenter, särskilt minderåriga, och säkerställa lika villkor för näringsidkare i den digitala miljön. Det framgår av den nya EU-strategin för

konsumentpolitiken som kommissionen presenterade i november 2025 (konsumentagendan).

När det sedan gäller frågan om reklam för ohälsosamma livsmedel som riktas mot barn har Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket haft ett regeringsuppdrag om att förbättra barns och ungas livsmedelskonsumtion. I slutrapporten föreslår myndigheterna bl.a. att regeringen utreder förutsättningar att begränsa marknadsföring av ohälsosamma livsmedel som barn och unga exponeras för i alla mediekanaler. Slutrapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Mot denna bakgrund finns det enligt utskottet inte behov av något tillkännagivande till regeringen, och motionsyrkandena bör därför avslås.

Miljöpåståenden i reklam

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om miljöpåståenden i reklam.

Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 3 (MP).

Motionen

I partimotion 2025/26:3548 anför Daniel Helldén m.fl. (MP) att det behövs en lag mot s.k. greenwashing som skyddar konsumenter från missledande miljöpåståenden och falsk marknadsföring. Ett tillkännagivande föreslås i enligt med detta (yrkande 48).

Marknadsföringslagen

Enligt 10 § första stycket marknadsföringslagen (2008:486) får en näringsidkare vid marknadsföringen inte använda sig av felaktiga påståenden eller andra framställningar som är vilseledande i fråga om näringsidkarens egen eller någon annans näringsverksamhet.

Direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen

Europaparlamentet och rådet antog i februari 2024 direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen⁴. Syftet med direktivet är bl.a. att motverka vilseledande miljöpåståenden i marknadsföring. Genom direktivet skärps kraven när det gäller vilka miljöpåståenden näringsidkare får använda i sin marknadsföring. Direktivet är fullharmoniserande och innebär ändringar i direktivet om otillbörliga affärsmetoder och direktivet om konsument-

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/825 av den 28 februari 2024 om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information.

rättigheter. Dessa direktiv har genomförts i svensk rätt huvudsakligen genom marknadsföringslagen (2008:486) och lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler.

I direktivet om otillbörliga affärsmetoder införs nya definitioner kopplade till miljöpåståenden och hållbarhet. Det ställs även krav på att miljöpåståenden ska kunna styrkas och på den information som ska lämnas om verktyg som näringsidkare tillhandahåller för jämförelse av nya produkter. I bilaga I till direktivet (den s.k. svarta listan) införs tolv nya punkter med affärsmetoder som under alla förhållanden ska anses otillbörliga. Bland annat införs ett förbud mot att göra ett allmänt miljöpåstående för vilket näringsidkaren inte kan styrka erkänd utmärkt miljöprestanda som är relevant för påståendet.

Utredningen om mer konsumentmakt i den gröna omställningen

Regeringen gav den 20 februari 2025 en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera EU-direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen och föreslå de författningsändringar som behövs för att genomföra det i svensk rätt (dir. 2025:13). Utredningen, som antagit namnet Utredningen om mer konsumentmakt i den gröna omställningen, överlämnade i december 2025 betänkandet Åtgärder för en mer hållbar konsumtion (SOU 2025:124).

Utredningen föreslår bl.a. att det införs en ny bestämmelse i 10 § marknadsföringslagen som innebär att en näringsidkare inte får använda sig av vilseledande framställningar som rör miljömässiga eller sociala egenskaper eller cirkularitetsaspekter såsom hållbarhet, reparerbarhet eller återvinningsbarhet. Vidare föreslås en ny bestämmelse i lagen som gäller marknadsföring med påståenden om framtida miljöprestanda (14 b §). Det kan vara påståenden om övergång till koldioxid- och klimatneutralitet. Bestämmelsen innebär att sådana påståenden får användas om de har stöd genom tydliga, objektiva, allmänt tillgängliga och kontrollerbara åtaganden i en genomförandeplan.

Betänkandet har remitterats och remisstiden går ut den 26 mars 2026.

Förslag till direktiv om gröna påståenden

Kommissionen presenterade i mars 2023 ett förslag till direktiv om gröna påståenden⁵. Förslaget kompletterar direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom att uppställa krav för miljöpåståenden och märkning på EU:s inre marknad. Förslaget innebär bl.a. att näringsidkare behöver ett förhandsgodkännande av ett ackrediterat organ för att använda ett miljöpåstående i kommersiellt syfte.

Det pågår inte några förhandlingar om direktivförslaget.

⁵ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om styrkande och framförande av uttryckliga miljöpåståenden (direktivet om miljöpåståenden), COM(2023) 166.

Tidigare behandling

Ett motionsyrkande om miljöpåståenden i reklam behandlades av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandet skulle avslås bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan antog Europaparlamentet och rådet i februari 2024 direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen. Genom direktivet skärps kraven när det gäller vilka miljöpåståenden näringsidkare får använda i sin marknadsföring. I direktivet om otillbörliga affärsmetoder ställs krav på att miljöpåståenden ska kunna styrkas och på den information som ska lämnas om verktyg som näringsidkare tillhandahåller för jämförelse av nya produkter. I bilaga I till direktivet (den s.k. svarta listan) införs ett förbud mot att göra ett allmänt miljöpåstående för vilket näringsidkaren inte kan styrka erkänd utmärkt miljöprestanda som är relevant för påståendet.

En särskild utredare har haft i uppdrag att bl.a. analysera direktivet och föreslå de författningsändringar som behövs för att genomföra det i svensk rätt. Uppdraget redovisades i betänkandet Åtgärder för en mer hållbar konsumtion (SOU 2025:124). Utredningen föreslår bl.a. att det införs en ny bestämmelse i marknadsföringslagen som innebär att en näringsidkare inte får använda sig av vilseledande framställningar som rör miljömässiga eller sociala egenskaper eller cirkularitetsaspekter såsom hållbarhet, reparerbarhet eller återvinningsbarhet. Vidare föreslås en ny bestämmelse om marknadsföring med påståenden om framtida miljöprestanda.

Betänkandet har remitterats och remisstiden går ut den 26 mars 2026.

Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Könsdiskriminerande reklam m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om könsdiskriminerande reklam m.m. Utskottet hänvisar bl.a. till branschens egenåtgärder.

Jämför reservation 4 (S) och 5 (C, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3649 anser Joakim Järrebring m.fl. (S) att det bör införas en lagbestämmelse om att det ska anges om retuscherade bilder används i marknadsföring. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 23).

I kommittémotion 2025/26:2834 anför Helena Vilhelmsson m.fl. (C) att det finns anledning att se över om självregleringen är en tillräckligt ingripande åtgärd mot sexistisk reklam. Vid en sådan översyn måste hänsyn tas till tryck- och yttrandefriheten. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande i enlighet med detta (yrkande 34).

Egenåtgärder

Som tidigare redovisats i avsnittet Reklam riktad till barn är Stiftelsen Reklamombudsmannen (RO) näringslivets självregleringsorgan. Allmänheten, företag och organisationer kan vända sig till RO som prövar om reklamen strider mot Internationella Handelskammarens (ICC) regler för reklam och marknadskommunikation. RO granskar även reklam på eget initiativ och ger information, utbildning och vägledning i marknadsetiska frågor. RO meddelar beslut i ärenden om praxis finns. När praxis saknas hänskjuter RO ärendet till Reklamombudsmannens opinionsnämnd (RON) för prövning. RO:s beslut kan överklagas till RON, men RON:s beslut kan inte överklagas.

I artikel 1 i ICC:s regler för reklam och marknadskommunikation föreskrivs bl.a. att marknadskommunikation ska utformas med vederbörlig känsla för socialt och yrkesmässigt ansvar. Enligt artikel 2 i grundreglerna ska marknadskommunikation respektera mänsklig värdighet. Marknadskommunikation får inte ge upphov till eller överse med någon form av diskriminering, inbegripet bl.a. kön. Marknadsförare uppmanas bl.a. att undvika schablonisering och objektivifiering⁶.

Enligt praxis använder RO och RON följande tre kriterier som en precisering till artikel 2 för att avgöra om reklam är könsdiskriminerande:

- Sexualiserande reklam: Sexualiserande reklam är könsdiskriminerande om reklamen framställer personer på ett sexualiserat sätt, exempelvis genom klädsel, pose eller miljö, på ett sätt som kan anses nedvärderande. Vad som är nedvärderande påverkas bl.a. av om framställningen av personen är objektivifierande, har en koppling till produkten samt hur och var reklamen har exponerats.
- Schabloniserande reklam: Schabloniserande reklam är reklam som framställer personer i stereotypa könsroller, på ett sätt som kan anses beskriva eller förmedla en nedvärderande bild av kvinnor, män eller andra könsidentiteter.
- Övrigt: Reklam som på något annat nedvärderande sätt är uppenbart könsdiskriminerande är i strid med ICC:s marknadsföringskod.

RO redovisar på sin webbplats att det under 2024 gjordes 21 anmälningar mot könsdiskriminerande reklam, en minskning med 44 procent jämfört med året

⁶ Schablonisering innebär, enligt artikeln, att man hänvisar till eller anspelar på förenklade och oriktiga föreställningar om en utpekad grupp och ibland använder klichéartade framställningar. Objektivifiering innebär att man framställer människor inte som personer eller individer utan som sexobjekt eller liknande.

innan. Antalet beslut om könsdiskriminerande reklam uppgick till 18. Av dessa fälldes 53 procent (10 beslut). Främst gällde anmälningarna reklam för kläder, som publicerats på nätet och i appar.

Den europeiska kosmetikbranschen (Cosmetics Europe) antog 2020 en reviderad uppförandekod och vägledande principer om ansvarsfull reklam och marknadskommunikation. Enligt dessa principer ska reklam och marknadskommunikation för kosmetika respektera mänsklig värdighet och mångfald. Den ska inte uppmana eller överse med någon form av diskriminering, inbegripet sådan som härrör från kön (2.2.1.b). Användningen av förbearbetnings- och efterbearbetningstekniker som bl.a. retuschering ska följa nedanstående principer (2.2.3):

- Annonssören ska säkerställa att bilden av en marknadsförd produkts egenskaper inte är vilseledande.
- Digitala tekniker ska inte ändra bilder på modeller på ett sådant sätt att deras kroppsformer eller egenskaper blir orealistiska och vilseledande för den egenskap som produkten kan åstadkomma.
- Tekniker för förbearbetning och efterbearbetning kan accepteras, givet att de inte låter påskina att produkten har egenskaper eller funktioner som den inte har.

Frågesvar

Tidigare jämställdhets- och arbetslivsminister Paulina Brandberg (L) anförde bl.a. följande den 6 december 2023 som svar på en skriftlig fråga (fr. 2023/24:309) om markering av retuscherade bilder:

De skäl som kan anföras för att reglera krav på märkning av retuscherade bilder har många aspekter, såväl principiella som rent juridiska.

Alla meddelanden med huvudsakligt syfte att främja försäljning av och tillgång till produkter utgör marknadsföring och omfattas av marknadsföringslagen (2008:486). I den lagen anges att marknadsföring ska stämma överens med god marknadsföringssed. Marknadsföring som strider mot god marknadsföringssed är förbjuden om den i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut. Det är Konsumentombudsmannen som har befogenhet att ingripa mot näringsidkare som bryter mot marknadsföringslagen. Lagstiftningen är i allt väsentligt inriktad på skyddet av konsumenters och näringsidkares ekonomiska intressen. Det finns inget krav i den svenska marknadsrättsliga regleringen att det ska upplysas om i vilken utsträckning bilder som används i marknadsföring är tekniskt bearbetade, t.ex. retuscherade.

I Sverige prövar Reklamombudsmannen, som är näringslivets självregleringsorgan, om anmäld reklam strider mot Internationella Handelskammarens (ICC) regler för reklam och marknadskommunikation. Enligt ICC:s regelverk ska marknadskommunikation utformas med vederbörlig känsla för socialt och yrkesmässigt ansvar. Reklamombudsmannen har flera gånger prövat och fällt reklam som bedömts framhållit ett ohälsosamt kroppsideal på grund av att den stridit mot kravet på socialt och yrkesmässigt ansvar. Besluten är att se som vägledning för marknadsaktörer om vad som är god etik i marknadsföring.

Frågan om krav på märkning av retuscherade bilder behöver också bedömas med hänsyn till grundlagsregleringen om tryck- och yttrandefrihet. Retuscherade bilder kan förekomma i medier som omfattas av skyddet enligt mediegrundlagarna, dvs. tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Det innebär att möjligheten att ställa krav på sådana bilder kräver stöd i mediegrundlagarna. Publiceringar på internet, t.ex. sociala medier, faller dock som utgångspunkt utanför mediegrundlagarnas tillämpningsområde. Yttranden som faller utanför mediegrundlagarnas tillämpningsområde omfattas dock i princip av det skydd för yttrandefriheten som följer av bl.a. regeringsformen. Det innebär t.ex. att varje begränsning måste ha sin grund i ett ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle och aldrig får gå ut över vad som är nödvändigt för att uppnå ändamålet.

En följd av att olika regelverk är tillämpliga på olika situationer innebär att en gränsdragning av vilket regelverk som är tillämpligt måste göras från fall till fall. Det innebär också att frågan om en eventuell lagstiftning är komplicerad.

Vad gäller den jämställdhetspolitiska aspekten av frågan, ligger det närmast till hands att tala om jämställd hälsa. Enligt regeringens jämställdhetspolitiska mål ska kvinnor och män, flickor och pojkar ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor. Den ökade kroppshets som kan bli en konsekvens av förekomsten av retuscherade bilder riskerar att påverka jämställdheten negativt.

Jag har inte för avsikt att ta initiativ till ett sådant lagstiftningsarbete, som alltså skulle kunna kräva ändringar i grundlagen, men jag avser däremot att arbeta vidare med frågan om att motverka könsstereotyper och normer kring kön som kan ta sig uttryck i bland annat kroppshets.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om könsdiskriminerande reklam och retuscherade bilder har behandlats av utskottet vid flera tidigare tillfällen och senast våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandena skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

När det gäller motionsyrkandet om könsdiskriminerande reklam vill utskottet liksom tidigare understryka att reklam som förmedlar en könsstereotyp bild inte är önskvärd i ett samhälle som strävar efter ökad jämställdhet och alla människors lika värde.

Utskottet anser att branschen har ett stort ansvar för att motverka könsdiskriminerande reklam. Utskottet ser därför positivt på den branschfinansierade Stiftelsen Reklamombudsmannens granskande verksamhet. Reklamombudsmannen har också en viktig uppgift i fråga om att vägleda och utbilda branschen i marknadsföringsetiska frågor.

Utskottet är inte berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida när det gäller könsdiskriminerande reklam, och motion 2025/26:2834 (C) yrkande 34 bör således avslås.

När det gäller förslaget i motion 2025/26:3649 (S) yrkande 23 att det bör införas en lagbestämmelse om att det ska anges om retuscherade bilder används i marknadsföring har tidigare jämställdhets- och arbetslivsminister Paulina Brandberg besvarat en skriftlig fråga om att införa ett lagreglerat krav på markering av retuscherade bilder. Ministern uppgav bl.a. att hon inte hade för avsikt att ta initiativ till ett sådant lagstiftningsarbete, som skulle kunna kräva ändringar i grundlagen.

Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motionsyrkandet. Även detta motionsyrkande bör därför avslås.

Köp av levande djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om köp av levande djur. Utskottet hänvisar till riksdagens tillkännagivande om att undanta köp av dyrare djur från konsumentköplagens tillämpningsområde. Jämför reservation 6 (C, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3181 yrkande 19 föreslår Alireza Akhondi m.fl. (C) ett tillkännagivande om att undanta köp av levande djur från konsumentköplagens regler i enlighet med riksdagens tillkännagivande från 2022 (se nedan).

I motion 2025/26:3272 föreslår Alexandra Anstrell och Anna af Sillén (båda M) ett tillkännagivande om att helt undanta köp av levande djur från konsumentköplagens tillämpningsområde.

Konsumentköplagens särregler vid köp av levande djur

Den nya konsumentköplagen (2022:260) som trädde i kraft den 1 maj 2022 omfattar även konsumenters köp av levande djur. Lagen innehåller dock vissa särskilda regler för sådana köp (prop. 2021/22:85, bet. 2021/22:CU3, rskr. 2021/22:212). För köp av djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken gäller en särskild undersökningsregel med innebörden att om konsumenten före köpet har undersökt djuret eller utan godtagbar anledning inte har följt näringsidkarens uppmaning att undersöka det, får konsumenten inte som fel åberopa vad han eller hon borde ha märkt vid undersökningen, om inte näringsidkaren har handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder (4 kap. 19 § konsumentköplagen). Presumtionsfristen, den tid under vilken ett fel som utgångspunkt ska anses vara ett sådant fel som näringsidkaren ansvarar för, är begränsad till sex månader vid köp av levande djur till skillnad från två år för övriga varor (4 kap. 18 § första stycket konsumentköplagen). I fråga om

djur vars pris överstiger en tiondel av basbeloppet finns dock en möjlighet att avtala bort att bevisbördan för fel ska ligga på näringsidkaren (4 kap. 18 § andra stycket). Det innebär att det då är konsumenten som har bevisbördan för att det är ett ursprungligt fel på djuret. I 4 kap. 20 § konsumentköplagen finns en upplysning om att djurskyddslagen (2018:1192) och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen gäller vid alla konsumentköp av levande djur.

Riksdagens tillkännagivande

I lagstiftningsärendet om den nya konsumentköplagen ansåg utskottet att de nya särreglerna vid köp av djur inte tar tillräcklig hänsyn till de särskilda förhållanden som ofta råder vid köp av dyrare djur. Utskottet föreslog därför ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som undantar köp av dyrare djur från konsumentköplagens tillämpningsområde. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2021/22:CU3, rskr. 2021/22:212). I betänkandet anförde utskottet följande:

En konsument är oftast i underläge gentemot näringsidkaren, och syftet med konsumentköplagen är bl.a. att jämna ut detta styrkeförhållande mellan säljare och köpare. När det gäller köp av levande djur är dock säljaren ofta en mindre aktör som genomför enstaka försäljningar, och i en sådan situation finns inte samma behov av konsumentskydd. Med den nya konsumentköplagen införs vissa särregler som ska gälla främst vid köp av dyrare levande djur. Detta är ett steg i rätt riktning. Enligt utskottet tar den nya regleringen dock inte tillräcklig hänsyn till de särskilda förhållanden som ofta råder vid köp av dyrare levande djur.

I betänkandet En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal finns en så kallad skiss med alternativa lagtextlösningar. Utredningen har bl.a. tagit fram ett alternativ där man undantar köp av dyrare levande djur från konsumentköplagens tillämpningsområde (se SOU 2020:51 s. 374 f.). Med dyrare djur avses djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet. Enligt utskottet framstår detta alternativ som mer ändamålsenligt när det gäller köp av dyrare djur än vad som nu införs i den nya konsumentköplagen.

Utskottet anser därför att regeringen bör gå vidare med skissen till en alternativ lagtext i SOU 2020:51 där köp av dyrare levande djur undantas från konsumentköplagens tillämpningsområde och sedan återkomma till riksdagen med ett lagförslag. En sådan lösning torde enligt utskottet leda till färre rättsprocesser där det finns en risk för att djuren blir lidande. Vad som anförts bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

I regeringens skrivelse 2025/26:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2025 anges att det pågår ett arbete i Regeringskansliet med att analysera frågan och överväga vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet. I skrivelsen anges vidare att frågan om huruvida näringsidkares försäljning av hästar till privatpersoner bör omfattas av konsumentköplagen berörs i Hästutredningens betänkande (se nedan). Betänkandet har remitterats och remisstiden gick ut den 25 februari 2026. Betänkandets förslag bereds inom Regeringskansliet. Resultatet av

remitteringen bör ingå som ett underlag i regeringens arbete med frågan. Punkten är inte slutbehandlad.

Hästutredningen

Regeringen gav i juni 2024 en särskild utredare i uppdrag att se över möjligheterna att underlätta företagande inom hästnäringen och deltagande i hästsporten. Syftet med utredningen var att stärka konkurrenskraften i hela näringen och göra den tillgänglig för flera. Utredningen, som antog namnet Hästutredningen, överlämnade i maj 2025 betänkandet En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa (SOU 2025:58).

I betänkandet tar utredningen bl.a. upp särreglerna i konsumentköplagen vid köp av levande djur. Utredaren bedömer att konsumentköplagen inte tar tillräcklig hänsyn till de särskilda förhållanden som råder vid köp av levande djur. Utredaren anför bl.a. att en konsument oftast är i underläge gentemot näringsidkaren, och ett syfte med konsumentköplagen är att jämna ut detta styrkeförhållande. När det gäller köp av hästar är dock säljaren ofta en mindre aktör som genomför enstaka försäljningar. I en sådan situation finns inte den obalans mellan köpare och säljare som lagstiftningen tar sikte på. Utredaren föreslår att regeringen tar initiativ till en lagändring som innebär att näringsidkares försäljning av hästar till privatpersoner undantas från konsumentköplagens tillämpningsområde.

Hästutredningens betänkande bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Motsvarande motionsyrkanden behandlades av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandena skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag. Utskottet hänvisade till att det inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att analysera frågan och överväga vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet. Enligt utskottet fanns det inte anledning att nu rikta något ytterligare tillkännagivande till regeringen om undantag vid konsumentköp av levande djur.

Utskottets ställningstagande

I lagstiftningsärendet om en ny konsumentköplag våren 2022 tillkännagav riksdagen att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som undantar köp av dyrare djur från konsumentköplagens tillämpningsområde. Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att analysera frågan och överväga vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet.

Utskottet noterar även att frågan om huruvida näringsidkares försäljning av hästar till privatpersoner bör omfattas av konsumentköplagen berörs i Hästutredningens betänkande (SOU 2025:58). Resultatet av remitteringen av

det betänkandet bör enligt regeringen ingå som ett underlag i regeringens överväganden med anledning av tillkännagivandet.

Enligt utskottet finns inte anledning att nu rikta något ytterligare tillkännagivande till regeringen om undantag vid konsumentköp av levande djur. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Leveranser vid distansavtal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om leveranser vid distansavtal. Utskottet hänvisar till ett tidigare ställningstagande.

Motionen

Oliver Rosengren och Gustaf Göthberg (båda M) anser i motion 2025/26:2421 att det behövs tydliga regler för identitetskontroller vid leverans av varor som har köpts på distans, som t.ex. läkemedel och tobaksprodukter. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta.

Distansavtalslagen

Enligt 2 kap. 2 § lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler (distansavtalslagen) ska näringsidkaren innan ett avtal ingås ge konsumenten information om bl.a. villkoren för leverans och tidpunkten för leverans. Om avtalet ska ingås på näringsidkarens webbplats, ska det i början av beställningsprocessen anges om det finns några begränsningar för leveransen (punkt 7).

När ett distansavtal har ingåtts ska näringsidkaren, enligt 2 kap. 4 §, inom rimlig tid ge konsumenten en bekräftelse på avtalet. Bekräftelsen ska ges senast när varan levereras eller tjänsten börjar utföras och ges i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten och innehålla den information enligt bl.a. 2 § som inte redan har getts i sådan form.

Konsumentköplagen

I 2 kap. konsumentköplagen (2022:260) finns bestämmelser om varans avlämnande. Enligt 3 § är varan avlämnad när konsumenten, själv eller genom en transportör som konsumenten anlitat eller genom någon annan som handlar på konsumentens vägnar, har fått varan i sin besittning. I vissa fall när konsumenten har anlitat transportören anses varan trots det inte avlämnad när den har lämnats över till transportören. Det gäller om det är näringsidkaren som har erbjudit transportalternativet.

Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Vid detaljhandel enligt lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel får läkemedel inte säljas till den som inte har fyllt 18 år. Den som säljer läkemedel ska förvissa sig om att konsumenten har fyllt 18 år (12 §).

Läkemedelsverkets nya föreskrifter om distanshandel vid öppenvårdsapotek m.m.

Läkemedelsverket har beslutat om nya föreskrifter om distanshandel vid öppenvårdsapotek med tillhörande ändringsföreskrifter och om handel med vissa receptfria läkemedel på andra försäljningsställen än öppenvårdsapotek⁷. I stora delar ska samma krav gälla för distribution av läkemedel från både öppenvårdsapotek och andra försäljningsställen. De nya föreskrifterna trädde i kraft den 1 november 2025.

Läkemedelsverket har även tagit fram en vägledning till föreskrifterna (dnr:3.2.1-2025-031874).

I de nya föreskrifterna finns krav på att den som bedriver distanshandel måste säkerställa att försändelsen överlämnas till rätt mottagare och att försändelsen inte får lämnas lätt gripbar. Kraven innebär att läkemedlet i normalfallet kan lämnas i en konsuments postlåda, om läkemedlets kvalitet inte riskerar att påverkas negativt. Försändelsen får dock inte lämnas lätt gripbar, t.ex. hängas på en ytterdörr, ovanpå eller bredvid postlådan eller på annat sätt som gör att obehöriga lätt kan komma åt paketet. Vid personligt överlämnande till kunden eller via avhämtningsställen som postombud eller leveransboxar bör det tillämpas krav på identifiering eller personlig kod. Liksom tidigare finns krav på id-kontroll vid överlämnande av narkotiska läkemedel och andra särskilda läkemedel.

Syftet med de nya föreskrifterna är att främja konsumentsäkerheten genom tydligare krav på överlämnande av försändelser, egenkontroll av distributionen och uppföljning av avvikelser samt vid anlitande av underleverantörer.

Tobaksprodukter

Enligt 5 kap. 17 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter får tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år. Den som lämnar ut en sådan vara eller produkt ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått den åldern. I 5 kap. 18 § anges att tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera mottagarens ålder. Detta gäller även när försäljningen sker genom automat, distansförsäljning

⁷ Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2024:24) om distanshandel vid öppenvårdsapotek, föreskrifter (HSLF-FS 2024:25) om ändring i Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2009:9) om detaljhandel vid öppenvårdsapotek, föreskrifter (HSLF-FS 2024:26) om ändring i Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2012:8) om sjukhusens läkemedelsförsörjning och föreskrifter (HSLF-FS 2024:27) om handel med vissa receptfria läkemedel.

eller på liknande sätt. Motsvarande bestämmelser finns i 19 och 20 §§ lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter.

Folkhälsomyndigheten har tagit fram en vägledning om ålderskontroll vid försäljning av tobaksvaror och vissa nikotinprodukter via automater, obemannade butiker samt internet.

Frågesvar

Civilminister Erik Slottner (KD) anförde följande den 15 november 2023 som svar på en skriftlig fråga (fr. 2023/24:216) om ålders- och identitetskontroller vid distanshandel:

[...] har frågat mig om jag avser att agera för att se över regelverk om hur ålders- och identitetskontroller ska utföras vid distanshandel till svenska konsumenter, och om det finns några planer på att ge en eller flera myndigheter i uppdrag att ta ett samlat grepp om frågan.

Det är viktigt för såväl konsumenter som näringsidkare att regelverk är anpassade så att de är ändamålsenliga för att tillämpas på alla potentiella handelskanaler och att de inte är orimligt betungande. Avseende distanshandel med tobak har Folkhälsomyndigheten utarbetat föreskrifter rörande ålderskontroll vid handel online. Regeringen följer utvecklingen med avseende på ändamålsenligheten i berörda regelverk.

Även socialminister Jakob Forssmed (KD) besvarade den 13 december 2023 en skriftlig fråga (fr. 2023/24:348) om ålderskontroller vid distanshandel. Ministern anförde följande:

Som framgår av civilministerns svar på [...] tidigare fråga i ämnet är det viktigt för såväl konsumenter som näringsidkare att regelverk är anpassade så att de är ändamålsenliga för att tillämpas på alla potentiella handelskanaler och att de inte är orimligt betungande (svar på skriftlig fråga 2023/24:216).

Barn och unga är särskilt känsliga för nikotinets beroendeframkallande egenskaper. Denna grupp behöver därför skyddas särskilt. Bestämmelserna som säkerställer att ålderskravet kan uppfyllas är därför några av de viktigaste i tobakslagstiftningen. Den ökande användningen av tobak och nikotinprodukter bland barn och unga är oroande. Det är viktigt att ålderskontrollen är ändamålsenlig och säkerställer att tobaksvaror, e-cigarettor och påfyllningsbehållare samt tobaksfria nikotinprodukter inte lämnas ut till den som inte har fyllt 18 år. Det är näringsidkaren som enligt lagstiftningen på tobaksområdet är ansvarig för att aktuella produkter lämnas till rätt person. Hur ålderskontrollen kan göras på ett fullgott sätt har Folkhälsomyndigheten bedömts få ge närmare vägledning om, inom ramen för myndighetens bemyndigande att meddela föreskrifter om egen kontrollprogram.

Det ankommer på rättstillämpningen att utifrån den lagstadgade åldersgränsen utveckla praxis kring ålderskontroll vid handel med tobak och nikotinprodukter. Regeringen följer utvecklingen.

Interpellationssvar

Tidigare sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson (KD) anförde bl.a. följande i en interpellationsdebatt den 25 november 2024 om läkemedelsleveranser i glesbygd (ip. 2024/25:172):

[...] har frågat mig på vilket sätt jag kommer att försäkra mig om att människor i glesbygd inte drabbas av försämrade möjligheter att få sina läkemedel.

[...] ställde samma fråga till mig i en interpellation i januari 2023. Bakgrunden var då att Läkemedelsverket i november 2022 hade remitterat ett förslag på nya föreskrifter för distanshandel, som väckt diskussion. Med anledning av denna diskussion tog Läkemedelsverket fram ett nytt förslag till föreskrifter som remitterades i december 2023. Efter att myndigheten nu har tagit del av remissinstansernas synpunkter har den meddelat att de nya omarbetade föreskrifterna kommer att träda i kraft den 1 november 2025. Tidpunkten har valts för att ge apoteksaktörerna god tid att förbereda sig för förändringarna.

I myndighetens första förslag till föreskrifter ställdes krav på id-kontroll vid överlämnande av läkemedel som inhandlats på distans. I det förslag som nu kommer att bli verklighet anges i stället att försändelsen ska överlämnas till rätt mottagare. Innebörden av detta är att mottagaren, precis som i dag, inte behöver vara hemma vid leveranstillfället och att paketet kan lämnas i dennes brevlåda. Det kommer dock inte att vara tillåtet att hänga försändelsen på dörren eller lägga den på mottagarens trappa. Detta krav ska ses mot bakgrund av att Läkemedelsverket vid upprepade tillfällen fått information från privatpersoner vars leveranser med läkemedel inte kommit fram inom utlovad leveranstid. Enligt myndighetens bedömning kan det föreligga patientsäkerhetsrisker när leveranser av läkemedel eller teknisk sprit blir försenade eller uteblir. I sammanhanget kan jag också konstatera att myndigheterna är självständiga i sitt beslutsfattande.

Genom sitt senaste förslag har Läkemedelsverket försökt att hitta en balans mellan kravet på patientsäkerhet och tillgänglighet. Flera av de aktörer som hörts i debatten har anförts att Läkemedelsverkets krav kommer att påverka tillgängligheten negativt. Det finns dock andra röster. Exempelvis är Sveriges läkarförbund av uppfattningen att Läkemedelsverket bör överväga om distanshandel över huvud taget är lämpligt för vissa läkemedel. [...] Avslutningsvis vill jag återigen framhålla att tillgängligheten till läkemedel i hela landet är en mycket viktig fråga för mig och regeringen.

Tidigare behandling

Ett motsvarande motionsyrkande behandlades av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet ansåg inte att det fanns skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet. Utskottet föreslog att motionsyrkandet skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Som civilminister Erik Slottner och socialminister Jakob Forssmed anför i frågesvar 2023 är det viktigt för såväl konsumenter som näringsidkare att regelverk är ändamålsenliga för att tillämpas på alla potentiella handelskanaler och att de inte är orimligt betungande.

Utskottet noterar att Läkemedelsverket har beslutat om nya föreskrifter om distanshandel vid öppenvårdsapotek och om handel med vissa receptfria läkemedel på andra försäljningsställen än öppenvårdsapotek. I de nya föreskrifterna finns krav på att den som bedriver distanshandel måste säkerställa att försändelsen når rätt mottagare och att försändelsen inte får lämnas lätt gripbar. De nya föreskrifterna trädde i kraft den 1 november 2025.

Vidare har Folkhälsomyndigheten tagit fram en vägledning om ålderskontroll vid försäljning av tobaksvaror och vissa nikotinprodukter via automater, obemannade butiker samt internet.

Utskottet anser liksom tidigare att det inte finns skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör avslås.

Kontakter med företags kundtjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kontakter med företags kundtjänster. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 7 (S, C).

Motionerna

Joakim Järrebring m.fl. (S) anför i kommittémotion 2025/26:3649 att det ofta kan vara svårt för en konsument att komma i kontakt med ett företags kundtjänst för att säga upp ett avtal om ett abonnemang eller en prenumeration. Motionärerna anser att åtgärder bör vidtas för att konsumenter och anhöriga ska kunna säga upp en tjänst, prenumeration eller ett annat avtal på samma sätt som att teckna avtalet. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 21).

Även i kommittémotion 2025/26:3181 yrkande 6 av Alireza Akhondi m.fl. (C) föreslås ett tillkännagivande om att ett avtal som ingås med ett företag också ska kunna sägas upp via den kontaktväg som det ingicks. Motionärerna anför bl.a. att det är rimligt att den försäljningskanal som använts för att sälja en vara eller tjänst också kan användas för att häva eller reklamera köpet. Den som blivit uppringd av en telefonförsäljare bör kunna komma i kontakt med företaget på telefon. Motsvarande gäller för fysiska besök i butik, eller om kontakten skett digitalt.

Gällande rätt

En skyldighet att ha uppgifter om kontaktvägar för konsumenterna finns bl.a. i 2 kap. lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler (distansavtalslagen), marknadsföringslagen (2008:486) och lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen). Enligt 2 kap. 2 § distansavtalslagen och 22 a § marknadsföringslagen ska näringsidkaren innan ett avtal ingås informera konsumenten om bl.a. sin adress, telefonnummer och e-postadress. Näringsidkaren kan även erbjuda ytterligare kommunikationskanaler, såsom chatt-tjänster. Företag som säljer varor och tjänster på distans på elektronisk väg ska vidare enligt 8 § e-handelslagen tillhandahålla information om sin e-postadress på ett enkelt, direkt och stadigvarande sätt.

Att utelämna information om kontaktuppgifter är i ovanstående fall förbjudet enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen, och en näringsidkare som inte lämnar information om kontaktuppgifter kan vid vite åläggas att göra det. Konsumentombudsmannen utövar tillsyn över att bestämmelserna följs. Bestämmelserna innebär en skyldighet att lämna information om kontaktuppgifter men ställer inga uttryckliga krav på näringsidkarens hantering av frågor och klagomål.

En skyldighet för näringsidkare att svara på och hantera frågor och klagomål från konsumenterna finns i flera regelverk, bl.a. i lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden. Enligt 19 § i den lagen ska en tjänsteleverantör besvara klagomål från en tjänstemottagare så snart som möjligt och skyndsamt försöka finna en tillfredsställande lösning. Lagen saknar bestämmelser om tillsyn och sanktioner mot en tjänsteutövare som bryter mot den skyldigheten. I förarbetena ansåg regeringen att brister i en tjänsteleverantörs klagomålshantering kunde prövas med stöd av marknadsföringslagen även utan att det särskilt angavs i lag⁸.

Lagen om tjänster på den inre marknaden omfattar bl.a. affärstjänster (konsultbyråer, juridiska tjänster, reklambyråer), detaljhandel, bygg- och hantverkstjänster, personliga tjänster (frisörer, skönhetssalonger) och it-tjänster (programmering, systemutveckling, webbdesign). Vissa verksamheter undantas från lagens tillämpningsområde. Det gäller bl.a. finansiella tjänster, elektroniska kommunikationstjänster och tillhandahållande av kommunikationsnät, tjänster på transportområdet och tjänster som tillhandahålls av bemanningsföretag. Med tjänstemottagare avses enligt lagen både en fysisk person eller en näringsidkare som använder eller avser att använda en tjänst.

Ny funktion för att ångra distansavtal online

Riksdagen beslutade den 11 mars 2026 om ändringar i distansavtalslagen som bl.a. innebär att det införs regler om en funktion för att ångra distansavtal online (prop. 2025/26:84, bet. 2025/26:CU11, rskr. 2025/26:185). När en

⁸ Prop. 2008/09:187 s. 163.

konsument ingått ett avtal genom ett onlinegränssnitt, som en webbplats eller mobilapplikation, ska näringsidkaren tillhandahålla en funktion som gör det möjligt för konsumenten att ångra avtalet på webbplatsen eller i applikationen. Funktionen ska finnas lättillgänglig i onlinegränssnittet under hela ångerfristen och vara märkt på ett tydligt och lättläst sätt. Näringsidkaren ska utan dröjsmål bekräfta tidpunkten för mottagandet av konsumentens frånträde av avtalet genom ett mottagningsbevis. Funktionen för utövande av ångerrätten ska gälla både avtal om finansiella tjänster och instrument och andra varor och tjänster. Lagändringarna träder i kraft den 19 juni 2026.

Konsumentverkets kartläggning av hur konsumenter upplever kundtjänstkontakter

Konsumentverket har genomfört en analys av anmälningar till myndigheten och utfört en konsumentundersökning för att utreda hur konsumenter upplever kontakten med företags kundtjänster (dnr 2023/209). Av kartläggningen framgår att en mycket hög andel av de tillfrågade konsumenterna har upplevt negativa effekter till följd av kontakten med ett företags kundtjänst. Det handlar bl.a. om långa svarstider och att en utlovad åtgärd inte vidtas. Vidare upplever konsumenter att företagen kräver att en åtgärd ska vidtas i en viss form, t.ex. att en uppsägning ska ske muntligen och att det saknas möjligheter att spara dokumentation av kommunikationer med kundtjänsten.

Konsumentverkets rapport Brister i företagens kundtjänster

Regeringen gav i november 2024 Konsumentverket i uppdrag att, utifrån den kartläggning som beskrivs ovan, analysera och redovisa i vilken omfattning problemen beror på bristande regelefterlevnad från företagens sida samt vidta åtgärder för att komma till rätta med problemen. Konsumentverket redovisade uppdraget i april 2025 i rapporten Brister i företagens kundtjänster (redovisningsrapport 2025:3). I rapporten anför Konsumentverket bl.a. följande. Konsumentverket konstaterar att det finns stora brister vid företags presentation av kontaktoppgifter. För att motverka problemen behöver Konsumentverket fortsätta att utöva tillsyn. Konsumentverket avser även att fortsätta med tillsynsarbete när det gäller vilseledande information om konsumenters rättigheter. Konsumentverket anför vidare att det av bl.a. anmälningar till Konsumentverket framgår att företag i strid mot gällande rätt uppställer krav på visst kontaktsätt vid reklamation, uppsägning och utövande av ångerrätt. För att komma till rätta med krångliga uppsägningsprocesser föreslår Konsumentverket att det införs reglering om att företag inte får göra förfarandet att avsluta en tjänst svårare än det är att ansluta sig till den. Alternativt kan ett krav på en särskild funktion för uppsägning online införas. Den ångerrättsfunktion som föreslås införas i distansavtalslagen kan tjäna som

förebild⁹. Ett sådant krav bör även innefatta att konsumenten får en varaktig bekräftelse på uppsägningen. De särskilda problemen vid uppsägningar inom telekombranschen behöver utredas särskilt. Konsumentverket pekar vidare på att bestämmelsen om klagomålshantering i lagen om tjänster på den inre marknaden inte är förenad med någon särskild sanktion och anser att det finns anledning att överväga att införa en sådan sanktionsmöjlighet. När det gäller behovet av dokumentation av vad som har sagts vid kontakter mellan en konsument och kundtjänsten anser Konsumentverket att det bör utredas om nya nationella regler kan införas med hänsyn till EU-lagstiftning. Vid användning av kontaktformulär eller chatt bör konsumenten kunna välja att direkt spara ned det som skickats in. Dessutom bör en skriftlig sammanfattning erbjudas konsumenten vid telefonsamtal.

Enligt uppgift från Finansdepartementet har rapporten lagts till handlingarna.

Promemorian Skärpt tillsyn över tjänsteutövares klagomålshantering

I promemorian Skärpt tillsyn över tjänsteutövares klagomålshantering, som har tagits fram inom Finansdepartementet, föreslås att det ska införas en särskild marknadsrättslig sanktion i lagen om tjänster på den inre marknaden vid överträdelse av skyldigheten att hantera klagomål. Den föreslagna sanktionen innebär att den tjänsteutövare som inte besvarar klagomål från en tjänstemottagare så snart som möjligt och skyndsamt försöker finna en tillfredsställande lösning, ska kunna åläggas att göra det. Åläggandet ska få förenas med vite. Konsumentombudsmannen ska ha samma utrednings- och tillsynsbefogenheter som gäller enligt marknadsföringslagen.

I promemorian anförs bl.a. att lagen om tjänster på den inre marknaden omfattar tjänsteutövare verksamma inom en stor del av tjänstesektorn i Sverige och det får antas att en betydande andel av de företag som konsumenter är i kontakt med omfattas av lagens tillämpningsområde. För att möjliggöra en effektiv tillsyn över tjänsteutövares klagomålshantering bör uttryckliga bestämmelser om tillsyn och sanktioner införas i lagen.

Promemorian har remitterats och remisstiden går ut den 18 maj 2026.

Tidigare behandling

Motsvarande motionsyrkanden behandlades av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandena skulle avslås med hänvisning till pågående arbete och riksdagen följde utskottets förslag.

⁹ Riksdagen beslutade den 11 mars 2026 att en sådan funktion ska införas i distansavtalslagen, se ovan.

Utskottets ställningstagande

I syfte att skärpa tillsynen över företags kundtjänster föreslås i en promemoria som har tagits fram inom Finansdepartementet en särskild marknadsrättslig sanktion vid överträdelse av skyldigheten att hantera klagomål. Enligt den föreslagna sanktionen ska en tjänsteutövare kunna åläggas att besvara klagomål så snart som möjligt och skyndsamt försöka finna en tillfredsställande lösning. Promemorian har remitterats och remisstiden går ut den 18 maj 2026.

Utskottet vill även nämna att riksdagen nyligen antagit nya regler i distansavtalslagen om att näringsidkare ska tillhandahålla en funktion som ska göra det enklare för en konsument att utöva ångerrätten när konsumenten ingått ett avtal genom ett onlinegränssnitt, som en webbplats eller mobilapplikation.

Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandena. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Hantverkstjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om hantverkstjänster.

Motionen

I motion 2025/26:1099 anför Anna Lasses (C) bl.a. att tjänster som utförs i privatpersoners hem är speciella jämfört med varor som köps i en affär. Ett sådant exempel är tjänster utförda av hantverkare. Motionären menar att det förhållandet att tjänsten utförs i en persons hem gör det svårare att reklamera en tjänst som inte blivit utförd på det sätt som kunden beställt då kunden kan känna obehag över att släppa in utföraren i hemmet igen. Enligt motionären behövs en översyn av relevanta regelverk för att täppa till de hål som gör att oseriösa företag som utför tjänster hemma hos privatpersoner kan fortsätta verka på marknaden. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta.

Konsumenttjänstlagen m.m.

När en privatperson (konsument) anlitar en hantverkare gäller konsumenttjänstlagen (1985:716). Enligt 4 § konsumenttjänstlagen ska näringsidkaren utföra tjänsten fackmässigt. Näringsidkaren ska vidare med tillbörlig omsorg ta till vara konsumentens intressen och samråda med denne i den utsträckning som det behövs och är möjligt. I 16 § konsumenttjänstlagen anges de påföljder som konsumenten har när det föreligger ett fel hos tjänsten enligt 9–15 §§ konsumenttjänstlagen. Om tjänsten är felaktig utan att det beror på något förhållande på konsumentens sida, får konsumenten hålla inne betalningen. Konsumenten får vidare kräva att felet avhjälpas eller också göra avdrag på

priset eller häva avtalet. Konsumenten får dessutom kräva skadestånd av näringsidkaren.

På Konsumentverkets webbplats finns information om bl.a. vad konsumenter ska tänka på om man ska anlita hantverkare och vilka regler som gäller när konsumenten är missnöjd med hantverkarens arbete.

Tidigare behandling

Ett motsvarande motionsyrkande behandlades av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandet skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

I konsumenttjänstlagen finns bestämmelser om vilka åtgärder en konsument kan vidta vid fel hos en tjänst som har utförts av en näringsidkare. Om tjänsten är felaktig utan att det beror på något förhållande på konsumentens sida, får konsumenten hålla inne betalningen. Konsumenten får vidare kräva att felet avhjälps eller göra avdrag på priset eller häva avtalet. Konsumenten får dessutom kräva skadestånd av näringsidkaren.

På Konsumentverkets webbplats finns bl.a. information om vad konsumenter ska tänka på om man ska anlita hantverkare och vilka regler som gäller när konsumenten är missnöjd med hantverkarens arbete.

Utskottet anser liksom tidigare att det inte finns skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Behandling av levande djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att utreda en ändring av konsumenttjänstlagen så att lagen även skulle kunna omfatta djursjukvård. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 8 (C).

Motionen

Alireza Akhondi m.fl. (C) anför i kommittémotion 2025/26:3181 att kostnaderna för djursjukvård har ökat under de senaste åren. För att motverka orimligt höga veterinärkostnader och skydda djurägande konsumenter anser motionärerna att en ändring av konsumenttjänstlagen bör utredas så att lagen skulle kunna omfatta djursjukvård. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 20).

Gällande rätt

Konsumenttjänstlagen (1985:716) gäller avtal om tjänster som näringsidkare utför åt konsumenter. Enligt 1 § första stycket 1 omfattar lagen inte behandling av levande djur. Veterinärmedicinska tjänster och annan vård eller skötsel av djur faller alltså utanför lagen.

Konsumenttjänstutredningen anförde i betänkandet Konsumenttjänstlag (SOU 1979:36) att avtal om sådana tjänster inte saknade betydelse från konsumentsynpunkt men att de principiellt sett hade vissa likheter med avtal om behandling av personer och därför utgjorde en särskild avtalstyp som lämpade sig mindre väl att föra in under en lag om materiellt arbete. Utredningen ansåg därför att behandling av levande djur borde falla utanför konsumenttjänstlagens tillämpningsområde (s. 133 f.). I propositionen med förslag till en ny konsumenttjänstlag ansåg det föredragande statsrådet att utredningens förslag, som hade lämnats utan erinran under remissbehandlingen, framstod som välgrundat. Statsrådet anförde vidare att behandling av levande djur i flera avseenden hade större likheter med tjänster som avser behandling av personer än med tjänster som avser arbete på döda föremål, och att konsumenttjänstlagen inte i denna etapp av lagstiftningsarbetet borde omfatta tjänster som avsåg bl.a. behandling av personer (prop. 1984/85:110 s. 34). I stället förutsågs en analog tillämpning av lagen på bl.a. tjänster som gäller behandling av levande djur (SOU 1979:36 s 109 och 121 samt prop. 1984/85:110 s. 142).

I sammanhanget kan nämnas att Allmänna reklamationsnämnden i viss utsträckning tillämpar konsumenttjänstlagens bestämmelser analogt på tjänster som gäller behandling av djur. Allmänna reklamationsnämnden har exempelvis tillämpat konsumenttjänstlagens bestämmelser i ärenden om fel hos tjänsten och bestämmande av priset i fråga om vissa veterinärtjänster. Allmänna reklamationsnämnden prövar dock inte tvister som kräver veterinärmedicinsk sakkunskap.

Tidigare översyn om en utvidgning av konsumenttjänstlagen

Regeringskansliet gav hösten 2007 en sakkunnig person i uppdrag att göra en översyn av konsumenttjänstlagen och klarlägga behovet av en eventuell utvidgning av lagens tillämpningsområde. Utredaren överlämnade våren 2008 promemorian Bör konsumenttjänstlagen utvidgas? En diskussionspromemoria (Ds 2008:55). Efter att diskussionspromemorian hade remissbehandlats överlämnade utredaren hösten 2008 promemorian Konsumenttjänster m.m. (Ds 2009:13). I promemoriorna föreslog utredaren bl.a. att konsumenttjänstlagens regler också skulle tillämpas på behandling av levande djur, varvid ett presumtionsansvar skulle gälla vid dröjsmål och fel från näringsidkarens sida.

Konkurrensverkets rapport Åtgärder för att förbättra pristransparensen inom djursjukvården

Regeringen gav den 6 mars 2025 Konkurrensverket i uppdrag att kartlägga pristransparensen inom veterinärmarknaden samt att utreda hur denna påverkar prisbildningen och kostnadsutvecklingen inom sällskapsdjurens hälso- och sjukvård. Konkurrensverket skulle vidare analysera hur bristande pristransparens genom påverkan på prisbildning och marknadsvillkor i sin tur påverkar konkurrensen på marknaden.

Konkurrensverket redovisade uppdraget i februari 2026 i rapporten Åtgärder för att förbättra pristransparensen inom djursjukvården (Rapport 2026:1). Konkurrensverket konstaterar att det finns stora problem med bristande pristransparens gentemot djurägarna inom den icke-profylaktiska vården, dvs. vården av sjuka eller skadade djur. Djurägare har begränsad information om priser innan de väljer klinik eller djursjukhus. Djurägare får inte heller tillräckligt med information om priser från klinikerna och djursjukhusen vid de tidpunkter när de måste fatta beslut om behandling för sina djur. Det är även vanligt att kostnader för exempelvis nya åtgärder tillkommer under vårdförloppet. Prisinformationen är också i många fall alltför oprecis, ofullständig eller svår att förstå.

För att förbättra pristransparensen på marknaden föreslår Konkurrensverket bl.a. att regeringen ger en särskild utredare i uppdrag att överväga en utvidgning av tillämpligheten av vissa av konsumenttjänstlagens bestämmelser till att omfatta behandling av levande djur. Det gäller bestämmelser om utförande och material, näringsidkarens skyldighet att avråda, tilläggsarbete, avtalat pris, skäligt pris och ungefärliga prisuppgifter samt pristillägg. Konkurrensverket föreslår även att det undersöks i vilken mån särskilda regler om fel hos tjänsten och skadestånd vid behandling av levande djur ska införas i konsumenttjänstlagen eller i kompletterande lagstiftning.

Genom att utvidga konsumenttjänstlagen ser Konkurrensverket att det skulle bli tydligare för klinikerna och djursjukhusen att det finns en skyldighet att kontinuerligt samråda med konsumenten, inklusive om behov av tilläggsarbete uppstår. Som ett exempel innebär konsumenttjänstlagens regler om pristillägg att konsumenten som huvudregel endast är skyldig att ersätta näringsidkaren för tilläggsarbete som näringsidkaren har samrått med konsumenten om. Kliniken och djursjukhuset skulle även ha bevisbördan i fråga om skäligheten av det begärda priset. Näringsidkaren skulle inte heller, som är fallet i dag, kunna avtala bort de skyldigheter som följer av konsumenttjänstlagen.

Genom att förtydliga rättsläget och stärka djurägarens rättigheter gentemot vårdgivaren bedömer Konkurrensverket att såväl pristransparensen som konsumenternas ställning i enskilda avtalsförhållanden kan förbättras.

Konkurrensverket föreslår även att regeringen ger en särskild utredare i uppdrag att överväga en utökning av Allmänna reklamationsnämndens behörighet till att omfatta tvister som kräver veterinärmedicinsk sakkunskap.

Enligt uppgift från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet bereds rapporten för närvarande inom Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Ett motsvarande motionsyrkande behandlades senast av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandet skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan har frågan om att utvidga konsumenttjänstlagens tillämpningsområde till att även omfatta behandling av levande djur utretts och förslag om en sådan utvidgning av lagen lämnats i två departementspromemorior från 2008 och 2009 (Ds 2008:55 och Ds 2009:13). Vidare har Konkurrensverket haft ett regeringsuppdrag att kartlägga pristransparensen inom veterinärmarknaden samt att utreda hur denna påverkar prisbildningen och kostnadsutvecklingen inom sällskapsdjurens hälso- och sjukvård. Uppdraget redovisades i februari 2026 i rapporten Åtgärder för att förbättra pristransparensen inom djursjukvården (Rapport 2026:1). I rapporten föreslår Konkurrensverket bl.a. att regeringen ska ge en särskild utredare i uppdrag att överväga en utvidgning av tillämpligheten av vissa av konsumenttjänstlagens bestämmelser till att omfatta behandling av levande djur. Enligt uppgift från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet bereds rapporten för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet anser att resultatet av det pågående arbetet inte bör föregripas genom någon åtgärd från riksdagens sida. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Prisinformation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om prisinformation.

Motionen

I motion 2025/26:1486 föreslår Eric Westroth (SD) ett tillkännagivande om att införa en bestämmelse om att det ordinarie priset för abonnemangsprodukter ska vara det mest framträdande i all annonsering och annan marknadsföring, medan tidsbegränsade rabatter eller kampanjpriser ska presenteras som mindre dominant.

Prisinformationslagen

Prisinformationslagen (2004:347) innehåller bestämmelser om den prisinformation som en näringsidkare ska lämna när denne tillhandahåller bestämda produkter (6 §)¹⁰. Lagen gäller oavsett om produkten säljs i en fysisk butik eller via internet. Lagen genomför prisinformationsdirektivet¹¹ i svensk rätt. Prisinformation för varor ska lämnas genom uppgift om varans pris och jämförpris. För andra produkter än varor ska prisinformation lämnas genom uppgift om produktens pris. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock föreskriva att även jämförpris ska anges för sådana produkter. Om priset för en produkt inte kan anges ska näringsidkaren i stället lämna prisinformation genom att ange grunderna för hur priset bestäms (7 §).

En ny bestämmelse om information vid prissänkning finns i 7 a § (prop. 2021/22:174, bet. 2021/22:CU19, rskr. 2021/22:308). Bestämmelsen trädde i kraft den 1 september 2022 och genomför artikel 6 a i prisinformationsdirektivet¹². Om en produkt tillhandahålls med angivande av att priset har sänkts ska även det tidigare priset anges. Det tidigare pris som ska anges ska vara det lägsta pris som näringsidkaren har tillämpat för produkten under de senaste 30 dagarna före prissänkningen. Om priset under denna tid har sänkts gradvis ska i stället det pris som gällde före den första prissänkningen anges. Det tidigare priset behöver dock inte anges för varor som snabbt kan försämrats eller bli för gamla.

Prisinformationen ska vara korrekt och tydlig. Om det kan tillkomma avgifter och andra kostnader ska detta anges särskilt. Prisinformationen ska lämnas skriftligen, om konsumenten inte kan få informationen på något annat likvärdigt sätt. Prisinformationen ska lämnas på sådant sätt att det framgår klart för konsumenten vilken produkt informationen avser (10 §).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna prisinformation och om beräkningen av pris och jämförpris (11 §).

Om en näringsidkare inte lämnar prisinformation enligt prisinformationslagen eller enligt föreskrift som meddelats med stöd av lagen, ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas (12 §). Sådan prisinformation ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen. Överträdelser av reglerna i prisinformationslagen kan bl.a. leda till att näringsidkaren kan påföras en marknadsstötningsavgift.

¹⁰ Med produkt avses enligt 2 § prisinformationslagen vara, tjänst eller annan nytthet.

¹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG av den 16 februari 1998 om konsument-skydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenterna.

¹² Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2019/2161 av den 27 november 2019 om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG, 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller bättre upprätthållande och modernisering av unionens konsumentskyddsregler (ändringsdirektivet).

Marknadsföringslagen

En näringsidkare får enligt 10 § första stycket marknadsföringslagen vid marknadsföringen inte använda sig av felaktiga påståenden eller andra framställningar som är vilseledande i fråga om näringsidkarens egen eller någon annans näringsverksamhet. Av samma paragraf andra stycket 4 framgår att det särskilt gäller framställningar som rör bl.a. produktens pris, grunderna för prisberäkningen, särskilda prisfördelar och betalningsvillkoren.

Distansavtalslagen

I 2 kap. 2 § 3 lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler anges att näringsidkaren innan ett avtal ingås ska ge konsumenten information om varans eller tjänstens pris, inbegripet skatter och avgifter, eller, om priset inte kan anges i förväg, hur priset beräknas. Om avtalet löper på obegränsad tid eller avser en prenumeration ska även kostnaderna per faktureringsperiod och per månad anges.

Konsumentverkets föreskrifter om prisinformation

Konsumentverkets föreskrifter om prisinformation (KOVFS 2012:01) innehåller bestämmelser om skyldigheten att lämna prisinformation och om beräkningsgrunderna för pris och jämförpris.

När det gäller en mobiltelefon med tillhörande abonnemang anges i föreskrifterna att priset är den minsta totala kostnaden. Den minsta totala kostnaden omfattar samtliga obligatoriska kostnader såsom engångskostnaden vid köp av mobiltelefon och tecknande av abonnemang samt den fasta periodiska kostnaden under bindningstiden (10 §).

Riksdagens tillkännagivande

I lagstiftningsärendet om bl.a. införande av bestämmelsen om information vid prissänkning i 7 a § prisinformationslagen beslutade riksdagen även, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande till regeringen om att det behövde tydliggöras hur det nya informationskravet i 7 a § prisinformationslagen ska tillämpas och att bestämmelsen behövde följas upp.

I budgetpropositionen för 2026 ansåg regeringen att tillkännagivandet var slutbehandlat och i betänkande 2025/26:CU1 gjorde utskottet ingen annan bedömning.

Konsumentverkets ställningstagande angående information om prissänkningar

Konsumentverket har 2025 gjort ett nytt ställningstagande när det gäller information om prissänkningar (KOVRS 2025:1)¹³

Konsumentverket gör bl.a. följande bedömningar och ställningstaganden:

- Reglerna i prisinformationslagen innebär att 30-dagarspriset ska anges när marknadsföringen ger konsumenten ett intryck av att priset på produkten har sänkts. Intrycket kan skapas på många sätt, exempelvis genom överstrukna priser, priser inom parentes eller angivande av uttryck såsom ”kampanj” eller erbjudande”.

Ställningstagande

30-dagarspriset ska alltid anges om marknadsföringspåståendet förmedlar intrycket av att priset på produkten sänkts, med undantag för varor som snabbt kan försämrats eller bli för gamla. Därutöver krävs att näringsidkaren följer marknadsföringslagens regler om att uttryck som används i marknadsföringen ska vara vederhäftiga, dvs. korrekta och ej vilseledande.

- Kravet på att prisinformation ska vara korrekt och tydlig innebär bl.a. att prisuppgifter ska vara väl synliga och lätta att uppfatta. Prisuppgiften får inte presenteras på ett sätt som kan skapa osäkerhet hos konsumenten.

Ställningstagande

30-dagarspriset ska anges i omedelbar närhet till det nedsatta priset med en stil och storlek som är lätt att läsa. Detta gäller varje gång det nedsatta priset visas.

Tidigare behandling m.m.

Ett motsvarande motionsyrkande behandlades av utskottet våren 2025 i betänkande i 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandet skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

I prisinformationslagen finns bestämmelser om hur prisinformation ska lämnas. Prisinformationen ska vara korrekt och tydlig. Om det kan tillkomma avgifter och andra kostnader, ska detta anges särskilt. Om en produkt tillhandahålls med angivande av att priset har sänkts ska även det tidigare priset anges. Det tidigare pris som ska anges ska vara det lägsta pris som näringsidkaren har tillämpat för produkten under de senaste 30 dagarna före prissänkningen. Om priset under denna tid har sänkts gradvis, ska i stället det

¹³ Konsumentverkets ställningstaganden har till huvudsyfte att underlätta för myndighetens tjänstemän att göra enhetliga bedömningar i samband med tillsyns- och marknadskontrollärenden. Ställningstagandena syftar även till att underlätta för näringsidkare att förutse hur Konsumentverket kommer att tillämpa regler på områden där Konsumentverket har ett tillsynsansvar.

pris som gällde före den första prissänkningen anges. Vidare har Konsumentverket meddelat föreskrifter om prisinformation. När det gäller en mobiltelefon med tillhörande abonnemang anges i föreskrifterna att priset är den minsta totala kostnaden. Den minsta totala kostnaden omfattar samtliga obligatoriska kostnader såsom engångskostnaden vid köp av mobiltelefon och tecknande av abonnemang samt den fasta periodiska kostnaden under bindningstiden.

Det kan även nämnas att Konsumentverket nyligen har gjort ett nytt ställningstagande när det gäller information om prissänkningar.

Mot denna bakgrund ser utskottet inte behov av något nytt tillkännagivande till regeringen när det gäller frågor om prisinformation. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Översyn av konsumentlagstiftningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn av konsumentlagstiftningen.

Jämför reservation 9 (S), 10 (V) och 11 (C).

Motionerna

Joakim Järrebring m.fl. (S) anser i kommittémotion 2025/26:3649 att regeringen bör ta initiativ till att se över vilka ytterligare åtgärder som bör sättas in när konsumentlagstiftningen på olika vis sätts ur spel. Motionärerna menar att det är avgörande att de som bryter mot de konsumenträttsliga lagarna får betydligt mer kännbara påföljder i form av sanktioner och avgifter. Enligt motionärerna bör regeringen återkomma med förslag om hur Konsumentverket kan få ökade möjligheter till sanktioner och avgifter i arbetet mot oseriösa företag. Det bör också prövas hur AI-baserade verktyg kan användas för att spåra bluffreor, manipulativa gränssnitt och systematiska klagomål. Det bör även övervägas att ge Allmänna reklamationsnämnden (ARN) sanktionsmöjligheter när företag inte följer reglerna. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 20).

I kommittémotion 2025/26:972 yrkande 26 föreslår Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över om lagstiftningen är ändamålsenlig när det gäller att motverka vilseledande webbdesign (s.k. dark patterns).

I kommittémotion 2025/26:3181 anser Alireza Akhondi m.fl. (C) att det finns behov av en bredare översyn av de konsumenträttsliga regelverken för att åstadkomma en mer sammanhållen konsumentlagstiftning. Vid en sådan översyn skulle det också vara möjligt att se över företagens skyldighet att lämna information till konsumenter och ta ställning till vilka krav som ska ställas på hur information tillgängliggörs och görs begriplig för olika grupper

av konsumenter. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande i enlighet med detta (yrkande 3).

I motion 2025/26:723 föreslår Malin Larsson m.fl. (S) ett tillkännagivande om att säkerställa att klarspråk används i alla konsumentavtal samt införa krav på lättlästa sammanfattningar i standardavtal och på att digitala avtal bör uppfylla tillgänglighetskrav.

I motion 2025/26:2996 föreslår Marlène Lund Kopparklint (M) ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att utreda möjligheten att införa sekretesskydd för konsumenters personuppgifter vid anmälan om missförhållanden kopplade till produkter eller tjänster.

I motion 2025/26:3413 menar Jacob Risberg (MP) att regeringen bör vidta tvingande åtgärder för att underlätta mobiliteten i streamingtjänster. Motionären anför att ett återkommande problem är att mobiliteten i tjänsterna inte alltid är optimal, särskilt inte för bonusfamiljer där barn eller föräldrar regelbundet flyttar mellan boenden. Problemet skulle kunna åtgärdas genom att aktörer som erbjuder streamingtjänster tar höjd för den typen av användande i sina abonnemangsavtal. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta.

Avtalsvillkorslagen

Lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden (avtalsvillkorslagen) gäller avtalsvillkor som näringsidkare använder när de erbjuder varor, tjänster eller andra nyttigheter till konsumenter (1 §). Om ett avtalsvillkor som avses i 1 § med hänsyn till pris och övriga omständigheter är oskäligt mot konsumenten får Patent- och marknadsdomstolen förbjuda näringsidkaren att i framtiden i liknande fall använda samma eller väsentligen samma villkor, om förbudet är motiverat från allmän synpunkt eller annars ligger i konsumenternas eller konkurrenternas intresse (3 §).

Offentlighets- och sekretesslagen

För det allmännas verksamhet finns regler om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Enligt 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess i den utsträckning regeringen meddelar föreskrifter om det, för vissa uppgifter i en statlig myndighets verksamhet som består i utredning, planering, prisreglering, tillståndsgivning, tillsyn eller stödverksamhet med avseende på produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt. Sekretess gäller bl.a. för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

Regeringen har meddelat föreskrifter om sekretess med stöd av 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen. Dessa föreskrifter finns i 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) och i bilagan till förordningen. Enligt

punkt 15 i bilagan gäller sekretess för verksamhet som består i utredning, planering och tillsyn hos Konsumentverket eller Konsumentombudsmannen.

Enligt 33 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess hos Konsumentombudsmannen i ärende enligt lagen (2011:1211) om Konsumentombudsmannens medverkan i vissa tvister. Sekretess enligt bestämmelsen gäller till att börja med för uppgift som tillkommit eller inhämtats med anledning av en rättstvist enligt lagen om det kan antas att den enskildes ställning som part i tvisten försämras om uppgiften röjs. Vidare gäller sekretess för uppgift i övrigt om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Lagen om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet

Lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet genomför tillgänglighetsdirektivet¹⁴ i svensk rätt. Lagens syfte är att undanröja och motverka hinder för en effektiv konkurrens i fråga om de produkter och tjänster som omfattas av lagen och att främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Bland annat omfattas e-handelstjänster när de är avsedda för konsumenterna. Med e-handelstjänster avses tjänster som tillhandahålls på distans, genom webbplatser och tjänster för mobila enheter, på elektronisk väg och på individuell begäran av en konsument i syfte att ingå ett konsumentavtal. Produkter och tjänster som omfattas av lagen får släppas ut på marknaden respektive tillhandahållas endast om de uppfyller krav på tillgänglighet bl.a. avseende information, användargränssnitt eller funktionell utformning (tillgänglighetskrav).

Konsumentagendan

Som tidigare redovisats i avsnittet Reklam riktad till barn presenterade kommissionen i november 2025 en ny strategi för EU:s konsumentpolitik för de kommande fem åren (konsumentagendan), COM(2025) 848. I avsnittet Digital rättvisa och konsumentskydd online anför kommissionen bl.a. att den kommer att föreslå en rättsakt om digital rättvisa för att ytterligare stärka skyddet av konsumenterna online mot bl.a. dark patterns som på ett otillåtet sätt kan påverka konsumenternas beslut, beroendeframkallande design, problematiska metoder som influencer använder sig av, orättvis individanpassning som utnyttjar konsumenternas sårbarheter och problematiska egenskaper i digitala produkter såsom sociala medier, dator- och tv-spel samt e-handel.

Under fjärde kvartalet 2026 planerar kommissionen att föreslå en rättsakt om digital rättvisa för att ta itu med otillåtna tekniker och affärsmetoder

¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster.

gentemot konsumenter, särskilt minderåriga, och säkerställa lika villkor för näringsidkare i den digitala miljön.

Tidigare behandling

I proposition 2014/15:128 Alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden behandlades frågan om ARN:s beslut borde göras bindande. Regeringens bedömning var att ARN:s beslut även fortsättningsvis endast borde utgöra rekommendationer. Utskottet instämde i regeringens bedömning (bet. 2015/16:CU4). Våren 2021 stod utskottet fast vid denna bedömning och avstyrkte en motion i frågan (bet. 2020/21:CU12). Riksdagen följde utskottets förslag.

Ett motionsyrkande om en bredare översyn av de konsumenträttsliga regelverken behandlades senast av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. I betänkandet behandlades även ett motionsyrkande om mer kännbara påföljder för näringsidkare som bryter mot konsumenträttsliga regler. Utskottet föreslog att motionsyrkandena skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet peka på att konsumenträttsliga regler i stor utsträckning är harmoniserade inom EU.

När det gäller önskemålet i motion 2025/26:3181 (C) yrkande 3 om en bredare översyn av de konsumenträttsliga regelverken kan utskottet konstatera att riksdagen under 2022 beslutade om flera lagändringar som syftar till ett mer moderniserat och starkare konsumentskydd. Sammanfattningsvis innebär detta att en ny konsumentköplag trädde i kraft i maj 2022 och att det i september 2022 infördes ändringar i bl.a. marknadsföringslagen, prisinformationslagen och distansavtalslagen för att modernisera och anpassa regelverket till den ökade digitaliseringen. Den nya konsumentköplagen och de övriga lagändringarna bygger på EU-direktiv. Riksdagen har även nyligen antagit nya regler i distansavtalslagen som syftar till att stärka konsumentskyddet vid distansavtal. Även dessa regler bygger på ett EU-direktiv.

Vidare kan bl.a. nämnas att ett nytt direktiv om konsumentkrediter antogs i oktober 2023. Regeringen har i en lagrådsremiss lämnat förslag om hur direktivet ska genomföras i svensk rätt. En särskild utredare har haft ett regeringsuppdrag att föreslå hur EU-direktiven om gemensamma regler för att främja reparation av varor och om mer konsumentmakt i den gröna omställningen ska genomföras i svensk rätt. Utredningsbetänkandet är för närvarande ute på remiss.

Inom EU förs förhandlingar om bl.a. ett direktiv om ändringar i direktivet om paketresor och sammanlänkade researrangemang.

Enligt utskottet bör utfallet av de lagstiftningspaket som riksdagen antagit på det konsumenträttsliga området avvaktas innan man överväger en ny bred

översyn av det konsumenträttsliga regelverket. Innehållet och tidpunkten för en eventuell översyn måste givetvis också förhålla sig till det arbete som pågår inom EU på konsumentområdet. Dessutom utgår utskottet fortfarande från att regeringen, när den tar fram ny lagstiftning på konsumentområdet, eftersträvar förenkling och överskådlighet i den utsträckning som EU-rätten medger, samt att regeringen inom ramen för EU-förhandlingar verkar för tydliga och enkla regler om information som inte är onödigt betungande för företagen och lätta att ta till sig för konsumenterna.

När det gäller yrkande 20 i motion 2025/26:3649 (S) om mer kännbara påföljder för näringsidkare som bryter mot konsumenträttsliga regler har genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2020 bl.a. Konsumentombudsmannen fått stärkta tillsynsbefogenheter, däribland en rätt att köpa produkter under dold identitet (testköp). Dessutom ska en näringsidkare som genom sitt agerande på internet bryter mot den konsumentskyddande lagstiftningen, t.ex. genom otillbörlig marknadsföring, kunna föreläggas att ta in ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen. Den 1 september 2022 utvidgades möjligheten att besluta om marknadsstörningsavgift till att gälla vid överträdelser av marknadsföringslagens bestämmelser generellt. Samtidigt infördes en möjlighet att utdöma en marknadsstörningsavgift vid överträdelser av bestämmelserna i distansavtalslagen om näringsidkares informations-skyldighet och vid överträdelser av prisinformationslagen samt en sanktionsavgift vid överträdelser av avtalsvillkorlagen. Vidare har Konsumentverkets anslag för 2026 höjts bl.a. för att möjliggöra en effektiviserad marknadskontroll och ett stärkt konsumentskydd genom satsningar på AI. När det gäller önskemålet om att överväga att ge ARN sanktionsmöjligheter kan nämnas att utskottet senast 2021 bedömt att ARN:s beslut endast ska vara rekommendationer.

När det sedan gäller önskemålet i motion 2025/26:972 (V) yrkande 26 om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över om lagstiftningen är ändamålsenlig när det gäller att motverka vilseledande webbdesign (dark patterns), har kommissionen i den nya strategin för EU:s konsumentpolitik för de kommande fem åren (konsumentagendan) aviserat att den kommer att föreslå en rättsakt om digital rättvisa för att ytterligare stärka skyddet av konsumenterna online mot bl.a. dark patterns som på ett otillåtet sätt kan påverka konsumenternas beslut.

Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl för något initiativ från riksdagens sida med anledning av dessa motionsyrkanden. Utskottet anser inte heller att det finns skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2025/26:723 (S), 2025/26:2996 (M) och 2025/26:3413 (MP).

Samtliga motionsyrkanden bör därför avslås.

Tågresenärers rättigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om tågresenärers rättigheter. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare ställningstaganden. Jämför reservation 12 (MP).

Motionen

I kommittémotion 2025/26:3274 yrkande 51 föreslår Linus Lakso m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att stärka och förbättra tågresenärers rättigheter vid förseningar. Motionärerna anser bl.a. att det bör införas ett system med automatisk återbetalning av biljettkostnaden vid förseningar och att de regler i fråga om storleken på prisavdrag på biljettkostnaden vid förseningar som gäller enligt lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter bör tillämpas på all linjetrafik, oavsett avstånd. Motionärerna menar vidare att den nya bestämmelsen om force majeure i lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter (15 a §) bör upphävas.

EU:s tågpassagerarförordning

I april 2021 antog Europaparlamentet och rådet en ny förordning om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer (tågpassagerarförordningen)¹⁵ Förordningen innehåller regler om bl.a. rätten till ersättning vid förseningar och vilken information resenärerna ska få. I lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter (2015:953) görs vissa undantag från förordningens bestämmelser (se nedan).

Om det rimligen kan förväntas, antingen vid avgång eller i händelse av en utebliven anslutning eller inställelse, att ankomsten till den slutliga bestämmelseorten kommer att försenas med 60 minuter eller mer ska det järnvägsföretag som tillhandahåller den försenade eller inställda tågresan omedelbart erbjuda resenären att bl.a. återbetala hela biljettpriset för den eller de delar av resan som inte fullföljts (artikel 18 punkt 1 a). Återbetalningen ska ske inom 30 dagar från mottagandet av begäran om återbetalning (artikel 18 punkt 5).

Resenärer som drabbas av en försening för vilken kostnaden inte har återbetalats i enlighet med artikel 18 har rätt till ersättning för förseningen från järnvägsföretaget, utan att därmed avsäga sig rätten till transport. Den lägsta ersättningen vid förseningar ska vara 25 procent av biljettpriset vid 60–119 minuters försening och 50 procent av biljettpriset vid 120 minuters försening eller mer (artikel 19.1 a och b). Ersättningen av biljettpriset ska erläggas inom en månad från resenärens begäran om ersättning (artikel 19. 7).

¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/782 av den 29 april 2021 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer (tågpassagerarförordningen).

Ett järnvägsföretag ska inte vara skyldigt att betala ut ersättning bl.a. om det kan bevisa att förseningen har orsakats av extraordinära omständigheter, som inte är förbundna med järnvägsdriften, såsom extrema väderförhållanden, större naturkatastrofer eller större folkhälsokriser, som järnvägsföretaget inte hade kunnat undvika eller förebygga följderna av även om järnvägsföretaget hade iakttagit den omsorg som omständigheterna påkallade (artikel 19.10 a).

Ansvarsbegränsningen gäller endast skyldigheten att betala ersättning i form av prisavdrag (artikel 19). Resenären har alltså alltid rätt att avboka eller boka om resan (artikel 18).

Lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter

Lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter innehåller bestämmelser om reseinformation, ersättning och prisavdrag vid förseningar och frånträdande av avtal om köp av periodbiljett vid resor i kollektivtrafiken. Lagen är trafikslags-övergripande och gäller vid resor med kortväga tåg- och busstrafik samt vid all trafik med tunnelbana och spårvagn. Även resor med personbil i linjetrafik, som normalt tillhandahålls av taxiföretag, omfattas av lagen (1 §). Lagens bestämmelser gäller för alla resenärer oavsett om det är fråga om en privat resa eller en resa i tjänsten. Lagen är tvingande till förmån för resenärerna (6 §).

I lagen görs undantag från vissa bestämmelser i 2021 års tågpassagerarförordning när det gäller lokala och regionala tågresor. Undantaget innebär att lagens bestämmelser om reseinformation och om ersättning och prisavdrag vid förseningar (14–16 §§) ska tillämpas i stället för motsvarande bestämmelser i tågpassagerarförordningen på inrikes trafiktjänster som har en sträckning som är kortare än 150 kilometer (2 och 4 §§).

Om det finns skäligen anledning att anta att en resa kommer att bli mer än 20 minuter försenad har resenären, enligt 14 §, rätt till ersättning av transportören för skäligen kostnader för annan transport för att nå resans slutdestination. Högsta ersättningen är 1/40 av det prisbasbelopp enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken som gäller för det år då resan skulle ha avslutats.

Om en resa är mer än 20 minuter försenad har resenären, enligt 15 §, rätt till prisavdrag med

1. 50 procent av det pris som resenären har betalat för resan, om förseningen uppgår till mer än 20 minuter
2. 75 procent av det pris som resenären har betalat för resan, om förseningen uppgår till mer än 40 minuter, eller
3. hela det pris som resenären har betalat för resan, om förseningen uppgår till mer än 60 minuter.

Resenären har inte rätt till prisavdrag enligt 15 § om förseningen har orsakats av omständigheter som inte kan hänföras till själva järnvägs-, tunnelbane-spårvägs-, buss- eller personbilsdriften och som transportören inte hade kunnat undgå eller förebygga följderna av även om transportören hade iakttagit den omsorg som omständigheterna krävde (15 a §).

Pågående arbete inom EU

Förslag till ny EU-förordning om rättigheter för resenärer vid resor med kombinerade trafikslag och nya regler om tillsyn av resenärsrättigheter

Kommissionen presenterade i november 2023 ett förslag till förordning om passagerares rättigheter i samband med multimodala resor, dvs. resor där man kombinerar minst två typer av trafikslag för att komma fram till resmålet, COM(2023) 752. Syftet med förordningen är att stärka rättigheterna för resenärer som genomför multimodala resor, och den ska komplettera de EU-förordningar om resenärsrättigheter som redan finns för resor med flyg, tåg, buss och fartyg. De regler som föreslås om ersättning vid trafikstörningar tar sikte på missade anslutningar under resan. Om resenären väljer att avbryta resan ska denne ha rätt till återbetalning av biljettpriset i fråga om den del av resan som inte har genomförts eller som inte längre tjänar något syfte för resenären. Ersättningen ska betalas inom 14 dagar. Om resan har bokats genom en mellanhand kan återbetalningen göras av mellanhanden.

Kommissionen presenterade samtidigt förslag till ändringar i redan gällande EU-förordningar om resenärsrättigheter för resor med flyg, tåg, buss och fartyg som syftar till att åtgärda brister i efterlevnaden av förordningarna, COM(2023) 753¹⁶. Exempelvis ska transportörer och andra aktörer fastställa kvalitetsnormer för sin verksamhet och tillsynsmyndigheterna ska utveckla metoder för att övervaka tillämpningen av förordningarna.

Förslagen förhandlas för närvarande inom EU.

Konsumentagendan

I den nya EU-strategin för konsumentpolitiken som kommissionen presenterade i november 2025 (konsumentagendan), COM(2025) 848, anges att kommissionen under det första kvartalet 2026 avser att lansera initiativ för multimodala digitala mobilitetstjänster, gemensam digital bokning och en riktad översyn av tågresenärers rättigheter för att förbättra bokningen av resor när olika transportsätt eller olika transportföretag kombineras, särskilt när det gäller tågresor.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om att inte införa bestämmelsen om force majeure i lokal och regional trafik samt om enhetliga regler i fråga om kortväga och långväga resor behandlades av utskottet våren 2023 i ett ärende om ändringar i bl.a. lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter med anledning av EU:s nya tågpassagerarförordning (prop. 2022/23:72, bet. 2022/23:CU18). Utskottet

¹⁶ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EG) nr 261/2004, (EG) nr 1107/2006, (EU) nr 1177/2010, (EU) nr 181/2011 och (EU) 2021/782 vad gäller efterlevnaden av passagerares rättigheter i unionen.

delade regeringens bedömning att det till följd av den nya tågpassagerarförordningen finns skäl att införa ansvarsbegränsningen även i lokal och regional trafik. Utskottet anförde att på så sätt kommer ansvarsförutsättningarna för den kortväga järnvägstrafiken att stämma bättre överens med regleringen av den långväga trafiken och även i förhållande till olika trafikslag. Utskottet föreslog att motionsyrkandet om att inte införa regeln om force majeure skulle avslås. Utskottet ansåg inte heller att det fanns skäl att föreslå något tillkännagivande från riksdagen med anledning av motionsyrkandet om enhetliga regler i fråga om kortväga och långväga resor och föreslog att motionsyrkandet skulle avslås. Vidare behandlade och avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om inskränkning av tillämpningsområdet för force majeure i lokal och regional trafik i förenklad ordning våren 2024 (bet. 2023/24:CU11). Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

När det gäller förslagen i motionen om att upphäva bestämmelsen om force majeure i lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter och om enhetliga ersättningsregler vid tågförseningar oavsett linjesträcka står utskottet fast vid sin tidigare uppfattning från våren 2023 i ärendet med anledning av EU:s nya tågpassagerarförordning. Utskottet är inte heller berett att föreslå något initiativ från riksdagen med anledning av förslaget om ett system med automatisk återbetalning av biljettkostnaden vid förseningar. Motionsyrkandet bör således avslås.

Utskottet vill i sammanhanget även nämna att kommissionen har presenterat ett förslag till förordning om passagerares rättigheter i samband med multimodala resor. Syftet med förordningen är att stärka rättigheterna för resenärer som genomför multimodala resor, och den ska komplettera de EU-förordningar om resenär rättigheter som redan finns för resor med flyg, tåg, buss och fartyg.

Vidare anges i den nya EU-strategin för konsumentpolitiken som kommissionen presenterade i november 2025 (konsumentagendan) att kommissionen under 2026 avser att lansera initiativ för multimodala digitala mobilitetstjänster, gemensam digital bokning och en riktad översyn av tågresenärers rättigheter för att förbättra bokningen av resor när olika transportsätt eller olika transportföretag kombineras, särskilt när det gäller tågresor.

Vidareförsäljning av evenemangsbiljetter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vidareförsäljning av evenemangsbiljetter. Utskottet hänvisar bl.a. till att det nu är förbjudet för en näringsidkare att vidareförsälja evenemangsbiljetter till konsumenter om näringsidkaren har förvärvat biljetterna genom att använda automatiserade medel för att kringgå t.ex. begränsningar kring antalet biljetter som en person kan köpa.

Jämför reservation 13 (V, MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:3775 yrkande 38 föreslår Amanda Lind m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att lagstifta om att förbjuda andrahandsförsäljning eller erbjudanden om andrahandsförsäljning av evenemangsbiljetter till ett högre pris än ursprungspriset.

Även i kommittémotion 2025/26:3366 yrkande 11 av Mats Berglund m.fl. (MP) föreslås ett tillkännagivande om att införa en lag som förbjuder andrahandsförsäljning och erbjudanden om andrahandsförsäljning av evenemangsbiljetter till ett högre pris än ursprungspriset.

I kommittémotion 2025/26:972 yrkande 23 föreslår Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär ett förbud mot prispåslag vid vidareförsäljning av biljetter till kultur- och idrottsarrangemang.

I motion 2025/26:367 föreslår Michael Rubbestad (SD) ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda och föreslå lagstiftning för att motverka ockerpriser på andrahandsmarknaden för biljetter till konserter och andra kulturella evenemang.

I motion 2025/26:963 föreslår Daniel Persson (SD) ett tillkännagivande om att se över möjligheten att stoppa överpriser på konsertbiljetter.

Ändring av direktivet om otillbörliga affärsmetoder

Den 27 november 2019 antog Europaparlamentet och rådet ett ändringsdirektiv¹⁷ genom vilket bl.a. direktivet om otillbörliga affärsmetoder ändrades¹⁸. Direktivet om otillbörliga affärsmetoder har genomförts i svensk rätt huvudsakligen genom marknadsföringslagen (2008:486).

Genom ändringsdirektivet (artikel 3.7 b) har en ny punkt, 23 a, införts i bilaga I till direktivet om otillbörliga affärsmetoder, den s.k. svarta listan. I

¹⁷ Direktiv (EU) 2019/2161 om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG, 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller bättre upprätthållande och modernisering av unionens konsumentskyddsregler (ändringsdirektivet).

¹⁸ Direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden.

bilagan finns en förteckning över affärsmetoder som under alla förhållanden ska anses otillbörliga. Sverige har genomfört direktivet om otillbörliga affärsmetoder genom marknadsföringslagen, och bilaga I till direktivet gäller enligt 4 § marknadsföringslagen som lag i Sverige. Den nya punkten innebär ett förbud mot att till konsumenterna vidaresälja biljetter till kultur- och idrottsevenemang om näringsidkaren har förvärvat dem genom användning av automatiserade medel för att kringgå eventuella begränsningar av antalet biljetter som en person kan köpa eller andra regler som är tillämpliga på biljettköp.

I ingressen till ändringsdirektivet (skäl 50) anges följande:

Det bör vara förbjudet för näringsidkare att till konsumenterna vidaresälja biljetter till kultur- och idrottsevenemang som de har förvärvat genom användning av programvara såsom s.k. botten, vilken ger näringsidkarna möjlighet att köpa biljetter utöver de tekniska begränsningar som tillämpas av den primära biljettförsäljaren eller att kringgå andra tekniska medel som den primära försäljaren har infört för att säkerställa att biljetter finns tillgängliga för alla. Detta förbud påverkar inte eventuella andra nationella åtgärder som medlemsstaterna kan vidta för att skydda konsumenternas berättigade intressen, säkra sin kulturpolitik och bred tillgång för alla till kultur- och idrottsevenemang, exempelvis att reglera vidareförsäljningspriser på biljetter.

I proposition 2021/22:174 Ett moderniserat konsumentskydd lämnade regeringen förslag till lagändringar för att genomföra ändringsdirektivet i svensk rätt. I propositionen bedömde regeringen att den nya punkten om vidareförsäljning av biljetter i bilaga I till direktivet om otillbörliga affärsmetoder enligt marknadsföringslagen gäller automatiskt som svensk lag och att ytterligare lagstiftningsåtgärder därför inte borde vidtas.

Beslut från Allmänna reklamationsnämnden

Allmänna reklamationsnämnden har prövat om en konsument har ångerrätt när konsertbiljetter köpts i andra hand. Konsumenten hade köpt biljetterna av ett företag. På biljetterna stod ett annat namn än konsumentens och ett annat pris än det konsumenten hade betalat - biljetterna visade sig alltså vara köpta i andra hand. Företaget vägrade att låta konsumenten ångra köpet och hänvisade till undantaget från ångerrätten för avtal om kulturevenemang och fritidsaktiviteter i 2 kap. 11 § 12 distansavtalslagen. Nämnden kom fram till att undantaget från ångerrätten inte gäller köp av biljetter i andra hand, dvs. när biljetterna köpts av en näringsidkare som i sin tur har förvärvat biljetterna av arrangören eller av någon annan. I en sådan situation hade konsumenten alltså rätt att ångra köpet (Beslut 2022-12-28; 2022-08173).

Frågesvar

Civilminister Erik Slottnér (KD) anförde följande den 13 mars 2024 som svar på en skriftlig fråga (fr. 2023/24:679) om försäljning av biljetter i andra hand:

[...] har frågat mig om jag avser ta något initiativ till lagstiftning om försäljning av biljetter i andra hand.

Som [...] nämner har det relativt nyligen införts ett förbud mot att använda vissa affärsmetoder vid andrahandsförsäljning av biljetter. Arrangörer av evenemang kan dessutom själva vidta åtgärder för att begränsa möjligheten att sälja biljetter vidare till förhöjda priser.

Hur väl förbudet och frivilliga åtgärder från branschen fungerat för att möta de problem konsumenterna upplever på marknaden för evenemangsbiljetter är fortfarande för tidigt att avgöra. Regeringen har därför i dagsläget inga planer på att vidta några ytterligare åtgärder men kommer att följa frågan.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om vidareförsäljning av evenemangsbiljetter behandlades senast av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandena skulle avslås bl.a. med hänvisning till att det nu är förbjudet för en näringsidkare att vidareförsälja evenemangsbiljetter till konsumenter om näringsidkaren har förvärvat biljetterna genom att använda automatiserade medel för att kringgå t.ex. begränsningar kring antalet biljetter som en person kan köpa. Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan har det genom ändringsdirektivet införts ett förbud mot att vidareförsälja biljetter till kultur- och idrottsvenemang till konsumenter om näringsidkaren har förvärvat biljetterna genom att använda automatiserade medel för att kringgå eventuella begränsningar av antalet biljetter som en person kan köpa eller andra regler som är tillämpliga på biljettköp.

Civilminister Erik Slottner har som svar på en skriftlig fråga uppgett att det fortfarande är för tidigt att avgöra hur väl förbudet och frivilliga åtgärder från branschen fungerat för att möta de problem konsumenterna upplever på marknaden för evenemangsbiljetter. Regeringen har därför i dagsläget inga planer på att vidta några ytterligare åtgärder men kommer att följa frågan.

Utskottet vill även peka på att Allmänna reklamationsnämnden i ett beslut från december 2022 kommit fram till att undantaget från ångerrätten för avtal om kulturevenemang och fritidsaktiviteter i distansavtalslagen inte gäller köp av biljetter i andra hand, dvs. då biljetterna köpts av en näringsidkare som i sin tur har förvärvat biljetterna av arrangören eller av någon annan.

Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena. Motionsyrkandena bör avslås.

Formkrav för fullmakter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om formkrav för fullmakter. Utskottet hänvisar till riksdagens tillkännagivande om särskilda formkrav för fullmakter som gäller större ekonomiska åtaganden.

Jämför reservation 14 (S).

Motionen

Joakim Järrebring m.fl. (S) anser i kommittémotion 2025/26:3646 att det bör införas ett formkrav för fullmakter. Motionärerna anför att ett formkrav för fullmakter, likt det som finns för t.ex. testamenten, framstår som ett användbart verktyg för att stärka det förebyggande arbetet mot mäns ekonomiska våld mot kvinnor. Motionärerna hänvisar till riksdagens tillkännagivande från 2024 (se nedan) och anser att det är angeläget att regeringen snarast återkommer i frågan. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 23).

Nuvarande ordning

Den grundläggande regeln när det gäller en fullmakts rättsverkan finns i 10 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (avtalslagen) och innebär att den som har gett någon annan fullmakt att sluta avtal eller företa andra rättshandlingar blir omedelbart bunden av fullmäktigens rättshandlingar, om dessa företas i fullmaktsgivarens namn och inom fullmaktens gränser. En fullmakt kan vara antingen obegränsad eller begränsad i tid eller handling. En fullmakt kan också inskränkas genom uttryckliga instruktioner i en skriftlig fullmakt eller genom muntliga instruktioner. Den som uppträder som fullmäktig ansvarar för att han eller hon har en erforderlig fullmakt (25 § avtalslagen).

Det finns inga generella formkrav för fullmakter. För fullmakt att sluta avtal om köp, byte eller gåva av fast egendom finns dock en specialregel i 27 § andra stycket avtalslagen som uppställer ett krav på skriftlig fullmakt. Särskilda formkrav gäller också för testamenten och framtidsfullmakter som ska vara skriftliga och undertecknade av testatorn respektive fullmaktsgivaren samt bevittnade av två personer (10 kap. 1 § ärvdabalken och 4 § lagen [2017:310] om framtidsfullmakter)¹⁹.

¹⁹ I propositionen 2025/26:92 Ett ställföreträdarskap att lita på föreslår regeringen att en framtidsfullmakt även ska kunna undertecknas av fullmaktsgivaren och vittnena elektroniskt.

Riksdagens tillkännagivande

Riksdagen beslutade våren 2024, på förslag av utskottet, om ett tillkännagivande om att regeringen ska se över om det bör införas särskilda formkrav för fullmakter som gäller större ekonomiska åtaganden, t.ex. stora lån, och återkomma till riksdagen i frågan (bet. 2023/24:CU11, rskr. 2023/24:170). I betänkandet anförde utskottet bl.a. följande:

För enklare rättshandlingar utan större ekonomiskt värde behöver det vara enkelt att utfärda en fullmakt. Men när det gäller större ekonomiska åtaganden, t.ex. stora lån, framstår formkrav för fullmakter enligt utskottet som ett användbart verktyg för att stärka det förebyggande arbetet mot mäns våld mot kvinnor, och då närmare bestämt det ekonomiska våldet. Formkrav för fullmakter skulle också skydda andra utsatta personer, t.ex. den som inte har möjlighet att sköta sina bankärenden på egen hand, och minska risken för förfalskningar. Formkraven skulle t.ex. kunna motsvara vad som nu gäller för testamenten och framtidsfullmakter.

Mot denna bakgrund anser utskottet att regeringen ska se över om det bör införas särskilda formkrav för fullmakter som gäller större ekonomiska åtaganden, t.ex. stora lån, och återkomma till riksdagen i frågan.

I regeringens skrivelse 2025/26:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2025 anges att regeringens ambition är att se över frågan. Arbetet har dock hittills inte kunnat prioriteras. Punkten är inte slutbehandlad.

Frågesvar

Justitieminister Gunnar Strömmer (M) besvarade den 19 januari 2026 en skriftlig fråga (fr. 2025/26:371) om tillkännagivandet om formkrav för fullmakter.

Som svar på frågan anförde ministern följande:

[...] har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att införa formkrav för fullmakter, likt det som finns för till exempelvis testamenten, i enlighet med vad riksdagen har beslutat.

Jag vill inledningsvis understryka att mäns våld mot kvinnor utgör ett mycket allvarligt samhällsproblem som aldrig kan accepteras, oavsett i vilket sammanhang det förekommer. Regeringen har därför sedan den tillträdde agerat för att på olika sätt stärka skyddet mot mäns våld mot kvinnor. I december förra året beslutade regeringen en lagrådsremiss med förslag till en särskild straffbestämmelse avseende psykiskt våld. Den ska vara tillämplig på upprepade kränkningar mot en person, om kränkningarna sammantaget har varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla. Enligt förslaget kan sådana kränkningar bland annat utgöras av vissa fall av övervakning av ekonomiska förehavanden på bankkonto. Detta stärker skyddet mot ekonomiskt våld.

För att ytterligare motverka ekonomiskt våld tillsatte regeringen i november 2024 en utredning för att se över regelverket kring bodelningsprocessen och betänketid vid äktenskapsskillnad. Utredningen överlämnade så sent som förra veckan betänkandet Bodelning och betänketid – en effektivare process (SOU 2025:121). I betänkandet lämnas förslag som ska säkerställa en effektiv och rättsäker bodelningsprocess och motverka ekonomiskt våld. Det lämnas också förslag om betänketiden vid äktenskapsskillnad för att förenkla processen vid skilsmässa.

Till det kommer att flera myndigheter har fått i uppdrag att sammanställa och sprida information om ekonomiskt våld till sina respektive målgrupper.

Regeringskansliet analyserar för närvarande vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet om formkrav för fullmakter. Som [...] nämner utgör avsaknaden av särskilda formkrav för en fullmakt i de allra flesta fall en stor fördel. Det är därför viktigt att en reglering kan utformas så att den är effektiv samtidigt som den inte medför ett omotiverat hinder för legitima transaktioner.

Regeringen arbetar på bred front och med full kraft mot mäns våld mot kvinnor. Arbetet bedrivs målmedvetet och uthålligt, och vi kommer inte att sänka ambitionsnivån eller slå av på takten.

Tidigare behandling

Ett motsvarande motionsyrkande behandlades av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandet skulle avslås, och riksdagen följde utskottets förslag. I betänkandet anförde utskottet att ett arbete inletts i Regeringskansliet med att överväga vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet och enligt utskottet fanns inte anledning att nu rikta något ytterligare tillkännagivande till regeringen i frågan.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan beslutade riksdagen våren 2024 om ett tillkännagivande om att regeringen ska se över om det bör införas särskilda formkrav för fullmakter som gäller större ekonomiska åtaganden. Justitieminister Gunnar Strömmer besvarade i januari 2026 en skriftlig fråga om tillkännagivandet. Justitieministern uppgav att Regeringskansliet för närvarande analyserar vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet. Han anförde vidare att avsaknaden av särskilda formkrav för en fullmakt i de allra flesta fall utgör en stor fördel och att det därför är viktigt att en reglering kan utformas så att den är effektiv samtidigt som den inte medför ett omotiverat hinder för legitima transaktioner. Enligt utskottet finns inte anledning att nu rikta något ytterligare tillkännagivande till regeringen i frågan.

Motionsyrkandet bör därför avslås.

Alternativ tvistlösning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om alternativ tvistlösning.

Motionen

I motion 2025/26:1535 anför Emma Ahlström Köster (M) att det har vuxit fram en ny ordning där betalbolag tagit på sig en funktion som tvistlösare mellan konsument och handlare. Enligt motionären bör det göras en översyn av vilken rättsverkan betalbolags beslut i sådana fall får i praktiken och om detta är förenligt med rättsordningen. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 1). Motionären föreslår vidare tillkännagivanden om att undersöka möjligheten att dels införa en skyldighet för betalbolag att hänvisa olösta tvister till Allmänna reklamationsnämnden (ARN) eller domstol (yrkande 2), dels ge Konsumentverket tillsynsansvar över hur betalbolag hanterar konsumenttvister (yrkande 3), dels införa en informationsplikt för betalbolag att alltid upplysa konsumenter om deras rätt att få tvisten prövad av ARN eller domstol (yrkande 4).

Lagen om betaltjänster

Regler om betaltjänstleverantörer finns i lagen (2010:751) om betaltjänster. För att få tillhandahålla betaltjänster i Sverige krävs för de flesta tjänster tillstånd från Finansinspektionen. Finansinspektionen har tillsyn över att lagen följs.

Allmänna reklamationsnämnden

Allmänna reklamationsnämnden (ARN) prövar tvister mellan konsumenter och företag. Ett beslut från ARN är en rekommendation om hur tvisten ska lösas. En anmälan till ARN kan bara göras av en konsument (se förordningen [2015:739] med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden).

Lagen om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden

Lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden gäller för alternativ tvistlösning som initieras av en konsument avseende hans eller hennes anspråk mot en näringsidkare, om anspråket härrör från avtal om köp av en vara eller tjänst mellan konsumenten och näringsidkaren (1 §). Lagen genomför tvistlösningsdirektivet²⁰ i svensk rätt. Lagen innehåller bestämmelser om utseende och godkännande av nämnder för alternativ

²⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG, i den ursprungliga lydelsen.

tvistlösning, återkallelse av ett godkännande samt information om sådana tvistlösningsnämnder. En konsument som har ett klagomål eller en tvist i samband med köp av varor eller tjänster kan vända sig till en nämnd för alternativ tvistlösning för att få hjälp att lösa tvisten utanför domstol. ARN är en sådan nämnd för alternativ tvistlösning som avses i lagen.

En näringsidkare som har åtagit sig att lösa en tvist med en konsument genom alternativ tvistlösning ska lämna klar, begriplig och lättillgänglig information om den eller de nämnder för alternativ tvistlösning som åtagandet avser. Informationen ska lämnas på näringsidkarens eventuella webbplatser som riktar sig till konsumenter, och i eventuella skriftliga avtalsvillkor mellan näringsidkaren och konsumenter (10 §).

Europaparlamentet och rådet antog den 16 december 2025 ett direktiv om ändring av tvistlösningsdirektivet²¹. Syftet är bl.a. att anpassa reglerna om alternativ tvistlösning för konsumenter till dagens digitala konsumentmarknader och att förbättra användningen av gränsöverskridande alternativ tvistlösning genom ett mer anpassat bistånd till konsumenter och näringsidkare. Bestämmelserna i direktivet ska tillämpas fr.o.m. den 20 september 2028. En skyldighet att informera om alternativ tvistlösning kvarstår i det ändrade direktivet.

Riksrevisionens granskning av systemet för alternativ tvistlösning för konsumenter

Riksrevisionen genomför just nu en granskning av statens insatser för att tillhandahålla ett system för alternativ tvistlösning för konsumenter. Resultatet av granskningen kommer att presenteras i en rapport med planerad publicering i september 2026.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att det finns skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandena. Motionsyrkandena bör avslås.

²¹ Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2025/2647 av den 16 december 2025 om ändring av direktiv 2013/11/EU om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av direktiv (EU) 2015/2302, (EU) 2019/2161 och (EU) 2020/1828 till följd av stängningen av den europeiska plattformen för tvistlösning online.

Konsumentkrediter och överskultsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om konsumentkrediter och överskultsättning. Utskottet hänvisar bl.a. till regeringens lagrådsremiss om en ny konsumentkreditlag och en pågående utredning om åtgärder mot överskultsättning.

Jämför reservation 15 (S), 16 (V), 17 (C) och 18 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3649 föreslår Joakim Järrebring m.fl. (S) tillkännagivanden om dels att inrätta ett skuld- och kreditregister (yrkande 14), dels att vidta fler åtgärder mot oseriösa kreditgivningsföretag (yrkande 15). För att motverka oseriösa kreditgivningsföretag anser motionärerna bl.a. att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att särskilt utreda ett förbud eller kraftiga begränsningar av riktad och aggressiv marknadsföring av snabblån, särskilt i digitala kanaler, skärpta krav på kreditprovning och ett förbud mot att kombinera flera kortfristiga krediter. Motionärerna föreslår vidare ett tillkännagivande om att överväga att införa en karenstid för utbetalning av snabblån/sms-lån (yrkande 17). För att minska risken för ödesdigra impuls lån anser motionärerna att en tid bör passera mellan låneansökan och utbetalning av ett beviljat lån eller så ska lån inte kunna beviljas och utbetalas nattetid.

I kommittémotion 2025/26:3553 yrkande 12 föreslår Niklas Karlsson m.fl. (S) ett tillkännagivande om att inrätta ett skuld- och kreditregister och vidta andra åtgärder för att motverka överskultsättning. Motionärernas förslag på åtgärder avser bl.a. en karenstid för snabblån och fler åtgärder mot oseriösa kreditgivningsföretag.

I kommittémotion 2025/26:3559 yrkande 7 föreslår även Mikael Damberg m.fl. (S) ett tillkännagivande om att inrätta ett skuld- och kreditregister samt genomföra andra åtgärder för att minska överskultsättningen.

I kommittémotion 2025/26:972 yrkande 4 föreslår Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör återkomma med förslag på konkreta förebyggande åtgärder mot överskultsättning. Vidare föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör lägga fram ett förslag som innebär att sms-lån och andra snabblån förbjuds (yrkande 12).

I kommittémotion 2025/26:3371 yrkande 1 föreslår Amanda Palmstierna m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att se över möjligheten att förbjuda sms-lån.

I motion 2025/26:2728 yrkande 1 föreslår även Markus Wiechel (SD) ett tillkännagivande om att se över ett förbud mot snabblån. Vidare anser motionären att det alltid bör finnas tydlig information om möjligheten till

konsumentvägledning i samband med att en låntagare erbjuds lån. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 2). Motionären föreslår också ett tillkännagivande om att utreda införandet av en karenstid vid utbetalning av lån (yrkande 5).

I kommittémotion 2025/26:3181 yrkande 8 föreslår Alireza Akhondi m.fl. (C) ett tillkännagivande om att överväga att införa en central spärrtjänst som möjliggör för privatpersoner att spärra sig från att ta nya krediter och lån. Motionärerna föreslår även ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag om inrättande av ett skuldregister (yrkande 9).

I motion 2025/26:2748 föreslår Mathias Tegnér m.fl. (S) tillkännagivanden om dels att skärpa kraven vid kreditprövning för alla snabblån (yrkande 2), dels att införa ångerrätt vid ingående av avtal om snabblån (yrkande 3), dels att göra en bred översyn av snabblåne marknaden i syfte att stärka konsumentskyddet och förhindra ockerliknande villkor (yrkande 4).

I motion 2025/26:2953 föreslår Marlène Lund Kopparklint (M) ett tillkännagivande om att se över förutsättningarna för att utveckla fler förebyggande åtgärder för att motverka skuldsättning bland unga.

Mikael Oscarsson (KD) föreslår i motion 2025/26:3197 tillkännagivanden om att införa dels en särskild betänketid innan lån kan beviljas (yrkande 1), dels ett förstärkt skydd för unga konsumenter när det gäller krediter, bl.a. genom tydligare ålderskontroller och särskilda informationskrav (yrkande 2).

I motion 2025/26:3677 föreslår Yusuf Aydin (KD) tillkännagivanden om dels att skärpa konsumentkreditlagen för att stärka skyddet mot överkuldsättning (yrkande 1), dels att införa striktare krav på kreditgivare att genomföra ansvarsfulla kreditprövningar (yrkande 2), dels att skärpa reglerna för marknadsföring av krediter (yrkande 3).

Gällande rätt m.m.

Konsumentkreditlagen

Konsumentkreditlagen (2010:1846) trädde i kraft den 1 januari 2011 (prop. 2009/10:242, bet. 2010/11:CU5, rskr. 2010/11:80). Konsumentkreditlagen omfattar i princip alla slag av krediter som näringsidkare lämnar till konsumenter. Lagen är tvingande till konsumentens förmån.

2018 års ändringar i konsumentkreditlagen i fråga om snabblån och andra högkostnadskrediter

År 2018 infördes regler i konsumentkreditlagen för att åstadkomma en mer ansvarsfull marknad för snabblån och andra högkostnadskrediter (prop. 2017/18:72, bet. 2017/18:CU20, rskr. 2017/18:262). Ett räntetak och kostnadstak infördes för högkostnadskrediter²². Räntetaket innebar att en

²² Med högkostnadskredit avsågs en kredit med en effektiv ränta som minst uppgår till referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av 30 procentenheter och som

högkostnadskredit inte fick ha en kreditränta eller dröjsmålsränta som var mer än 40 procentenheter högre än den vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635). Kostnadstaket innebar att kostnaderna för högkostnadskrediten inte fick överstiga ett belopp som motsvarade kreditbeloppet eller, i fråga om en kontokredit, varje enskilt utnyttjande av krediten som konsumenten hade gjort. Löptiden för en högkostnadskredit fick, med vissa undantag, inte förlängas mer än en gång. Undantaget från skyldigheten att göra en kreditprövning vid gratislån och andra korta fristående krediter som inte är förbundna med mer än en obetydlig avgift togs bort.

Samtidigt infördes också ett krav på att måttfullhet ska iakttas vid marknadsföring av alla slags konsumentkrediter. Marknadsföring som inte är måttfull ska anses som otillbörlig mot konsumenter och kunna leda till sanktioner. Vid marknadsföring av ett kreditavtal som avsåg en högkostnadskredit skulle näringsidkaren även vara skyldig att ge konsumenten en upplysning om att det var fråga om en sådan kredit. Upplysningen skulle också innehålla information om riskerna med skuldsättning och om vart konsumenten kan vända sig för att få stöd i budget- och skuldfrågor.

2025 års ändringar i konsumentkreditlagen

Den 1 mars 2025 trädde ändringar i konsumentkreditlagen i kraft som syftar till att motverka riskfylld kreditgivning och att enskilda blir överskuldsatta genom att beviljas lån som de inte kan betala tillbaka (prop. 2024/25:17, bet. 2024/25:CU5, rskr. 2024/25:62). Genom dessa lagändringar har begreppet högkostnadskredit utmönstrats ur konsumentkreditlagen. Lagändringarna innebär i huvudsak följande.

Bestämmelserna om räntetak i konsumentkreditlagen omfattar nu alla krediter enligt lagen utom bostadskrediter. Detsamma gäller begränsningen för kreditgivare att ta ut ersättning med anledning av dröjsmål med betalningen. Räntetaket har sänkts från 40 till 20 procentenheter utöver gällande referensränta.

Även bestämmelserna om kostnadstak har fått ett utvidgat tillämpningsområde och omfattar nu alla krediter enligt lagen utom bostadskrediter, kontokrediter som huvudsakligen avser kreditköp och krediter som avser kreditköp där kreditbeloppet inte överstiger två procent av prisbasbeloppet. Det utvidgade kostnadstaket omfattar samma kostnader som det tidigare kostnadstaket (dvs. kreditkostnader, dröjsmålsränta och kostnader enligt lagen [1981:739] om ersättning för inkassokostnader m.m.).

Det har införts ett särskilt kostnadstak för uppläggningsavgifter för alla krediter utom bostadskrediter. Sådana avgifter får inte överstiga en procent av prisbasbeloppet.

Vidare har begränsningen av möjligheten att förlänga löptiden för en kredit utvidgats och gäller nu alla krediter enligt konsumentkreditlagen med undantag för bostadskrediter.

inte huvudsakligen avsåg kreditköp eller är en bostadskredit.

Dessutom har bestämmelsen om att näringsidkaren ska lämna en särskild upplysning vid marknadsföring utvidgats till att omfatta alla kreditavtal enligt konsumentkreditlagen utom bostadskrediter och räntefria krediter. Upplysningen ska innehålla information om att en kredit medför kostnader för konsumenten och liksom tidigare också information om riskerna med skuldsättning och vart konsumenten kan vända sig för att få stöd i budget- och skuldfrågor.

Krav att presentera betalningssätt på ett visst sätt vid e-handel

I syfte att öka konsumentskyddet på betalningsmarknaden infördes den 1 juli 2020 ett krav i lagen (2010:751) om betaltjänster (betaltjänstlagen) som innebär att betalningssätt för konsumenter ska presenteras på ett visst sätt vid e-handel. Om en konsument vid köp av varor och tjänster online kan välja ett betalningssätt som innebär att en kredit inte lämnas, ska ett sådant betalningssätt visas först. Ett betalningssätt som innebär att en kredit lämnas ska inte heller vara förvalt om det finns andra betalningssätt (prop. 2019/20:79, bet. 2019/20:FiU37, rskr. 2019/20:191). Kravet omfattar alla slags e-handelsplattformar (digitala säljkanaler).

Skärpa krav för att driva verksamhet med konsumentkrediter

Sedan den 1 juli 2025 får bara ett svenskt eller utländskt kreditinstitut driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter (prop. 2024/25:138, bet. 2024/25:FiU37, rskr. 2024/25:216.). Verksamhet med konsumentkrediter kräver alltså tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse. Syftet med lagändringarna är att stärka konsumentskyddet, motverka överskuldsättning och skapa en jämnare spelplan för aktörer på konsumentkreditmarknaden.

Riksdagens tillkännagivande om ett skuld- och kreditregister

I samband med lagstiftningsärendet om att bl.a. utvidga ränte- och kostnadstaken i konsumentkreditlagen till att gälla flertalet konsumentkrediter beslutade riksdagen, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande till regeringen om att vidta nödvändiga åtgärder för att ett system för register över skuld- och kreditinformation ska kunna inrättas (bet. 2024/25:CU5, rskr. 2024/25:63). Utskottet anförde följande:

Utskottet anser att ett skuld- och kreditregister kan vara ett kraftfullt verktyg för att motverka riskfylld kreditgivning och minska riskerna för överskuldsättning. Utskottet, som noterar att de flesta remissinstanser är positiva till ett skuldregister men föredrar ett register med ett annat innehåll och en annan utformning än vad utredningen föreslår, bedömer i likhet med regeringen att utredningens förslag i sin nuvarande form inte bör leda till lagstiftning. Utskottet anser dock att det är angeläget att frågan om införandet av ett skuld- och kreditregister utreds vidare och att ett nytt förslag tas fram.

Justitieminister Gunnar Strömmer (M) besvarade den 10 september 2025 en skriftlig fråga (fr. 2024/25:1414) om vilka åtgärder han och regeringen har vidtagit eller avser att vidta med anledning av tillkännagivandet.

Som svar på frågan anförde ministern bl.a. följande:

I debatten om att motverka överskuldssättning nämns ibland skuldregister som en tänkbar åtgärd. I en proposition tog regeringen förra hösten ställning till ett förslag om ett skuld- och kreditregister. Regeringen ansåg att det inte borde genomföras i sin nuvarande form.

Redan i propositionen öppnade regeringen för att frågan om hur kreditgivare kan tillförsäkras ett bredare underlag vid kreditprövning vid behov kan övervägas på nytt. Det är ett ställningstagande som står fast. Beredningen av riksdagens tillkännagivande pågår nu i Regeringskansliet.

I regeringens skrivelse 2025/26:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2025 anges att ett arbete pågår i Regeringskansliet med att överväga vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet. Punkten är inte slutbehandlad.

Överskuldssättningsutredningens överväganden om ett lånestopsregister

Överskuldssättningsutredningen övervägde i betänkandet Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldssättning (SOU 2023:38) frågan om införande av ett lånestopsregister. Utredningen lämnade dock inte något förslag om ett sådant register. I betänkandet anförde utredningen följande (s. 208 f.):

Att som konsument under en tid kunna spärra sig från möjligheten att teckna ett kreditavtal skulle kunna medföra att något färre personer skuldsätter sig till följd av impulsiva beslut. Det är det grundläggande motivet till att föreslå ett lånestopsregister. Ett alternativ skulle kunna vara att inom ramen för systemet för ett Skri-register införa en möjlighet för konsumenter att spärra sig själva från att kunna ta nya krediter. Det finns exempel på andra motsvarande register, på bl.a. spelområdet, som verkar fungera bra. I det kommande finska kreditupplysningsregistret ska en sådan funktion ingå i registret. Meningarna går dock isär om det finns ett behov av ett stoppregister på den svenska kreditavtalsmarknaden och det har inte varit en prioriterad fråga bland de aktörer vi talat med. Vi bedömer att det finns skäl att begränsa omfattningen av Skri-register och inte komplicera utformningen av systemet i ett inledande skede. Det närmare behovet av ett lånestoppregister och effekterna av det har inte heller varit möjliga att kartlägga och analysera inom ramen för vårt arbete. Vi lämnar därför inte nu något förslag om ett stoppregister.

Ett nytt konsumentkreditdirektiv

Europaparlamentet och rådet antog i oktober 2023 ett nytt direktiv om konsumentkrediter²³ som ersätter konsumentkreditdirektivet från 2008²⁴. Det nya direktivet syftar till att stärka konsumentskyddet på området och främja en väl fungerande inre marknad för konsumentkrediter inom EU. Det nya direktivet har fått ett utvidgat tillämpningsområde jämfört med 2008 års direktiv. Exempelvis omfattas ränte- och avgiftsfria krediter i fler fall än tidigare. Även bestämmelserna om marknadsföring, information, kreditprövning och ångerrätt har förändrats i förhållande till 2008 års konsumentkreditdirektiv. Kriterierna för att en kreditgivare efter kreditprövning ska kunna bevilja en kredit har förtydligats. Det nya direktivet innehåller också bestämmelser som inte har någon motsvarighet i 2008 års direktiv. Det handlar bl.a. om regler om rådgivningstjänster, krav på kompetens hos kreditgivares och kreditförmedlares personal, ett allmänt hederlighetskrav för kreditgivare och kreditförmedlare, krav på stöd till konsumenter i ekonomiska svårigheter samt bestämmelser om skyldigheter för kreditgivare att vidta anståndsåtgärder innan verkställighet begärs.

Lagrådsremissen En ny konsumentkreditlag

I december 2025 beslutade regeringen om en lagrådsremiss för att genomföra det nya direktivet om konsumentkrediter. Regeringen föreslår en ny konsumentkreditlag som ska ersätta 2010 års lag. Den nya lagen ska reglera många olika aspekter av kreditgivning till konsumenter. Det rör sig bl.a. om information, ångerrätt, marknadsföring och ränte- och kostnadstak. Marknadsföring som innehåller formuleringar som hos en konsument kan skapa oriktiga förväntningar på krediters tillgänglighet, kostnader eller det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten ska vara förbjuden. Detsamma ska gälla i fråga om marknadsföring som anger att skulder eller betalningsförsummelse saknar betydelse för kreditprövningen eller antyder att krediter leder till förbättrade ekonomiska förutsättningar. När det gäller ränte- och kostnadstak föreslås att de nuvarande reglerna om räntetak, kostnadstak och tak för uppläggningsavgifter ska föras över till den nya lagen. Detsamma gäller det särskilda taket för uppläggningsavgifter och bestämmelser som begränsar kreditgivares möjligheter att ta ut avgifter för krediten. För att motverka överskuldssättning föreslår regeringen skärpta regler för kreditprövning. Av den nya lagen ska framgå att kreditprövningen ska vara grundlig och göras i konsumentens intresse. En kredit ska bara få beviljas om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra sitt åtagande. Om krediten innebär ett solidariskt betalningsansvar för mer än en konsument ska kreditprövningen göras utifrån konsumenternas gemensamma ekonomiska

²³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2225 av den 18 oktober 2023 om konsumentkreditavtal och om upphävande av direktiv 2008/48/EG.

²⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG.

förutsättningar. En väsentlig ökning av krediten ska föregås av en ny kreditprövning. Ett nytt tillståndskrav införs som innebär att fler näringsidkare som lämnar eller förmedlar krediter bl.a. ska stå under tillsyn och efterleva krav på tillräcklig kunskap och kompetens.

Regeringen föreslår i lagrådsremissen att den nya konsumentkreditlagen och övriga lagändringar som föreslås ska träda i kraft den 20 november 2026.

Utredningen om åtgärder mot överskuldssättning med fokus på evighetsgäldenärer

Regeringen gav den 10 april 2025 en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till åtgärder för att minska problemet med överskuldssättning. Syftet är huvudsakligen att minska antalet s.k. evighetsgäldenärer, dvs. personer som varit överskuldsatta en längre period (dir. 2025:37).

Utredaren ska bl.a.

- analysera och ta ställning till om det bör införas regler om en ändrad avräkningsordning för konsumentfordringar
- analysera och ta ställning till om det bör införas regler om absolut preskription för konsumentfordringar
- analysera och ta ställning till om det behövs åtgärder för att få fler evighetsgäldenärer att ansöka om skuldsanering och om det finns ett behov av att ändra reglerna om skuldsanering
- analysera och ta ställning till om det behövs tidsbegränsning för utbetalning av nyligen ingångna konsumentkreditavtal
- lämna nödvändiga författningsförslag.

När det gäller uppdraget att överväga förbud mot utbetalning av lån under vissa tider anför regeringen att det i dag inte är ovanligt att lån utbetalas till låntagarens konto bara minuter efter låneansökan. Snabbheten ökar risken för oöverlagda beslut, något som faktorer som påverkan av alkohol eller spel om pengar ytterligare kan bidra till. Dessutom kan det i praktiken vara svårt att utöva ångerrätten om lånet är förbrukat. I Finland finns ett förbud mot utbetalning av konsumtionslån mellan kl. 23 och 7 om lånet ingåtts under denna period. Utöver de tre uppdragen som fokuserar på evighetsgäldenärer finns det därför skäl att överväga tidsbegränsning även i ett svenskt perspektiv med avsikten att stärka konsumentskyddet och motverka överskuldssättning. Det skulle exempelvis kunna handla om ett förbud mot utbetalningar under vissa tider på dygnet eller fördröjningar av utbetalningar, t.ex. efter 24 timmar eller nästa bankdag.

Utredaren ska därför.

- analysera och redovisa för- och nackdelar med att införa tidsbegränsning för utbetalning av nyligen ingångna konsumentkreditavtal
- utifrån analysen ta ställning till om det bör införas någon sådan begränsning
- oavsett ställningstagande i sak lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 10 juli 2026.

Uppdrag till Kronofogdemyndigheten att stödja kommunala budget- och skuldrådgivare

Regeringen har i regleringsbrevet för 2025 gett Kronofogdemyndigheten i uppdrag att utveckla insatserna för att stödja de kommunala budget- och skuldrådgivarna i deras arbete genom att pröva nya former som komplement till dagens informationsinsatser, t.ex. öppna frågestunder. Kronofogdemyndigheten ska också utreda hur myndigheten kan öka tillgängligheten för kommunala budget- och skuldrådgivare och genomföra sådana förändringar. Kronofogdemyndigheten ska redovisa genomförda åtgärder och hur arbetet utvecklas senast den 1 oktober 2026.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om konsumentkrediter och överskudsättning behandlades senast av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandena skulle avslås bl.a. med hänvisning till ny lagstiftning och pågående arbete. Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

För att åstadkomma en mer ansvarsfull marknad för snabbblån och andra högkostnadskrediter infördes under 2018 särskilda regler för högkostnadskrediter, bl.a. ett räntetak och ett kostnadstak. Samtidigt infördes krav på att marknadsföringen av alla slags konsumentkrediter ska vara måttfull. I syfte att öka konsumentskyddet på betalningsmarknaden får kreditalternativet vidare, sedan den 1 juli 2020, inte vara förvalt eller presenteras före andra betalningssätt vid e-handel.

Den 1 mars 2025 trädde ändringar i konsumentkreditlagen i kraft som syftar till att motverka riskfylld kreditgivning och att enskilda blir överskudsatta genom att beviljas lån som de inte kan betala tillbaka. Genom ändringarna har begreppet högkostnadskredit utmönstrats ur konsumentkreditlagen. Lagändringarna innebär att de regler som tidigare endast gällde för högkostnadskrediter, om bl.a. ränte- och kostnadstak har utvidgats till att gälla flertalet konsumentkrediter. Räntetaket har sänkts från 40 till 20 procentenheter utöver gällande referensränta. Dessutom har bestämmelsen om att näringsidkaren ska lämna en särskild upplysning vid marknadsföring utvidgats till att omfatta alla kreditavtal enligt konsumentkreditlagen utom bostadskrediter och räntefria krediter. Upplysningen ska innehålla information om att en kredit medför kostnader för konsumenten och liksom tidigare också information om riskerna med skuldsättning och vart konsumenten kan vända sig för att få stöd i budget- och skuldfrågor.

I samband med lagstiftningsärendet beslutade riksdagen även om ett tillkännagivande till regeringen om att vidta nödvändiga åtgärder för att ett system för register över skuld- och kreditinformation ska kunna inrättas. Tillkännagivandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Den 1 juli 2025 infördes skärpta krav för att driva verksamhet med konsumentkrediter. Verksamhet med konsumentkrediter kräver därmed tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse.

Som redovisats ovan antogs ett nytt EU-direktiv om konsumentkrediter 2023. I december 2025 beslutade regeringen om en lagrådsremiss för att genomföra det nya direktivet. Regeringen föreslår en ny konsumentkreditlag som ska ersätta 2010 års lag. Den nya lagen ska reglera många olika aspekter av kreditgivning till konsumenter. Det rör sig bl.a. om information, ångerrätt, marknadsföring och ränte- och kostnadstak. De nuvarande reglerna om räntetak, kostnadstak och tak för uppläggningsavgifter ska enligt förslaget föras över till den nya lagen. Detsamma gäller det särskilda taket för uppläggningsavgifter och bestämmelser som begränsar kreditgivares möjligheter att ta ut avgifter för krediten. För att motverka överskuldssättning föreslår regeringen skärpta regler för kreditprövning.

Vidare har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att ta ställning till åtgärder för att minska problemet med överskuldssättning. I uppdraget ingår bl.a. att analysera och ta ställning till om det behövs en tidsbegränsning för utbetalning av nyligen ingångna konsumentkreditavtal.

Det kan även nämnas att Kronofogdemyndigheten fått i uppdrag att utveckla insatserna för att stödja de kommunala budget- och skuldrådgivarna i deras arbete genom att pröva nya former som komplement till dagens informationsinsatser.

Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl för något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandena. De bör därför avslås.

Ränteskillnadsersättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ränteskillnadsersättning.

Utskottet hänvisar till tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation 19 (S) och 20 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3559 yrkande 3 föreslår Mikael Damberg m.fl. (S) ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma med en utvärdering av effekterna av det nya ränteskillnadsersättningssystemet.

I kommittémotion 2025/26:3184 yrkande 33 föreslår Alireza Akhondi m.fl. (C) ett tillkännagivande till regeringen om att se över bankernas möjligheter att ta ut ränteskillnadsersättning vid byte av bank.

Den nya schablonregeln om ränteskillnadsersättning

En konsument har enligt konsumentkreditlagen (2010:1846) alltid rätt att betala en skuld till kreditgivaren före den avtalade förfallotiden (32 §). Om en konsument vill lösa ett bundet lån i förtid, innan bindningstiden har gått ut, har banken rätt till s.k. ränteskillnadsersättning. Ersättningen fungerar som en garanti för kreditgivaren för den förlust som uppstår i och med att låntagaren inte betalar ränta fram till den avtalade villkorsändringsdagen. Reglerna om ränteskillnadsersättning har sin grund i den civilrättsliga principen om att en part som säger upp ett avtal i förtid ska ersätta motparten för den förlust som uppstår på grund av en förtida uppsägning.

Den 1 juli 2025 infördes en ny modell i 36 § konsumentkreditlagen för beräkning av ränteskillnadsersättning vid förtidsbetalning av bundna bostadslån (prop. 2024/25:97, bet. 2024/25:CU17, rskr. 2024/25:191). Enligt den nya schablonregeln ska räntan på krediten inte längre beaktas vid beräkningen av ränteskillnadsersättningen. Ränteskillnadsersättningen får i stället högst uppgå till skillnaden mellan en viss jämförelseränta när räntebindningstiden inleds och motsvarande jämförelseränta vid tidpunkten för förtidsbetalningen. Som jämförelseränta ska marknadsräntan för avtal om byte av räntebetalningar (s.k. swapränta) användas.

Syftet med lagändringen är framför allt att minimera risken för omotiverade skillnader mellan olika låntagare som förtidsbetalar sitt bundna bostadslån och att göra det enklare för låntagarna att planera sin ekonomi och konkurrensutsätta sina bostadslån.

Som tidigare redovisats i avsnittet Konsumentkrediter och överskuld-sättning beslutade regeringen i december 2025 om en lagrådsremiss för att genomföra det nya direktivet om konsumentkrediter. Regeringen föreslår en ny konsumentkreditlag som ska ersätta 2010 års lag. I lagrådsremissen föreslås att nuvarande regler om ränteskillnadsersättning ska föras över till den nya lagen.

Tidigare behandling

I samband med lagstiftningsärendet våren 2025 behandlade utskottet bl.a. motsvarande motionsyrkanden som de som nu är aktuella.

När det gällde förslaget om att se över bankernas möjligheter att ta ut ränteskillnadsersättning vid byte av bank var utskottet inte berett att föreslå något sådant undantag från betalningsskyldigheten som föreslogs i motionsyrkandet.

När det sedan gällde motionsyrkandet om en utvärdering av effekterna av den nya lagstiftningen anförde utskottet att det liksom regeringen anser att det är viktigt att de nya reglerna för att beräkna ränteskillnadsersättning bidrar till en sund konkurrens på bolånemarknaden och medför positiva effekter för konsumentskyddet och för samhällsekonomin i stort. Utskottet noterade att regeringen, utöver det aktuella förslaget, vidtagit flera åtgärder för att motverka skuldsättningen vid bostadslån och stärka konsumentskyddet på

bolånemarknaden. Utskottet utgick från att regeringen följer frågan och vidtar nödvändiga åtgärder. Utskottet såg därmed inte skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motionsyrkandena om en utvärdering av lagstiftningen.

Utskottet föreslog att motionsyrkandena skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet står fast vid sin ovan redovisade uppfattning och föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Avtalslagens bestämmelse om ocker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en översyn av avtalslagens bestämmelse om ocker. Utskottet hänvisar till ett tidigare ställningstagande.

Jämför reservation 21 (C).

Motionen

I kommittémotion 2025/26:3181 anser Alireza Akhondi m.fl. (C) att regeringen bör göra en översyn av den civilrättsliga bestämmelsen om ocker. Motionärerna anför att bestämmelsen är mycket gammal och svår att tillämpa på dagens kreditmarknad. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 13).

Avtalslagens bestämmelse om ocker

En rättshandling är ogiltig på grund av ocker då någon utnyttjat en annan persons trångmål, oförstånd, lättsinne eller beroendeställning för att ta eller betinga sig förmåner som står i uppenbart missförhållande till vederlaget eller till en framtida prestationsskyldighet. Detta följer av den civilrättsliga bestämmelsen om ocker i 31 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (avtalslagen).

Bestämmelsen om ocker har också en straffrättslig motsvarighet i 9 kap. 5 § brottsbalken.

Räntetaket i konsumentkreditlagen i förhållande till den civilrättsliga bestämmelsen om ocker togs upp i lagstiftningsärendet om bl.a. ett sänkt och utvidgat räntetak (prop. 2024/25:17). Regeringen anförde bl.a. följande i propositionen (s. 17):

Räntetaket sätter en absolut yttersta gräns för hur hög krediträntan och dröjsmålsräntan får vara. Som framhölls i samband med att det nuvarande

räntetaket infördes, finns det andra bestämmelser som syftar till att begränsa användandet av bl.a. alltför höga räntenivåer, t.ex. 31 och 36 §§ om ocker och oskäliga avtalsvillkor i avtalslagen och 9 kap. 5 § om ocker i brottsbalken. För att bedöma om ett avtal är oskäligt eller om det är fråga om ocker måste det alltid i det enskilda fallet göras en samlad bedömning av räntan och lånevillkoren i övrigt (se t.ex. rättsfallet NJA 1995 s. 430). Den nu föreslagna regleringen hindrar därmed inte att en kreditränta eller dröjsmålsränta som är lägre än räntetaket kan anses som oskälig och jämkas (prop. 2017/18:72 s. 23).

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om en översyn av avtalslagens bestämmelse om ocker behandlades senast av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. I betänkandet anförde utskottet följande:

Som närmare redovisats i avsnittet Konsumentkrediter och överskuldssättning trädde den 1 mars 2025 ändringar i konsumentkreditlagen i kraft som bl.a. innebär att bestämmelserna om räntetak nu omfattar alla krediter enligt lagen, utom bostadskrediter. Vidare har räntetaket sänkts från 40 till 20 procentenheter utöver gällande referensränta.

Räntetaket i förhållande till den civilrättsliga bestämmelsen om ocker togs upp i lagstiftningsärendet, och i propositionen hänvisade regeringen till vad som uttalats i förarbetena i samband med att reglerna om räntetak infördes 2018. Då anförde regeringen att för att bedöma om ett avtal är oskäligt eller om det är fråga om ocker måste det alltid i det enskilda fallet göras en samlad bedömning av räntan och lånevillkoren i övrigt och att regleringen därmed inte hindrar att en kreditränta eller dröjsmålsränta som är lägre än räntetaket kan anses som oskälig och jämkas.

Utskottet är inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena.

Utskottet föreslog att de då aktuella motionsyrkandena skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet står fast vid sin ovan redovisade uppfattning och föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Konsumentvägledning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om konsumentvägledning. Utskottet hänvisar bl.a. till att Konsumentverket ska få ökade resurser för att stärka arbetet med konsumentvägledning.

Jämför reservation 22 (S, MP), 23 (V) och 24 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3649 anför Joakim Järrebring m.fl. (S) bl.a. att alla konsumenter måste få tillgång till en fungerande konsumentvägledning i sin närhet. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om att göra konsumentvägledning till en obligatorisk uppgift för kommunerna (yrkande 3). Motionärerna föreslår vidare ett tillkännagivande om att regeringen ska ge en utredning i uppdrag att utarbeta förslag om hur en obligatorisk konsumentvägledning för kommunerna kan genomföras och finansieras (yrkande 4).

I kommittémotion 2025/26:972 yrkande 1 föreslår Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten att göra kommunerna skyldiga att tillhandahålla konsumentvägledning. Vidare föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör vidta åtgärder för att se till att Konsumentverkets arbete med att utbilda och fortbilda konsumentvägledare ökar (yrkande 2).

Alireza Akhondi m.fl. (C) anser i kommittémotion 2025/26:3181 att konsumentvägledningens organisering bör anpassas till teknikutvecklingen och de nya handelsmönstren. Motionärerna anser även att det bör ske en ökad samordning mellan kommuner, myndigheter och andra aktörer i fråga om konsumentvägledningen. Tillkännagivanden föreslås i enlighet med detta (yrkandena 1 och 2).

I kommittémotion 2025/26:3371 yrkande 3 föreslår Amanda Palmstierna m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att lagstifta om att det ska vara obligatoriskt för kommunerna att tillhandahålla konsumentvägledning och utreda vilket stöd kommuner behöver för detta.

I motion 2025/26:2728 föreslår Markus Wiechel (SD) tillkännagivanden till regeringen om att dels se över möjligheten att ta fram informationsmaterial för bättre utbildning om låntagande och hushållsekonomi (yrkande 3), dels utreda hur ytterligare konsumentvägledning kan ges för att stötta grupper som tenderar att hamna i skuldfällor (yrkande 4).

Den kommunala konsumentvägledningen

Kommunernas arbete med konsumentvägledning är ett frivilligt åtagande, och verksamheten kan därmed variera mellan kommunerna i fråga om innehåll, omfattning och organisation. Vissa kommuner erbjuder ett omfattande stöd

med exempelvis tolkning av avtal, hjälp att upprätta en anmälan till Allmänna reklamationsnämnden (ARN) och medverkar aktivt till en uppgörelse vid en tvist med en näringsidkare, medan andra kommuner endast identifierar om det är en konsumentfråga och hänvisar vidare till annat stöd.

Av Konsumentverkets rapport Konsumentstöd med utmaningar (se nedan) framgår att 145 kommuner i januari 2025 erbjöd konsumentvägledning, vilket var en minskning med 23 kommuner sedan 2023. 88 kommuner erbjöd ett fördjupat stöd där konsumenten t.ex. kan få hjälp att tolka avtal, hjälp att lösa en tvist eller hjälp med att upprätta en anmälan till ARN. Fördjupad vägledning förekommer främst i större städer och når ca 53 procent av befolkningen. Ungefär två tredjedelar av kommunerna som erbjuder konsumentvägledning uppger att de arbetar med förebyggande insatser. Av rapporten framgår vidare att drygt 50 kommuner köper vägledningstjänster från andra kommuner. Drygt hälften av de kommunala konsumentvägledarna som besvarat en enkät om samverkan uppgav att de har någon form av samverkan med budget- och skuldrådgivarna i kommunen. Av enkätsvaren framgår även att ca 20 procent av konsumentvägledarna har någon form av samverkan med företag. Det handlar t.ex. om föreläsningar eller dialog om specifika konsumentproblem och konsumentklagomål. Samverkan med lärare och energi- och klimatrådgivare är vanligare.

Konsumentverket ska stödja konsumentverksamheten i kommunerna med bl.a. utbildning och information (se förordningen [2009:607] med instruktion för Konsumentverket 3 § 3).

På Konsumentverkets webbplats Portalen kan personer som är verksamma inom kommunernas konsumentverksamhet ta del av nyheter och vägledande dokument inom konsumentområdet. Genom Portalen finns även möjlighet att dela information med kollegor i andra kommuner och ta del av Konsumentverkets utbildningar. Utbildningarna är kostnadsfria och ges i form av bl.a. e-kurser och webbseminarier. Via Portalen nås också funktionen Fråga experten där tjänstemän inom kommunernas konsumentverksamhet kan ställa frågor till experter hos Konsumentverket och Kronofogden.

Den nationella upplysningstjänsten för konsumenter

Våren 2015 startade en rikstäckande upplysningstjänst för konsumenter. Upplysningstjänsten ska tillhandahålla opartisk information och vägledning till konsumenter. Konsumentverket ansvarar för att tillhandahålla och samordna upplysningstjänsten (Konsumentverkets upplysningstjänst, tidigare Hallå konsument). Tjänsten drivs i samarbete med ett antal informationsansvariga myndigheter och de fyra konsumentbyråerna.

Tjänsten ska främst vara tillgänglig via internet, men även via telefon (se 4 § förordningen [2014:110] om en upplysningstjänst för konsumenter). Konsumenter kan vända sig till upplysningstjänsten med frågor som spänner över många sakområden, t.ex. frågor om reklamation och ångerrätt. Vägledning erbjuds via telefon, webbplatsen konsumentverket.se, frågeforum,

webbformulär, chatt och en AI-chatt. Vägledare svarar på frågor eller hänvisar konsumenten vidare till samverkande myndigheter och konsumentbyråerna eller den kommunala konsumentvägledningen samt budget- och skuldrådgivningen. Konsumentverkets vägledare kontaktar inte företag och arbetar inte heller med att granska handlingar, tolka avtal, vara ombud, medla eller att hjälpa till med att upprätta en anmälan till ARN eller en stämningsansökan till domstol. Upplysningstjänsten utgör även vägen in till Konsument Europa som ger rådgivning vid gränsöverskridande handel inom EU, Island, Norge och Storbritannien.

På Konsumentverkets webbplats lämnas bl.a. information till konsumenter om olika privatekonomiska frågor som t.ex. lån. Vidare har Konsumentverket tagit fram informationsmaterial om privatekonomi som riktar sig till olika konsumentgrupper. Även Finansinspektionen lämnar på sin webbplats information till konsumenter om privatekonomiska frågor.

Allmänna reklamationsnämnden

Allmänna reklamationsnämnden (ARN) har som huvudsaklig uppgift att pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare och rekommendera en lösning. I ARN:s uppdrag ingår även att stödja den kommunala konsumentverksamhetens hantering av tvister genom utbildning och information. I ARN:s årsredovisning för 2025 anges att ARN har deltagit i utbildningar av nya konsumentvägledare och i webinarier för konsumentvägledare som anordnats av Konsumentverket. ARN:s jurister har funnits tillgängliga för konsumentvägledarnas frågor och vägledarna har också haft möjlighet att prenumerera på beslut och få statistik som rör deras kommun. ARN har hållit utbildningar samt deltagit i seminarier anordnade av Konsumentvägledarnas förening.

Konsumentbyråerna

Det finns fyra självständiga rådgivningsbyråer i Sverige som ger kostnadsfri och opartisk information och vägledning till konsumenter:

- Konsumenternas Bank- och finansbyrå
- Konsumenternas Försäkringsbyrå
- Konsumenternas Energimarknadsbyrå
- Telekområdgivarna

Konsumentbyråerna finansieras av respektive bransch.

Konsumentverket samverkar med konsumentbyråerna när det gäller gemensamma sakfrågor inom ramen för myndighetens verksamhet.

Konsumentverkets rapport Konsumentstöd med utmaningar

Regeringen gav i januari 2024 Konsumentverket i uppdrag att genomföra insatser för att fortsatt stärka och utveckla stödet till den kommunala konsumentvägledningen samt, så långt det var möjligt, redovisa effekterna av dem. Uppdraget skulle inriktas på kostnadseffektiva insatser som syftar till att stärka konsumentskyddet och förebygga överskuldssättning och privat-ekonomiska problem, genom att konsumenter via ett behovsanpassat stöd ges goda möjligheter att ta till vara sina rättigheter. Insatserna skulle särskilt avse sårbara konsumenter.

Konsumentverket redovisade uppdraget den 28 februari 2025 i rapporten Konsumentstöd med utmaningar (Rapport 2025:1). I rapporten anförde Konsumentverket sammanfattningsvis följande:

Resultatet av uppdraget bekräftar att konsumenter i många kommuner inte erbjuds stöd som ger dem goda möjligheter att ta tillvara sina rättigheter. Hälften av landets kommuner erbjuder inte konsumentvägledning och utvecklingen pekar på att den lokala konsumentvägledningen fortsätter att minska. Inte heller Konsumentverkets vägledning täcker konsumenternas behov. Nästan var tredje konsument som kontaktar vägledningen behöver ett mer fördjupat stöd än det myndigheten kan erbjuda inom ramen för nuvarande uppdrag.

Konsumentverket kunde vidare konstatera följande:

- Konsumentverkets stöd till den kommunala konsumentvägledningen är ändamålsenligt och bra.
- För att fler konsumenter ska få tillgång till ett lokalt stöd för att ta till vara sina rättigheter förutsätts att kommunerna avsätter resurser till det.
- Det är angeläget att regeringen överväger och tar ställning till hur ett framtida oberoende konsumentstöd bör utformas.

Enligt uppgift från Finansdepartementet har rapporten lagts till handlingarna.

Budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 18) anförde regeringen bl.a. följande:

Många kommuner har avvecklat den kommunala konsumentvägledningen, vilket har bidragit till att fler kontaktar KOV:s upplysningstjänst. I dagsläget får endast hälften av de som kontaktar myndigheten tala med en handläggare. Samtidigt har konsumentmarknaderna blivit mer komplexa och digitala, vilket ökar behovet av lättillgänglig och kvalificerad vägledning. Ett välfungerande stöd är viktigt för att stärka konsumenters kunskap om sina rättigheter och minska kostnader kopplade till konsumentproblem. Det gäller i synnerhet för sårbara grupper. KOV har haft i uppdrag att stärka stödet till den kommunala konsumentvägledningen (Fi2024/00171). I rapporten Konsumentstöd med utmaningar framgår att många kommuner inte erbjuder tillräckligt stöd för att konsumenter ska kunna ta tillvara sina rättigheter (Konsumentverket 2025:1). Inte heller KOV:s egen vägledning bedöms fullt ut möta behoven.

Regeringen föreslår därför ökade resurser till KOV för att stärka arbetet med vägledning (avsnitt 4.5).

För Konsumentverkets arbete med konsumentvägledning beräknas anslaget 2:1 Konsumentverket öka med 4 200 000 kronor för 2027 och med 4 600 000 kronor fr.o.m. 2028.

Riksdagens tidigare tillkännagivanden

Riksdagen beslutade våren 2021, på förslag av utskottet, om ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur den kommunala konsumentvägledningen kan stärkas och utvecklas (bet. 2020/21:CU12, rskr. 2020/21:267). Riksdagen beslutade vidare våren 2022 om ett tillkännagivande till regeringen om att skynda på arbetet med att stärka och utveckla den kommunala konsumentvägledningen (bet. 2021/22:CU8, bifall till res. 3 under punkt 3, rskr. 2021/22:213).

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 18) ansåg regeringen att tillkännagivandena var slutbehandlade genom uppdraget till Konsumentverket att stärka och utveckla stödet till den kommunala konsumentvägledningen (se ovan). Utskottet delade i betänkande 2024/25:CU1 regeringens bedömning.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om konsumentvägledning behandlades senast av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandena skulle avslås, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

De snabbt förändrade konsumentmarknaderna ställer allt högre krav på konsumenternas kunskaper. Den ökade e-handeln, nya betalningslösningar och nya tillvägagångssätt vid marknadsföringen av varor och andra produkter samt ökad användning av artificiell intelligens innebär utmaningar för konsumenterna. Mot bakgrund av de mer komplexa och digitala konsumentmarknaderna är konsumenternas behov av konsumentvägledning fortfarande stort. Det gäller särskilt sårbara konsumentgrupper.

Den kommunala konsumentvägledningen är enligt utskottet mycket viktig som ett komplement till Konsumentverkets upplysningstjänst. Till att börja med har de kommunala konsumentvägledarna kännedom om lokala förhållanden. Dessutom kan sårbara konsumenter genom denna vägledning erbjudas ett mer direkt och personligt stöd. Det är därför oroande att antalet kommuner som erbjuder konsumentvägledning minskar.

Konsumentverket har haft i uppdrag att genomföra insatser för att stärka och utveckla stödet till den kommunala konsumentvägledningen. Av

Konsumentverkets rapport Konsumentstöd med utmaningar framgår att många kommuner inte erbjuder tillräckligt stöd för att konsumenter ska kunna ta till vara sina rättigheter. Inte heller Konsumentverkets egen vägledning bedöms fullt ut möta behoven.

För att stärka myndighetens arbete med konsumentvägledning aviserar regeringen en ökning av Konsumentverkets anslag med 4 200 000 kronor för 2027 och med 4 600 000 kronor fr.o.m. 2028.

När det gäller utformningen av Konsumentverkets stöd till de kommunala konsumentvägledarna noterar utskottet att på Konsumentverkets webbplats Portalen kan personer som är verksamma inom kommunernas konsumentverksamhet ta del av nyheter och vägledande dokument inom konsumentområdet. Genom Portalen finns även möjlighet att dela information med kollegor i andra kommuner och ta del av Konsumentverkets kostnadsfria utbildningar. Via Portalen nås också funktionen Fråga experten där tjänstemän inom kommunernas konsumentverksamhet kan ställa frågor till experter hos Konsumentverket och Kronofogden.

Utskottet noterar vidare att det på Konsumentverkets webbplats bl.a. finns information till konsumenter om olika privatekonomiska frågor som t.ex. lån. Vidare har Konsumentverket tagit fram informationsmaterial om privat-ekonomi som riktar sig till olika konsumentgrupper.

Mot bakgrund av det anförda ser utskottet inte behov av något nytt tillkännagivande från riksdagen när det gäller konsumentvägledning. Samtliga motionsyrkanden bör därför avslås.

Konsumentverkets tillsynsverksamhet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Konsumentverkets tillsynsverksamhet m.m. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 25 (S, MP) och 26 (C).

Motionerna

I partimotion 2025/26:3548 yrkande 49 föreslår Daniel Helldén m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att ge Konsumentverket ökade resurser för att följa upp konsumentproblem på den digitala marknaden.

I kommittémotion 2025/26:3649 yrkande 5 föreslår Joakim Järrebring m.fl. (S) ett tillkännagivande om att se över om Konsumentverket har tillräckliga resurser och rätt kompetens för att klara tillsynen när det gäller t.ex. bedrägerier på nätet, orimliga avtalsvillkor och bluffakturor. I samma motion yrkande 6 föreslår motionärerna även ett tillkännagivande om att se över möjligheten att stärka Konsumentverkets kompetens inom AI för en effektivare tillsyn.

I kommittémotion 2025/26:3181 yrkande 7 föreslår Alireza Akhondi m.fl. (C) ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ som leder till ett fullgott skydd för konsumenters integritet med hänsyn till bl.a. AI-teknikens utveckling. Det kan exempelvis ske genom att Konsumentverket ges i uppdrag att tillsammans med andra relevanta myndigheter ansvara för en integritetsöversyn på konsumentområdet.

Konsumentverkets tillsynsverksamhet

Konsumentverket har som uppdrag att utöva tillsyn inom flera områden, bl.a. marknadsföring, produkt- och tjänstsäkerhet, avtalsvillkor och reserättigheter. Generellt är tillsynsarbetet baserat på marknadskontroller, anmälningar som kommer in till myndigheten och en aktiv omvärldsbevakning.

Hur Konsumentverket bedriver tillsynen beror på vilken typ av konsumentproblem som berörs. Tillsyn kan inledas direkt mot ett företag mot bakgrund av exempelvis vad som framkommit i anmälningar. Om Konsumentverket vill kontrollera hur utbrett ett problem är granskas flertalet företag under en viss period utifrån en viss problembild.

Konsumentverkets handläggning av ett tillsynsärende är som huvudregel skriftlig. Utgångspunkten är att ett tillsynsärende avslutas utan rättsliga åtgärder om företaget ändrar sin marknadsföring eller avtalsvillkor utifrån Konsumentverkets bedömning. Om ett företag inte ändrar sin marknadsföring eller avtalsvillkor eller om det finns andra skäl kan Konsumentombudsmannen utfärda förlägganden eller ta ärendet vidare till Patent- och marknadsdomstolen.

Riksrevisionens granskning av Konsumentverkets tillsyn av marknadsföring och avtalsvillkor

Riksrevisionen har granskat om Konsumentverket bedriver tillsyn av näringsidkares marknadsföring och avtalsvillkor på ett ändamålsenligt sätt. Resultatet av granskningen redovisades i rapporten Konsumentverkets tillsyn av marknadsföring och avtalsvillkor (RiR 2022:13). I rapporten anförde Riksrevisionen bl.a. följande (s. 62):

Riksrevisionens bedömning är att tillsynen i huvudsak bedrivs ändamålsenligt och effektivt, och att Konsumentverket har inlett förbättringsarbeten som berör flera av de brister som finns i dag. Konsumentverket prioriterade under perioden 2014–2019 andra verksamhetsområden högre på grund av regeringsuppdrag som tog mycket av myndighetens gemensamma resurser, men satsar nu mer på att förbättra förutsättningarna för tillsynen. Det finns dock även fortsättningsvis utmaningar som Konsumentverket behöver arbeta med. Det finns en risk för att väsentliga konsumentproblem förblir oupptäckta, framför allt sådana som ger upphov till få anmälningar. Konsumentverket borde kunna arbeta mer ändamålsenligt med riskanalyser för att säkerställa att tillsynen genomförs där den gör störst nytta. Riksrevisionens bedömning är att Konsumentverket kan arbeta mer strukturerat för att följa upp uppslag som inte prioriteras, och koppla dessa

till riskanalyserna. Tillsynen resulterar i stor utsträckning i att prioriterade konsumentproblem motverkas, men uppföljningen kan göras mer systematisk.

I skrivelse 2022/23:22 redovisade regeringen för riksdagen vilka åtgärder som regeringen har vidtagit eller avsåg att vidta med anledning av iakttagelser i granskningsrapporten. Med skrivelsen ansåg regeringen att Riksrevisionens rapport var färdigbehandlad.

I betänkande 2022/23:CU5 föreslog utskottet att riksdagen skulle lägga skrivelsen till handlingarna och riksdagen följde utskottets förslag.

Konsumentverkets anslag

I budgetpropositionen för 2026 föreslog regeringen att anslaget till Konsumentverket (anslaget 2:1 inom utgiftsområde 18) skulle bestämmas till 197 867 000 kronor. Bland annat föreslogs att anslaget skulle ökas med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2026 för att möjliggöra en effektiviserad marknadskontroll och ett stärkt konsumentskydd genom satsningar på artificiell intelligens. Utskottet föreslog att riksdagen skulle anvisa medel till Konsumentverket enligt regeringens förslag, och riksdagen beslutade i enlighet med detta²⁵.

EU-förordning om artificiell intelligens (AI-förordningen)

Europaparlamentet och rådet antog i juni 2024 förordningen om artificiell intelligens (AI-förordningen)²⁶. Syftet med AI-förordningen är att förbättra den inre marknadens funktion genom att fastställa en enhetlig rättslig ram för bl.a. utveckling, utsläppande på marknaden och användning av system för artificiell intelligens (AI-system). Förordningen ska säkerställa att AI-system på EU:s inre marknad är säkra, respekterar mänskliga rättigheter och underlättar för innovation och investering inom AI.

AI-förordningens regelsystem har utarbetats utifrån en riskbaserad metod för att skapa en strukturerad uppdelning mellan olika typer av AI-system och deras användningsområden. Vissa AI-användningsområden anses så riskabla att de förbjuds enligt förordningen. För andra användningsområden gäller vissa restriktioner och krav i form av bl.a. kontroll av efterlevnad och registrering hos ansvarig myndighet. De AI-system som anses innebära liten eller ingen risk får med vissa undantag användas utan restriktioner. Utöver risknivån ställs det krav beroende på vilken roll och vilket ansvar en aktör har i AI-systemets värdekedja.

AI-förordningen ställer krav på ett system för marknadsövervakning, marknadskontroll, styrning och kontroll av efterlevnad på nationell nivå och

²⁵ Prop. 2025/26:1 utg.omr. 18, bet. 2025/26:CU1, rskr. 2025/26:104.

²⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828 (förordning om artificiell intelligens).

EU-nivå. Varje medlemsstat ska utse minst en anmälande myndighet och minst en marknadskontrollmyndighet som nationella behöriga myndigheter. Medlemsstaterna kan besluta att utse valfri typ av offentligt organ för att utföra de nationella behöriga myndigheternas uppgifter. För att öka den organisatoriska effektiviteten ska varje medlemsstat även utse en marknadskontrollmyndighet som ska fungera som gemensam kontaktpunkt för kontakterna med allmänheten, och andra motparter på nationell nivå och EU-nivå.

Efterlevnaden av förordningen ska säkerställas i medlemsstaterna genom beslut om sanktioner och genomförande av andra verkställighetsåtgärder.

Utredningen om AI-förordningen

Regeringen gav i september 2024 en särskild utredare i uppdrag att se över behovet av nationella anpassningar till följd av AI-förordningen. Utredningen överlämnade i oktober 2025 betänkande Anpassningar till AI-förordningen – Säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101). Utredningen föreslår bl.a. ett system för marknadskontroll som består av flera marknadskontrollmyndigheter där Post- och telestyrelsen ska vara marknadskontrollmyndighet med huvudsakligt ansvar för AI-förordningen. Konsumentverket föreslås vara marknadskontrollmyndighet och ansvara för marknadskontroll över AI-system med hög risk och som är relaterade till produkter som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/48/EG av den 18 juni 2009 om leksakers säkerhet²⁷, i den utsträckning inte Kemikalieinspektionen eller Elsäkerhetsverket utövar marknadskontroll. Konsumentverket ska även ansvara för motsvarande AI-system som är relaterade till produkter som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/425 av den 9 mars 2016 om personlig skyddsutrustning.

Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Rapporten AI-användning på Konsumentverket

I Konsumentverkets regleringsbrev för 2025 gav regeringen myndigheten i uppdrag att redovisa de insatser som den har genomfört, eller avser att genomföra t.o.m. 2027, i syfte att utveckla sin användning av AI. Uppdraget redovisades i rapporten AI-användning på Konsumentverket (redovisningsrapport 2025:4).

I rapporten anförde Konsumentverket sammanfattningsvis bl.a. att myndigheten redan i dag utför många arbetsuppgifter med hjälp av AI. Myndigheten har på egen hand och tillsammans med andra tagit flera AI-initiativ. Flera olika tjänster och verktyg testas i syfte att utveckla tillsynsverksamheten, exempelvis genom mer automatiserade processer. Konsumentverket anför vidare att samverkan sker med andra aktörer på

²⁷ Europaparlamentet och rådet antog den 26 november 2025 en ny förordning om leksakers säkerhet som ersätter direktivet om leksakers säkerhet.

regional, nationell och internationell nivå och bedömningen är att ytterligare samverkan är gynnsamt. Kompetensutveckling är ett exempel där samverkan är lämplig, då behovet av kompetenshöjande insatser inom AI är stort. Konsumentverkets uppfattning är att en ökad AI-användning kan effektivisera och öka verksamhetsnyttan men att användningen behöver ske på ett ansvarsfullt sätt med hänsyn till identifierade risker såsom hantering av känsliga personuppgifter och sekretesskyddat material.

Uppdrag till Konsumentverket att redovisa myndighetens arbete med artificiell intelligens

Regeringen har i Konsumentverkets regleringsbrev för 2026 gett myndigheten i uppdrag att analysera och redovisa hur den arbetar datadrivet, dvs. använder data till stöd för sina analyser och beslut. Myndigheten ska också redovisa de åtgärder som den har vidtagit för att förbättra sin förmåga att arbeta datadrivet och resultatet av åtgärderna. I redovisningen ska ingå en beskrivning av hur ett datadrivet arbetssätt och användning av AI har bidragit till att utveckla myndighetens verksamhet och höja kvaliteten i utförandet av myndighetens uppgifter. Myndigheten ska även redovisa hur den beaktar risker och arbetar för att användningen av data och AI ska ske på ett etiskt, säkert och icke-diskriminerande sätt. Myndigheten ska vidare analysera och redovisa förutsättningarna för att ytterligare öka sin förmåga att använda AI och ny teknik genom att arbeta datadrivet.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 maj 2026.

Konsumentverkets redovisning av arbetet med artificiell intelligens i årsredovisningen för 2025

Konsumentverket anför i sin årsredovisning för 2025 bl.a. följande:

Under 2025 har Konsumentverkets fortsatt att utveckla förmågan använda artificiell intelligens (AI). Årets prioriteringar har bland annat varit att erbjuda medarbetare utbildning i Copilot 365, främja säker användning av AI och integrera enklare AI-agenter i arbetsflöden. Utbildningen *Säker generativ AI* har genomförts av alla medarbetare, och en prova-på-månad för Copilot 365 har erbjudits med uppföljning av erfarenheter. En medarbetarenkät visar att användningen av AI i det dagliga arbetet har ökat markant från 2024 till 2025. Nästan 70 procent av medarbetarna använder nu AI-verktyg regelbundet, jämfört med cirka 50 procent föregående år.

Under året har Konsumentverket arbetat brett med AI-utveckling. Myndigheten har skapat och testat över 100 AI-agenter. Initiativen har omfattat allt från analys av inkomna anmälningar och avtalsgranskningar till kommunikationsinsatser som analyser av sökord och kampanjdata, översättningar och klarspråksgranskningar av webbtexter. Vi har även testat agenter för konsekvensbedömningar av GDPR och granskning av tillgänglighet. Myndigheten ser stor potential att ytterligare effektivisera arbetet och planerar fortsatt utveckling av AI-agenter under 2026, där bevisning, omvärldsbevakning och projektplanering är några nya områden vi vill utforska.

Utöver detta har Konsumentverkets AI-hubb genomfört risk- och konsekvensbedömningar för nya verktyg och stöttat det fortsatta användandet av Copilot 365.

Kort efter att den nya webbplatsen lanserades våren 2025 implementerades även den nya AI-chatten på konsumentverket.se. AI-chatten kompletterar övriga kanaler och möjliggör för konsumenterna att få svar på frågor dygnet runt, veckans alla dagar. Sedan lanseringen har antalet besvarade chattfrågor per vecka ökat stadigt och en utvärdering planeras i början av 2026 [...].

Sammantaget har de genomförda insatserna bidragit till att höja kompetensen och skapa förutsättningar för ett mer effektivt och säkert användande av AI inom myndigheten.

Interpellationssvar

Civilminister Erik Slottner (KD) anförde bl.a. följande i en interpellationsdebatt den 20 februari 2026 om Konsumentverkets resurser och tillsynsansvar (ip. 2025/26:322):

[...] har frågat mig om jag bedömer att Konsumentverkets nuvarande resurser och mandat står i proportion till de uppgifter som följer av pågående och kommande konsumentpolitiska reformer, såsom distansavtalspropositionen och den nya konsumentkreditlagen. Hon har frågat om jag och regeringen avser att tillföra Konsumentverket ökade resurser för att möjliggöra en mer aktiv, förebyggande och effektiv tillsyn – särskilt inom de digitala marknaderna, kreditområdet och arbetet mot vilseledande affärsmetoder.

Hon har även frågat om jag avser att ta initiativ till att ge Konsumentverket ett utökat och tydligare tillsynsansvar inom områden där tillsynen i dag är splittrad, otydlig eller otillräcklig. Slutligen har hon frågat hur jag och regeringen säkerställer att de nya konsumentskyddsregler som det nu beslutats om inte stannar vid lagtext utan faktiskt leder till stärkt skydd för konsumenterna i praktiken.

Precis som [...] konstaterar är reformtempot på konsumentområdet högt. Ett flertal nya och reviderade rättsakter har förhandlats inom EU och ska nu genomföras i svensk rätt. Det är glädjande att konsumentskyddet därmed kommer att stärkas.

Ny lagstiftning behöver följas av förutsättningar för en effektiv tillämpning. Näringslivet kan behöva stöd för att förstå och tillämpa sina nya skyldigheter, och berörda tillsynsmyndigheter behöver resurser, mandat och tillgång till effektiva metoder för att kunna utöva nödvändig tillsyn.

I varje enskilt lagstiftningsärende gör regeringen en bedömning av eventuellt behov av resurstillskott. I de lagstiftningsprodukter som [...] nämner, och där Konsumentverket i flera fall ges ett tillsynsansvar, har regeringen bedömt att myndigheten har utrymme att hantera sin uppgift med befintliga resurser. Regeringen kommer inom kort att ta emot myndighetens budgetunderlag med en bedömning av eventuellt behov av resurstillskott. Detta underlag utgör som alltid en viktig grund för regeringens bedömning av om Konsumentverket har tillräckliga resurser för att hantera sina uppgifter. [...]

Det kan inte heller vara så att varje gång man kommer med ett nytt lagförslag måste man alltid skjuta till nya pengar till myndigheterna. De måste också inom ramen för löpande verksamhetsår kunna ta sig an nya

uppgifter och göra omprioriteringar. Vi kan inte ha en ständigt växande och svällande stat. Någon gång måste man också prioritera om.

Detta gör vi varje gång i budgeten. Pengar är en ändlig resurs, och vi måste prioritera mellan olika verksamhetsområden. Men det är klart att varje myndighet också måste göra sina prioriteringar vartefter att samhället förändras. De har också ett regleringsbrev och en instruktion att gå efter. De måste såklart jobba med metodutveckling för att bli ännu mer effektiva i sitt arbete, och det vet jag att Konsumentverket jobbar mycket med. Verket gör ett intressant arbete inom AI för att med hjälp av AI förbättra och bli mer effektivt i sin tillsynsverksamhet, framför allt inom produkt-säkerhetsområdet. Vi har skjutit till särskilda medel för detta i årets budget till Konsumentverket, så att de kan utveckla arbetet med AI för att kunna utöva mer tillsyn inom området för produktsäkerhetslagstiftning.

Från och med nästa år ökar vi anslagen till Konsumentverkets konsumentvägledning. Vi ser ett ökat behov av vägledning, vilket jag tycker är välkommet. Det pågår en hel del.

Det är klart att de flesta myndigheter säkert kan absorbera mer pengar, framför allt en myndighet som Konsumentverket som har ett viktigt tillsynsuppdrag i sin instruktion. Det är klart att man alltid kan göra ännu mer tillsyn. Men till syvende och sist är det en prioritering mellan många olika åtgärder som regeringen vidtar. Precis som ledamoten mycket väl vet om sker det en stor utbyggnad av försvaret och rättsväsendet som tränger undan en del andra investeringar. Därför fokuserar vi ännu mer på statens kärnverksamheter. Men vi gör ändå bedömningen att de två lagar som ledamoten nämner i interpellationen kan hanteras inom befintlig ram.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan har Riksrevisionen granskat Konsumentverkets tillsyn av marknadsföring och avtalsvillkor. Riksrevisionens bedömning var att tillsynen i huvudsak bedrivs ändamålsenligt och effektivt och att Konsumentverket har inlett förbättringsarbeten som berör flera av de brister som uppmärksammats vid granskningen.

När det gäller Konsumentverkets ekonomiska resurser noterar utskottet att myndighetens anslag för 2026 enligt riksdagens beslut uppgår till 197 867 000 kronor. Anslaget har bl.a. höjts för att möjliggöra en effektiviserad marknadskontroll och ett stärkt konsumentskydd genom satsningar på AI.

Civilminister Erik Slottner anförde i en interpellationsdebatt i februari 2026 bl.a. att regeringen när det gäller den nya lagstiftningen om distansavtal och konsumentkrediter, där Konsumentverket i flera fall ges ett tillsynsansvar, bedömt att myndigheten har utrymme att hantera sin uppgift med befintliga resurser. Ministern anförde vidare att regeringen inom kort kommer att ta emot myndighetens budgetunderlag med en bedömning av eventuellt behov av resurstillskott.

När det handlar om Konsumentverkets kompetens inom AI anför myndigheten i sin årsredovisning för 2025 bl.a. att Konsumentverket under året fortsatt att utveckla förmågan att använda AI. Årets prioriteringar har bl.a. varit att erbjuda medarbetare utbildning, främja säker användning av AI och integrera enklare AI-agenter i arbetsflöden.

Konsumentverket har även ett pågående regeringsuppdrag att analysera och redovisa hur myndigheten använder data till stöd för sina analyser och beslut. I redovisningen ska Konsumentverket bl.a. analysera och redovisa förutsättningarna för att ytterligare öka sin förmåga att använda AI och ny teknik genom att arbeta datadrivet.

Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl för något tillkännagivande till regeringen om att se över om Konsumentverket har resurser och kompetens för att klara tillsynen och om myndighetens AI-kompetens behöver stärkas för en effektivare tillsyn. Utskottet ser inte heller skäl till något tillkännagivande till regeringen om att ge Konsumentverket ökade resurser för att följa upp konsumentproblem på den digitala marknaden. Motionerna 2025/26:3649 (S) yrkandena 5 och 6 samt 2025/26:3548 (MP) yrkande 49 bör avslås.

När det sedan gäller förslaget i motion 2025/26:3181 (C) yrkande 7 om en integritetsöversyn på konsumentområdet där hänsyn tas till exempelvis AI-teknikens utveckling innehåller AI-förordningen regler som ska säkerställa att AI-system på EU:s inre marknad är säkra och respekterar mänskliga rättigheter. En särskild utredare har haft i uppdrag att se över behovet av nationella anpassningar till följd av AI-förordningen. Uppdraget har redovisats i betänkandet Anpassningar till AI-förordningen – Säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101). I betänkandet föreslås bl.a. ett system för marknadskontroll som består av flera marknadskontrollmyndigheter. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet anser inte heller att det finns skäl till något tillkännagivande till regeringen med anledning av detta motionsyrkande. Motionsyrkandet bör avslås.

Hållbar konsumtion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om hållbar konsumtion. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare ställningstaganden och pågående arbete.

Jämför reservation 27 (C) och 28 (MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:3596 yrkande 22 föreslår Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) ett tillkännagivande om att regeringen i förhandlingar ska verka för att alla produkter inom EU förses med en klimatdeklaration som gör att konsumenter kan jämföra klimatutsläpp och energibesparingar. Vissa undantag ska dock göras för småföretag.

I partimotion 2025/26:3548 yrkande 43 föreslår Daniel Helldén m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att reklamationsrätten enligt konsument-köplagen (2022:260) bör blir mer flexibel och kopplas till livslängden på produkten.

Motionärerna föreslår även tillkännagivanden om dels att öka tydligheten när det gäller ansvar och garantier på konsumentmarknaden för återbruk (yrkande 50), dels att garantitiden för en produkt ska följa produkten och inte vara kopplad till den första ägaren av produkten (yrkande 51). Motionärerna anför vidare att ett krav på oberoende tredjepartscertifiering bör vara grundläggande för alla miljömärkningar som används i marknads-föringsssyfte. Ett tillkännagivande föreslås om att införa krav på att enbart tredjepartscertifierade märkningar ska tillåtas på konsumentförpackningar (yrkande 59).

Konsumentköplagen

Enligt 4 kap. 14 § konsumentköplagen ansvarar näringsidkaren för fel på en vara som fanns vid avlämnandet (ursprungligt fel). Näringsidkarens ansvar gäller för sådana fel som visar sig inom tre år från varans avlämnande.

Konsumenten får, enligt 5 kap. 2 § konsumentköplagen, åberopa att varan är felaktig endast om han eller hon lämnar näringsidkaren ett meddelande om felet inom skälig tid efter det att konsumenten borde ha märkt felet (reklamation). En reklamation som görs inom två månader efter det att konsumenten märkt felet ska alltid anses ha gjorts i rätt tid. Ett krav med anledning av ett fel preskriberas om det inte framställs inom två månader efter att tiden för näringsidkarens felansvar har upphört. Näringsidkaren och konsumenten får dock komma överens om en längre tid för att kunna göra felet gällande.

I propositionen med förslag till den nya konsumentköplagen lämnade regeringen inte några förslag om att koppla reklamerationsrätten till en varas förväntade livslängd. Regeringen anförde dock följande om differentierade tidsfrister (prop. 2021/22:85 s. 88).

Avslutningsvis kan det nämnas att frågan om differentierade tidsfrister, dvs. olika tidsfrister för näringsidkarens ansvar beroende på typ av vara och dess förväntade livslängd, tidvis har väckts i olika sammanhang. Att införa sådana tidsfrister skulle emellertid, i vart fall enligt den uppfattning som kommissionen gett uttryck för, stå i strid med varudirektivet. Alldeles oavsett om den uppfattningen är korrekt bedömer regeringen att det inte är en framkomlig väg med olika tidsfrister eftersom det ytterligare skulle bidra till fragmenterade regler. Erfarenheter från Norge visar att en ordning med olika ansvarstider beroende på varans livslängd för med sig gränsdragningsproblem. Utredningen har inte närmare övervägt frågan och ingen remissinstans för heller fram önskemål om differentierade tidsfrister.

EU-miljömärket

EU Ecolabel är EU:s officiella miljömärke. Det är ett frivilligt miljömärkningssystem. Bestämmelser om EU-miljömärket finns i förordning (EG) nr 66/2010 (miljömärkesförordningen). Miljömärkesförordningen tillämpas på alla varor och tjänster som tillhandahålls för distribution, konsumtion eller

användning på unionsmarknaden, med undantag för humanläkemedel, veterinärmedicinska läkemedel och medicinsk utrustning. EU-miljömärket får endast användas för produkter som uppfyller vissa kriterier (miljökrav) för de berörda produkterna. EU-miljömärket är en Typ 1-märkning enligt den internationella standarden ISO 14024, vilket bl.a. innebär att kraven fastställs oberoende av producenten/licensinnehavaren, att kraven utarbetas utifrån ett livscykelperspektiv och en helhetssyn och skärps successivt, samt att licensiering och kontroll genomförs av tredje part.

I Sverige ansvarar det statligt ägda bolaget Miljömärkning Sverige AB för det nordiska miljömärket Svanen och EU-miljömärket.

Direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen

Europaparlamentet och rådet antog i februari 2024 direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen²⁸. Syftet med direktivet är bl.a. att motverka vilseledande miljöpåståenden i marknadsföring. Genom direktivet skärps kraven när det gäller vilka miljöpåståenden näringsidkare får använda i sin marknadsföring. Direktivet är fullharmoniserande och innebär ändringar i direktivet om otillbörliga affärsmetoder och direktivet om konsumenträttigheter. Dessa direktiv har genomförts i svensk rätt huvudsakligen genom marknadsföringslagen (2008:486) och lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler (distansavtalslagen).

I direktivet om otillbörliga affärsmetoder införs nya definitioner kopplade till miljöpåståenden och hållbarhet. Det ställs även krav på att miljöpåståenden ska kunna styrkas och på den information som ska lämnas om verktyg som näringsidkare tillhandahåller för jämförelse av nya produkter. I bilaga I till direktivet (den s.k. svarta listan) införs tolv nya punkter med affärsmetoder som under alla förhållanden ska anses otillbörliga. Det handlar bl.a. om förbud att uppvisa hållbarhetsmärkningar vid marknadsföring som inte grundas på ett certifieringssystem eller som inte fastställts av offentliga myndigheter och förbud mot att göra ett allmänt miljöpåstående för vilket näringsidkaren inte kan styrka erkänd utmärkt miljöprestanda som är relevant för påståendet.

Utredningen om mer konsumentmakt i den gröna omställningen

Regeringen gav i februari 2025 en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera EU-direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen och föreslå de författningsändringar som behövs för att genomföra det i svensk rätt. Utredningen, som har antagit namnet Utredningen om mer konsumentmakt i den gröna omställningen, överlämnade i december 2025 betänkandet Åtgärder för en mer hållbar konsumtion (SOU 2025:124).

²⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/825 av den 28 februari 2024 om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information.

I syfte att genomföra ändringarna i direktivet om otillbörliga affärsmetoder föreslår utredningen bl.a. följande:

I marknadsföringslagen föreslås en ny bestämmelse som gäller marknadsföring med påståenden om framtida miljöprestanda (14 b §). Det kan vara påståenden om övergång till koldioxid- och klimatneutralitet. Bestämmelsen innebär att sådana påståenden får användas om de har stöd genom tydliga, objektiva, allmänt tillgängliga och kontrollerbara åtaganden i en genomförandeplan.

Dessutom föreslås att det införs en bestämmelse om tjänster som jämför produkter och som ger konsumenter information om miljömässiga eller sociala egenskaper eller om cirkularitetsaspekter (12 d §). Bestämmelsen gäller jämförelser med utgångspunkt i aspekter som tar sikte på produkters hållbarhet, reparerbarhet eller återvinningsbarhet eller andra miljömässiga, cirkulära eller sociala egenskaper hos produkter eller leverantörerna av dem. I sådana fall ställs krav på att konsumenten ska informeras om bl.a. den jämförelsemetod som används.

Vidare föreslår utredningen ändringar i distansavtalslagen och i marknadsföringslagen gällande vilken information som näringsidkaren ska lämna till konsumenter innan ett avtal ingås. Det föreslås att näringsidkaren ska informera konsumenten om sitt ansvar enligt lag för varans avtalsenlighet. Informationen ska lämnas på ett tydligt sätt genom ett harmoniserat meddelande. Om tillverkaren lämnar en garanti som täcker hela varan och som har en löptid på mer än två år ska information om detta ske genom en harmoniserad märkning.

I syfte att genomföra ändringarna i varudirektivet föreslår utredningen bl.a. ändringar i konsumentköplagen: som innebär att säljarens ansvar för fel på en vara förlängs från tre till fyra år om säljaren avhjälper ett fel på varan. Den bestämmelsen kompletteras med en skyldighet för säljaren att i förväg informera konsumenten om den möjliga förlängningen. Syftet är att konsumenter i högre grad ska välja avhjäljande som felpåföljd.

Betänkandet har remitterats och remisstiden går ut den 26 mars 2026.

Förslag till direktiv om gröna påståenden

Kommissionen presenterade i mars 2023 ett förslag till direktiv om gröna påståenden²⁹. Förslaget kompletterar direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom att uppställa krav för miljöpåståenden och märkning på EU:s inre marknad.

Förslaget innebär bl.a. att näringsidkare behöver ett förhandsgodkännande av ett ackrediterat organ för att använda ett miljöpåstående i kommersiellt syfte. För att få ett sådant godkännande måste ett antal kriterier vara uppfyllda. Om miljöpåståendet anses uppfylla kriterierna utfärdas ett intyg som gör det möjligt att använda miljöpåståendet inom hela EU. Ett miljöpåstående ska

²⁹ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om styrkande och framförande av uttryckliga miljöpåståenden (direktivet om miljöpåståenden), COM(2023) 166.

enligt förslaget bl.a. upprättas utifrån ett livscykelperspektiv och det ska vara specificerat vad det omfattar.

Det pågår inte några förhandlingar om direktivförslaget.

Tidigare behandling

Motionsyrkanden om differentierade reklamationsfrister och att reklamationsrätten ska följa varan i stället för att stanna hos den ursprungliga köparen behandlades av utskottet våren 2022 i samband med behandlingen av propositionen om en ny konsumentköplag (bet. 2021/22:CU3). När det gällde förslagen om differentierade reklamationsfrister instämde utskottet i regeringens bedömning att differentierade tidsfrister beroende på typ av vara och dess förväntade livslängd skulle leda till en fragmenterad reglering med risk för gränsdragningsproblem. Utskottet var inte heller berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsförslagen om att reklamationsrätten ska följa varan i stället för den ursprungliga köparen. Utskottet föreslog att motionsyrkandena skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag. Utskottet behandlade även motionsyrkanden om att reklamationsrätten ska följa varan våren 2023 i betänkande 2022/23:CU8. Utskottet föreslog att motionsyrkandena skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Ett motionsyrkande om klimatdeklarationer för alla produkter inom EU behandlades senast av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandet skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Europaparlamentet och rådet antog i februari 2024 direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen. Direktivet är fullharmoniserande och innebär ändringar i direktivet om otillbörliga affärsmetoder och direktivet om konsumenträttigheter. I den s.k. svarta listan införs tolv nya punkter med affärsmetoder som under alla förhållanden ska anses otillbörliga. Det handlar bl.a. om förbud att uppvisa hållbarhetsmärkningar vid marknadsföring som inte grundas på ett certifieringssystem eller som inte fastställts av offentliga myndigheter och förbud mot att göra ett allmänt miljöpåstående för vilket näringsidkaren inte kan styrka erkänd utmärkt miljöprestanda som är relevant för påståendet.

En särskild utredare har haft i uppdrag att bl.a. föreslå hur direktivet om mer konsumentmakt i den gröna omställningen ska genomföras i svensk rätt. I betänkandet Åtgärder för en mer hållbar konsumtion (SOU 2025:124) föreslås bl.a. en ny bestämmelse i marknadsföringslagen som gäller marknadsföring med påståenden om framtida miljöprestanda. Vidare föreslås en bestämmelse om tjänster som jämför produkter och som ger konsumenter information om miljömässiga eller sociala egenskaper eller om

cirкулярitetsaspekter. Betänkandet har remitterats och remisstiden går ut den 26 mars 2026.

Det kan vidare nämnas att kommissionen i mars 2023 presenterade ett förslag till direktiv om gröna påståenden. Förslaget innebär bl.a. att näringsidkare behöver ett förhandsgodkännande av ett ackrediterat organ för att använda ett miljöpåstående i kommersiellt syfte.

När det gäller EU:s officiella miljömärke för varor och tjänster, EU Ecolabel, har kraven för att få använda miljömärket bl.a. utarbetats utifrån ett livscykelperspektiv och en helhetssyn.

Som redovisats ovan har utskottet tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden om differentierade reklamationsfrister och att alla varor inom EU ska ha en klimatdeklaration. Utskottet står fast vid sina tidigare ställningstaganden och föreslår därför att motionerna 2025/26:3548 (MP) yrkande 43 och 2025/26:3596 (C) yrkande 22 ska avslås.

När det sedan gäller yrkande 51 i motion 2025/26:3548 (MP) om att garantitiden för en produkt ska följa produkten och inte vara kopplad till den första ägaren av produkten har utskottet tidigare avstyrkt motionsyrkanden om att reklamationsrätten ska följa varan i stället för den ursprungliga köparen. Utskottet ser inte skäl till att göra någon annan bedömning när det gäller det aktuella motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör avslås.

Utskottet är inte heller berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motion 2025/26:3548 (MP) yrkandena 50 och 59, varför även dessa motionsyrkanden bör avslås.

Miljömärkning Sverige AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att lägga ned Miljömärkning Sverige AB.

Motionen

I motion 2025/26:65 föreslår Josef Fransson (SD) ett tillkännagivande till regeringen om att lägga ned Miljömärkning Sverige AB. Motionären anför bl.a. att det är ett problem att Miljömärkning Sverige AB infört kriterier om att Svanenmärkta fonder inte får innehålla värdepapper från företag som tillverkar vapen, vilket har begränsat försvarsindustrins möjligheter att få kapital.

Miljömärkning Sverige AB

Miljömärkning Sverige AB är ett statligt ägt bolag som förvaltar det nordiska miljömärkningssystemet Svanen och EU:s miljömärkningssystem EU Ecolabel i Sverige. Verksamheten har inget ekonomiskt vinstsyfte och

finansieras dels genom en avgift från de företag som har miljömärkningslicenser, dels genom statsbidrag (anslaget 2:4 Bidrag till miljömärkning av produkter inom utgiftsområde 18³⁰).

I kriterierna för Svanenmärkta fonder anges bl.a.

The fund may not invest in companies which themselves or through entities they control derive 5% or more of their revenue from the production or sale of conventional weapons. This also covers firearms for civilian use. However, production or sale of weapons or ammunition for hunting and competition are not excluded.

Frågesvar

Finansminister Elisabeth Svantesson (M) anförde följande den 1 juli 2025 som svar på en skriftlig fråga (fr. 2024/25:1259) om hur hon och regeringen ser på Miljömärkning Sverige AB:s regler kring försvarsindustrin och om de kommer att agera för att dessa ska ändras.

Miljömärkning Sverige AB och övriga bolag med statligt ägande lyder under samma lagar som privatägda bolag, däribland konkurrenslagen (2008:579) och aktiebolagslagen (2005:551). Det är bolagets styrelse och ledning som ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter samt den löpande förvaltningen av bolagets operativa verksamhet.

Det var Nordiska Ministerrådet som tog initiativ till att starta den frivilliga miljömärkningen Svanen. Kriterierna tas fram gemensamt av de nordiska organisationer som förvaltar märkningen. I Sverige förvaltas Svanenmärkningen av Miljömärkning Sverige AB. Frågor som rör kriterier för miljömärkning av olika varor och tjänster är operativa frågor för bolagets styrelse och ledning att hantera. Styrelsen och ledningen ansvarar för att Miljömärkning Sverige AB sköts föredömligt inom ramen för lagstiftningen, bolagets bolagsordning och statens ägarpolicy.

Därutöver ska bolag med statligt ägande enligt statens ägarpolicy agera på ett sådant sätt att de åtnjuter allmänhetens förtroende.

Att stärka försvaret är en av regeringens främsta prioriteringar. Det kraftigt försämrade säkerhetsläget ställer helt andra, högre, krav på försvarsförmåga. Regeringen har därför på kort tid fördubblat medlen som går till försvaret och vi kommer fortsätta arbetet för ett tryggare Sverige.

Utskottets ställningstagande

Miljömärkning Sverige AB förvaltar bl.a. det nordiska miljömärknings-systemet Svanen i Sverige. Kriterierna för Svanenmärkning tas fram gemensamt av de nordiska organisationer som förvaltar märkningen. Finansminister Elisabeth Svantesson har i juli 2025 som svar på en skriftlig fråga om hur hon och regeringen ser på Miljömärkning Sverige AB:s regler

³⁰ Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till utveckling av miljömärkningskriterier för konsumentprodukter och vid behov till information om märkningen. Riksdagen beslutade hösten 2025 att anvisa 3 124 000 kronor till anslaget för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr.18, bet. 2025/26:CU1, rskr. 2025/26:104).

kring försvarsindustrin bl.a anført att frågor som rör kriterier för miljömärkning av olika varor och tjänster är operativa frågor för bolagets styrelse och ledning att hantera.

Utskottet anser inte att det finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör avslås.

Leksakers säkerhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att korta ned tiden i övergångsbestämmelserna i EU-förordningen om leksakers säkerhet.

Jämför reservation 29 (MP).

Motionen

I partimotion 2025/26:3548 yrkande 58 föreslår Daniel Helldén m.fl. (MP) ett tillkännagivande om att korta ned tiden i övergångsbestämmelserna i EU-förordningen om leksakers säkerhet när det gäller förbudet att sälja leksaker som innehåller PFAS.

EU-förordningen om leksakers säkerhet

Europaparlamentet och rådet antog den 26 november 2025 en ny förordning om leksakers säkerhet³¹ Förordningen ersätter direktivet om leksakers säkerhet från 2009. Syftet med förordningen är att förbättra konsumentskyddet på produktsäkerhetsområdet när det gäller leksakers säkerhet genom att säkerställa en hög skyddsnivå för barns och andra personers hälsa och säkerhet. Bland annat utvidgas förbudet mot skadliga kemikalier i leksaker till att omfatta hormonstörande och luftvägssensibiliserande ämnen samt avsiktlig användning av PFAS.

Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2026 och ska tillämpas fr.o.m. den 1 augusti 2030. Detta innebär att medlemsstaterna inte får hindra tillhållandet på marknaden av leksaker som släppts ut på marknaden i enlighet med direktivet om leksakers säkerhet före den 1 augusti 2030 (se artikel 57). I ingressen till förordningen (skäl 89) anges att det för att ge tillverkare och andra ekonomiska aktörer tillräckligt med tid att anpassa sig till de krav som anges i förordningen är nödvändigt med en övergångsperiod under vilken leksaker som överensstämmer med direktivet om leksakers säkerhet får släppas ut på marknaden.

³¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/2509 om leksakers säkerhet och om upphävande av direktiv 2009/48/EG.

Uppdrag om anpassning av svensk rätt till förordningen om leksakers säkerhet

Finansdepartementet har gett en sakkunnig (nedan utredaren) i uppdrag att analysera behovet av anpassningar och kompletterande bestämmelser till förordningen om leksakers säkerhet. Utredaren ska även bedöma vissa frågor om säkerhetskrav för leksaker som tillhandahålls i offentlig verksamhet, som inte omfattas av förordningens tillämpningsområde.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 oktober 2026.

Utskottets ställningstagande

Europaparlamentet och rådet antog den 26 november 2025 förordningen om leksakers säkerhet som ersätter direktivet om leksakers säkerhet från 2009. Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2026 och ska tillämpas fr.o.m. den 1 augusti 2030. I ingressen till förordningen anges att det är nödvändigt med en övergångsperiod för att ge tillverkare och andra ekonomiska aktörer tillräckligt med tid att anpassa sig till de krav som anges i förordningen.

Enligt utskottet finns inte skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör avslås.

Betalningstider i näringslivet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om betalningstider i näringslivet. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Motionen

I motion 2025/26:3454 föreslår Lili André (KD) ett tillkännagivande om att utreda en lagstadgad 30-dagarsregel för betalning till små och medelstora företag. Motionären anför bl.a. att en bindande 30-dagarsregel skulle stärka småföretagens likviditet, frigöra resurser till investeringar, öka sysselsättningen och bidra till en rättvisare konkurrens.

2013 års lagstiftning med anledning av EU-direktivet om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner

Under 2013 infördes lagändringar i bl.a. räntelagen (1975:635) för att genomföra EU-direktivet 2011/7/EU om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner³² (prop. 2012/13:36, bet. 2012/13:CU6, rskr. 2012/13:144). Lagstiftningen innebär att en fordran ska betalas senast 30 dagar

³² Bestämmelserna i direktivet innebär bl.a. att medlemsstaterna ska införa regler som garanterar att betalningsperioden, vid transaktioner mellan företag, inte får överstiga 60 dagar om inte annat uttryckligen avtalats.

efter det att borgenären framställt krav på betalning. I förhållanden mellan näringsidkare får längre betalningstider gälla endast om borgenären uttryckligen har godkänt det (2 a § räntelagen). Myndigheter och andra offentliga organ ska inte kunna avtala om längre betalningstider. Vidare ska en borgenär som drabbas av en sen betalning alltid ha rätt till kompensation i form av en förseningsersättning om 450 kronor. Borgenärens rätt till dröjsmålsränta ska inte kunna avtalas bort. Detsamma ska gälla rätten till förseningsersättning, om det inte finns särskilda skäl för det. Myndigheter och andra offentliga organ som betalar för sent ska dessutom alltid vara skyldiga att betala minst den lagstadgade dröjsmålsräntan. En fortsatt tillämpning av en oskälig sedvänja i fråga om betalningstid, dröjsmålsränta eller ersättning för indrivningskostnader ska kunna förbjudas efter en prövning i Patent- och marknadsdomstolen.

Lagen om rapportering av betalningstider

Lagen (2022:70) om rapportering av betalningstider trädde i kraft den 1 mars 2022 (prop. 2021/22:50, bet. 2021/22:NU13, rskr. 2021/22:131). Syftet med lagen är att bryta utvecklingen mot allt längre betalningstider i näringslivet och skapa så goda förutsättningar som möjligt för mindre svenska företag att utvecklas och växa. Enligt lagen ska företag som är bildade enligt svensk rätt och som har fler än 250 anställda, årligen till Bolagsverket rapportera uppgifter om betalningstider vid köp av varor och tjänster från företag som är verksamma i Sverige och som har färre än 250 anställda. Uppgifter om betalningstider ska avse den genomsnittliga avtalade betalningstiden, den genomsnittliga faktiska betalningstiden och den andel fakturor som har betalats efter utgången av avtalad betalningstid. Uppgifterna ska redovisas var för sig för företag med 0–9 anställda, 10–49 anställda och 50–249 anställda. De rapporterade uppgifterna ska publiceras och vara sökbara i ett register. Bolagsverket ska kunna förelägga ett rapporteringsskyldigt företag som inte har rapporterat in uppgifter att fullgöra rapporteringsskyldigheten. Ett sådant föreläggande ska få förenas med vite.

I propositionen anförde regeringen bl.a. följande (s. 15 f.):

Med anledning av riksdagens tillkännagivande togs det inom Justitiedepartementet 2013 fram en promemoria där det föreslogs en tvingade reglering om längst 30 dagars betalningstid vid handelstransaktioner mellan näringsidkare. Efter remissbehandling av förslaget stod det dock klart att stora delar av det svenska näringslivet ställde sig mycket kritiska till detta förslag av flera olika skäl. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att det inte är lämpligt att gå vidare med ett förslag om tvingande lagstiftning om betalningstidens längd vid avtal mellan näringsidkare. Som framgår av avsnitt 6.3 tog Näringsdepartementet 2017 initiativ till åtgärder för att få till stånd en självreglering inom näringslivet. Året därpå lanserades en frivillig uppförandekod som syftar till att förkorta betalningstider i näringslivet och att stärka de små och medelstora företagens ställning. Fokus i uppförandekoden ligger på att försöka få de stora företagen att erbjuda leverantörer som är små och medelstora företag betalningstider som inte överstiger 30 dagar.

Förslag till EU-förordning om sena betalningar

Kommissionen presenterade i september 2023 ett förslag till ny förordning om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner, som ska ersätta det nuvarande EU-direktivet på området från 2011³³. Förslaget innebär bl.a. att betalningstiden vid alla handelstransaktioner, både i förhållande mellan näringsidkare samt mellan näringsidkare och det allmänna, inte får vara längre än 30 dagar.

Förslaget till förordning förhandlas för närvarande inom EU.

Den 22 november 2023 lämnade Sveriges riksdag på förslag av utskottet ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande där riksdagen ansåg att förslaget inte i alla delar är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Riksdagen uttalade bl.a. att en tvingande betalningstid om 30 dagar och fast räntesats för dröjsmålsränta skulle begränsa avtalsfriheten. I den delen ansåg riksdagen att åtgärden går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen med förslaget (utl. 2023/24:CU18, rskr. 2023/24:38).

Tidigare behandling

Ett motionsyrkande om en tvingande betalningstid om 30 dagar mellan näringsidkare behandlades senast av utskottet våren 2025 i betänkande 2024/25:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandet skulle avslås och riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Enligt den reglering om betalningstider som infördes i räntelagen vid genomförandet av 2011 års direktiv om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner ska en fordran vid handelstransaktioner betalas senast 30 dagar efter det att borgenären framställt krav på betalning. Detta gäller alltid när en myndighet eller annat offentligt organ är gäldenär. I förhållanden mellan näringsidkare får betalning ske senare, om borgenären uttryckligen har godkänt det. År 2022 antogs lagen om rapportering av betalningstider. I och med det lagstiftningsärendet slutbehandlades två tillkännagivanden från 2013 och 2014 om en tvingande betalningstid om 30 dagar även vid handelstransaktioner mellan näringsidkare. I propositionen bedömde regeringen att det inte var lämpligt att gå vidare med ett förslag om tvingande lagstiftning om betalningstidens längd vid avtal mellan näringsidkare.

Som redovisats ovan presenterade kommissionen 2023 ett förslag till ny förordning om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner, som ska ersätta det nuvarande EU-direktivet på området. Förslaget innebär bl.a. att betalningstiden vid alla handelstransaktioner, både i förhållande mellan

³³ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om bekämpande av sena betalningar vid affärstransaktioner, COM(2023) 533.

näringsidkare och mellan näringsidkare och det allmänna, inte får vara längre än 30 dagar. Förslaget till förordning förhandlas för närvarande inom EU.

Utskottet anser att resultatet av de pågående förhandlingarna bör avvaktas. Det finns därför inte skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen i frågan. Motionsyrkandet bör avslås.

Reservationer

1. Telefonförsäljning m.m., punkt 1 (S, V, MP)

av Joakim Järrebring (S), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S), Amanda Palmstierna (MP) och Andreas Lennkvist Manriquez (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkandena 13 och 14,

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2025/26:372 av Michael Rubbestad (SD) och

2025/26:385 av Michael Rubbestad (SD).

Ställningstagande

Telefonförsäljning är en affärsmetod som har orsakat problem för konsumenter under lång tid. Konsumentverket har haft i uppdrag att utreda och vid behov lämna förslag som syftar till att stärka konsumentskyddet vid försäljning via telefon. Av rapporten Telefonförsäljning – en oönskad, olämplig och djupt problematisk affärsmetod (redovisningsrapport 2025:5) framgår att telefonförsäljningen upplevs som problematisk av stora delar av befolkningen, särskilt av sårbara grupper. En betydande andel av konsumenterna upplever att det inte är tydligt att det rör sig om ett säljsamtal. Telefonförsäljare uppfattas ofta som påstridiga och reglerna för hur avtal ska ingås följs inte. Konsumentverket förordar i första hand ett generellt förbud mot marknadsföring och försäljning via telefon och i andra hand en strikt opt-in-lösning, dvs. att försäljningssamtal är förbjudna om inte konsumenten i förväg har förklarat sig positiv till att bli uppringd.

Vi välkomnar Konsumentverkets förslag och anser i likhet med Konsumentverket i första hand att det bör införas ett förbud mot telefonförsäljning och i andra hand en opt-in-lösning där konsumenten aktivt måste ha sagt ja till att bli uppringd. Regeringen bör ha detta som inriktning vid beredningen av Konsumentverkets rapport.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Reklam riktad till barn, punkt 2 (C)

av Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 18 och

avslår motion

2025/26:759 av Peter Hedberg m.fl. (S).

Ställningstagande

Barn tillbringar alltmer tid i den digitala världen. I dag saknas det förbud mot reklam som riktas mot barn på internet och i appar. Sådan reklam kan leda till starkt köptryck hos barn. I ljuset av detta finns ett stort behov av ett starkt konsumenträttsligt skydd för barn och unga i digitala miljöer. Jag anser därför att lagstiftningen om marknadsföring till barn behöver uppdateras och stärkas för att följa den digitala utvecklingen.

Enligt min mening bör regeringen arbeta aktivt med frågan både nationellt och inom EU.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Miljöpåståenden i reklam, punkt 3 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 48.

Ställningstagande

Jag anser att det behöver bli betydligt enklare för konsumenter att göra informerade val som grundar sig på korrekt och tydlig miljöinformation från företag och återförsäljare. I dag tvingas företag som lagt betydande investeringar på produkter med lägre utsläpp, stärkta anställningsrättigheter och giftfria produkter utan miljöfarliga kemikalier att konkurrera med företag

som endast är gröna i sin marknadsföring. För konsumenten kan det vara närmast omöjligt att veta om de produkter man köper faktiskt är bättre för miljön.

Det behövs därför en lag mot s.k. greenwashing som skyddar konsumenterna från missledande miljöpåståenden och falsk marknadsföring. Förutom en stor vinst för konsumenterna skulle en sådan lag skapa en rättvis konkurrens för de företag som faktiskt investerar i hållbarhet.

Jag anser att regeringen bör beakta mina synpunkter vid den fortsatta beredningen av betänkandet Åtgärder för en mer hållbar konsumtion (SOU 2025:124).

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Könsdiskriminerande reklam m.m., punkt 4 (S)

av Joakim Järrebring (S), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S) och Anna-Belle Strömberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 23 och avslår motion

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 34.

Ställningstagande

I reklam och sociala medier finns det gott om manipulerade och retuscherade bilder som ger unga människor orealistiska skönhetsideal. AI-genererade bilder och filmer påverkar och i vissa fall missleder konsumenterna.

I Norge ska en ny lag motverka kroppshets i sociala medier. Lagen kräver att personer i sociala medier markerar om de har retuscherat en bild som de använder för att marknadsföra en produkt. Även i Frankrike finns det en lag som säger att det måste framgå när kommersiella bilder har retuscherats så att en modells kroppsform har förändrats.

Vi anser att det även i Sverige ska vara krav på att det ska anges om retuscherade bilder används i marknadsföring. Det får bli regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ till en sådan lag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Könsdiskriminerande reklam m.m., punkt 4 (C, MP)

av Alireza Akhondi (C) och Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 34 och
avslår motion

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 23.

Ställningstagande

I dag finns möjlighet att anmäla sexistisk reklam till Reklamombudsmannen. Att bli fälld av Reklamombudsmannen leder dock inte till någon direkt påföljd annat än risken för negativ publicitet och konsumentreaktioner. Vi anser därför att det finns anledning att se över om självregleringen är en tillräckligt ingripande åtgärd mot sexistisk reklam. Vid en sådan översyn måste hänsyn tas till tryck- och yttrandefriheten.

Det får bli regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ till en sådan översyn.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Köp av levande djur, punkt 5 (C, MP)

av Alireza Akhondi (C) och Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 19 och
bifaller delvis motion

2025/26:3272 av Alexandra Anstrell och Anna af Sillén (båda M).

Ställningstagande

Sedan den 1 maj 2022 gäller en ny konsumentköplag som bl.a. innehåller vissa särregler för köp av levande djur. I lagstiftningsärendet ansåg utskottet att den nya regleringen inte tar tillräcklig hänsyn till de särskilda förhållanden som

ofta råder vid köp av dyrare djur. På förslag av utskottet beslutade riksdagen om ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma till riksdagen med ett lagförslag som undantar köp av dyrare djur från konsumentköplagens tillämpningsområde (bet. 2021/22:CU3, rskr. 2021/22:212).

Vi vill att reglerna vid köp av djur ska uppmuntra till god djurhållning. Enligt vår mening bör regeringen prioritera frågan och snarast återkomma till riksdagen med ett lagförslag i enlighet med riksdagens tillkännagivande.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. Kontakter med företags kundtjänster, punkt 7 (S, C)

av Joakim Järrebring (S), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S) och Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 6 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 21.

Ställningstagande

Det kan vara svårt för en konsument att nå ett företag för att säga upp en tjänst, ett abonnemang eller något annat avtal. Vissa företag utformar sina villkor och sin kundtjänst så att det i princip är omöjligt att komma i kontakt med kundtjänsten för den som har ett arbete att sköta. Det kan också uppstå problem när man kontaktar en kundtjänst för någon annans räkning, t.ex. för att hjälpa en äldre förälder. Av Konsumentverkets kartläggning av konsumenters kundtjänstkontakter framgår att konsumenterna bl.a. upplever problem med långa svarstider och krav på att en uppsägning ska ske i en viss form, t.ex. via telefon. Detta är inte rimligt. Enligt vår mening bör konsumenter kunna säga upp en tjänst, en prenumeration eller något annat avtal på samma enkla sätt som när man ingick avtalet. Samma kontaktväg som när avtalet ingicks ska alltså även kunna användas vid en uppsägning.

Inom Finansdepartementet har det tagits fram en promemoria där det föreslås att det ska införas en särskild marknadsrättslig sanktion i lagen om tjänster på den inre marknaden vid överträdelse av skyldigheten att hantera klagomål. Promemorian har remitterats och remisstiden går ut den 18 maj 2026.

Vi anser att regeringen bör beakta våra synpunkter när det gäller konsumenters problem med kundtjänster i det fortsatta arbetet med frågan.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Behandling av levande djur, punkt 9 (C)

av Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 20.

Ställningstagande

Kostnaderna för djursjukvård har ökat under de senaste åren. Djursjukvård omfattas inte av konsumenttjänstlagen. Det är viktigt att skydda djurägande konsumenter och motverka orimligt höga veterinärkostnader. Konkurrensverket föreslår i rapporten Åtgärder för att förbättra pristransparensen inom djursjukvården (Rapport 2026:1) bl.a. att regeringen ska ge en särskild utredare i uppdrag att överväga en utvidgning av tillämpligheten av vissa av konsumenttjänstlagens bestämmelser till att omfatta behandling av levande djur. Jag välkomnar förslaget och anser att regeringen ska tillsätta en utredning med ett sådant uppdrag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

9. Översyn av konsumentlagstiftningen, punkt 11 (S)

av Joakim Järrebring (S), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S) och Anna-Belle Strömberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 20 och
avslår motionerna
2025/26:723 av Malin Larsson m.fl. (S),
2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 26,
2025/26:2996 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 3 och
2025/26:3413 av Jacob Risberg (MP).

Ställningstagande

Syftet med den konsumenträttsliga lagstiftningen är att skydda konsumenter mot företag och influerare som inte följer överenskommelser, vilseleder och lurar konsumenter, använder falsk marknadsföring, säljer undermåliga produkter eller på andra sätt bryter mot reglerna. För att marknaden ska fungera på ett bra sätt behöver den vara hållbar och rättvis för både konsumenter och näringsidkare.

Det är i första hand Konsumentverket som har tillsynsansvaret över att lagar inom konsumentområdet följs. Enligt vår mening är de nuvarande möjligheterna att ingripa mot företag som bryter mot reglerna inte tillräckliga. Det är avgörande att de som bryter mot regelverket får betydligt mer kännbara påföljder i form av sanktioner och avgifter.

Vi anser därför att regeringen bör återkomma med förslag till ökade möjligheter för Konsumentverket att använda sanktioner och avgifter i arbetet mot oseriösa företag. Det bör också prövas hur AI-baserade verktyg kan användas för att spåra bluffreor, manipulativa gränssnitt och systematiska klagomål. Det bör även övervägas att ge Allmänna reklamationsnämnden sanktionsmöjligheter när företag inte följer reglerna.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

10. Översyn av konsumentlagstiftningen, punkt 11 (V)

av Andreas Lennkvist Manriquez (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 26 och avslår motionerna

2025/26:723 av Malin Larsson m.fl. (S),

2025/26:2996 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 3,

2025/26:3413 av Jacob Risberg (MP) och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 20.

Ställningstagande

Vilseledande webbdesign (dark patterns) är ett samlingsbegrepp som avser en rad olika metoder som ofta förekommer i nätbaserade användargränssnitt och som kan påverka konsumenter att fatta beslut som inte ligger i deras eget intresse. Målet med dark patterns är t.ex. att få konsumenter att köpa något de

annars inte skulle ha köpt, köpa mer än de tänkt eller fortsätta köpa en tjänst som de inte längre vill ha.

Jag menar att det behövs mer kunskap om huruvida svensk lagstiftning skyddar konsumenterna i tillräcklig utsträckning när det gäller vilseledande webbdesign. Jag anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning om huruvida lagstiftningen är ändamålsenlig när det gäller att motverka vilseledande webbdesign.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

11. Översyn av konsumentlagstiftningen, punkt 11 (C)

av Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 3 och
avslår motionerna

2025/26:723 av Malin Larsson m.fl. (S),

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 26,

2025/26:2996 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3413 av Jacob Risberg (MP) och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 20.

Ställningstagande

Enligt min mening behövs en bred översyn av de konsumenträttsliga regelverken för att åstadkomma en bättre och mer sammanhållen konsumentlagstiftning.

Syftet med en översyn skulle till att börja med vara att skapa en större tydlighet och överskådlighet i lagstiftningen. Därutöver skulle ett helhetsgrepp behövas när det gäller företagens information till konsumenten. Denna information måste fylla sitt syfte och vara avgränsad på ett relevant sätt. Man bör också ta ställning till vilka krav som rimligen bör ställas på hur informationen ska tillgängliggöras och göras begriplig för olika konsumentgrupper. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ för att en översyn med den inriktning jag angett kommer till stånd.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

12. Tågresenärers rättigheter, punkt 12 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3274 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 51.

Ställningstagande

Jag anser att tågresenärernas rättigheter vid förseningar behöver stärkas. I stället för att resenärer ska behöva begära ersättning vid förseningar bör det införas ett system med automatisk återbetalning av biljettkostnaden vid förseningar.

I dag är reglerna om återbetalning av biljettkostnaden vid förseningar i lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter generösare än ersättningsreglerna i EU:s tågpassagerarförordning. Enligt min mening bör de regler i fråga om storleken på prisavdrag på biljettkostnaden vid förseningar som gäller enligt lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter tillämpas på all linjetrafik, oavsett avstånd.

I juni 2023 infördes en bestämmelse i lagen om kollektivtrafikresenärernas rättigheter om force majeure i lokal och regional trafik. Bestämmelsen innebär att en resenär inte har rätt till prisavdrag om en försening har orsakats av extrema väderleksförhållanden eller andra omständigheter som inte kan hänföras till själva järnvägs-, tunnelbane-, spårvägs-, buss- eller personbilsdriften och som transportören inte har kunnat undgå eller förebygga följderna av. Jag menar att bestämmelsen skapar en osäkerhet hos resenärerna om ersättning ska utgå eller inte. Det är långt ifrån alltid tydligt vad en försening beror på och om bestämmelsen om force majeure är tillämplig. Jag anser därför att bestämmelsen bör upphävas.

Det är en uppgift för regeringen att återkomma med förslag som tillgodoser det som anförts ovan.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Vidareförsäljning av evenemangsbiljetter, punkt 13 (V, MP)

av Amanda Palmstierna (MP) och Andreas Lennkvist Manriquez (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 23,

2025/26:3366 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 11 och

2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 38 och

bifaller delvis motionerna

2025/26:367 av Michael Rubbestad (SD) och

2025/26:963 av Daniel Persson (SD).

Ställningstagande

I dag köper olika bolag upp biljetter till kulturevenemang som de sedan säljer till överpris. EU-direktivets³⁴ förbud mot andrahandsförsäljning av biljetter till kultur- och idrottsevenemang som köpts in genom automatiserade metoder har inte hindrat andrahandsförsäljningen av biljetter till kraftigt höjda priser. Detta är negativt både för publiken, artisterna och arrangörerna.

Flera länder har förbjudit vidareförsäljning av evenemangsbiljetter till ett högre pris än ursprungspriset. Till exempel införde Norge 2007 en lag om förbud mot prispåslag vid vidareförsäljning av biljetter till kultur- och idrottsarrangemang. I Sverige finns inte någon motsvarande lagstiftning.

För att skydda konsumenterna anser vi att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag om att förbjuda andrahandsförsäljning eller erbjudandanden om andrahandsförsäljning av evenemangsbiljetter till ett högre pris än ursprungspriset.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

14. Formkrav för fullmakter, punkt 14 (S)

av Joakim Järrebring (S), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S) och Anna-Belle Strömberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3646 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 23.

³⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2161 om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG, 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller bättre upprätthållande och modernisering av unionens konsument-skyddsregler.

Ställningstagande

För en fullmakt finns i de flesta fall inga särskilda formkrav. Detta kan utnyttjas av våldsutövande män för att utöva ekonomiskt våld mot kvinnor.

Vi anser att ett formkrav för fullmakter, t.ex. motsvarande formkravet för testamenten, framstår som ett användbart verktyg för att stärka det förebyggande arbetet mot mäns ekonomiska våld mot kvinnor.

Våren 2024 uppmanade riksdagen, på förslag av utskottet, regeringen att se över om det bör införas särskilda formkrav för fullmakter som gäller större ekonomiska åtaganden, t.ex. stora lån, och återkomma till riksdagen i frågan.

Justitieminister Gunnar Strömmer uppgav i januari 2026 som svar på en skriftlig fråga om tillkännagivandet att Regeringskansliet för närvarande analyserar vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet om formkrav för fullmakter. Vi anser att det är angeläget att regeringen snarast återkommer i frågan.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

15. Konsumentkrediter och överskuldsättning, punkt 16 (S)

av Joakim Järrebring (S), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S) och Anna-Belle Strömberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3553 av Niklas Karlsson m.fl. (S) yrkande 12,

2025/26:3559 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 7 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 14, 15 och 17, bifaller delvis motionerna

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkande 5,

2025/26:2748 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkande 2,

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 9,

2025/26:3197 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1 och

2025/26:3677 av Yusuf Aydin (KD) yrkandena 2 och 3 samt avslår motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkandena 4 och 12,

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2748 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkandena 3 och 4,

2025/26:2953 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 8,

2025/26:3197 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 2,

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 1 och

2025/26:3677 av Yusuf Aydin (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

År 2025 skedde flera lagändringar i syfte att motverka riskfylld kreditgivning och att enskilda blir överskuldssatta. Bland annat sänktes räntetaket från 40 till 20 procent utöver gällande referensränta, och bestämmelsen om kostnadstak omfattar nu fler slags krediter än tidigare. Vidare infördes krav på att företag som erbjuder konsumentkrediter måste ha tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse. De lagändringar som skedde 2025 är ett betydelsefullt steg i rätt riktning. Vi anser dock att det behövs ytterligare åtgärder för att stärka konsumentskyddet och minska överskuldssättningen – i synnerhet när det gäller unga och ekonomiskt utsatta grupper. I detta arbete finns det anledning att titta på det finska regelverket när det gäller effektiva åtgärder för att minska överskuldssättningen och skapa en mer ansvarsfull kreditmarknad.

Mot denna bakgrund anser vi att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att analysera den finska modellen och föreslå ytterligare åtgärder för att motverka oseriösa kreditföretag. Utredningen bör särskilt utreda ett förbud eller kraftiga begränsningar av riktad och aggressiv marknadsföring av snabbblån, särskilt i digitala kanaler, skärpta krav på kreditprövning och ett förbud mot att kombinera flera kortfristiga krediter i syfte att kringgå gällande räntetak eller kostnadstak.

För att minska risken för ödesdigra impulslån bör det övervägas att införa en karenstid för utbetalning av snabbblån/sms-lån. En sådan karenstid skulle kunna utformas så att en tid måste passera mellan låneansökan och utbetalning av beviljat lån eller att lån inte kan beviljas och utbetalas nattetid. Det är positivt att frågan om en tidsbegränsning för utbetalning av ingångna konsumentkreditavtal för närvarande utreds. Regeringen bör i den kommande beredningen säkerställa att de frågor vi lyft fram blir väl belysta.

I samband med lagstiftningsärendet om att bl.a. utvidga ränte- och kostnadstaken i konsumentkreditlagen till att gälla flertalet konsumentkrediter beslutade riksdagen hösten 2024 om ett tillkännagivande till regeringen om att vidta nödvändiga åtgärder för att ett system för register över skuld- och kreditinformation ska kunna inrättas. Justitieminister Gunnar Strömmer uppgav i september 2025 som svar på en skriftlig fråga att beredningen av tillkännagivandet pågår i Regeringskansliet. Vi anser att regeringen bör prioritera beredningen och återkomma till riksdagen med ett lagförslag om ett skuld- och kreditregister.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

16. Konsumentkrediter och överskudsättning, punkt 16 (V)

av Andreas Lennkvist Manriquez (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkandena 4 och 12, bifaller delvis motionerna

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2025/26:2953 av Marlène Lund Kopparklint (M) och

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 1 och avslår motionerna

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 5,

2025/26:2748 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkandena 2–4,

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 8 och 9,

2025/26:3197 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:3553 av Niklas Karlsson m.fl. (S) yrkande 12,

2025/26:3559 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 7,

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 14, 15 och 17 samt

2025/26:3677 av Yusuf Aydin (KD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Jag anser att det förebyggande arbetet för att motverka överskudsättning är av stor betydelse. I detta sammanhang spelar den kommunala budget- och skuldrådgivningen en central och avgörande roll. Det är därför viktigt att landets kommuner tillhandahåller en bra budget- och skuldrådgivning med god tillgänglighet och hög kvalitet. Jag menar vidare att det är viktigt att bl.a. öka informationen och utbildningsinsatserna för att särskilt nå barn och unga vuxna. Även det civila samhället borde kunna bidra med förebyggande insatser. Det ekonomiska språket är för många svårt och ofta obegripligt, varför en bred folkbildningsinsats är av stor betydelse.

Att förstärka det förebyggande arbetet är en grundsten i arbetet för att förhindra att fler människor hamnar i skuldfällan. De åtgärder som vidtagits hittills har inte varit tillräckliga. Regeringen har nu tillsatt en utredning som ska ta ställning till åtgärder för att minska problemet med överskudsättning med fokus på evighetsgäldenärer. Uppdraget ska redovisas senast den 10 juli 2026. Jag anser att regeringen bör säkerställa att arbetet mot överskudsättning prioriteras, så att konkreta förslag kan tas fram.

De som tar snabbblån är oftast personer med svag ekonomi och lägre återbetalningsförmåga, något som i förlängningen kan leda till att de hamnar i

en skuldfälla och riskerar att fastna i överskuldsättning. Jag tycker att det är positivt att reglerna om räntetak och kostnadstak i konsumentkreditlagen nu omfattar flertalet krediter enligt lagen och att räntetaket har sänkts från 40 till 20 procentenheter utöver gällande referensränta. Jag anser dock att mer behöver göras för att skydda de mest utsatta konsumenterna. Snabblånen måste helt bort från marknaden. Jag anser därför att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag som förbjuder sms-lån och andra snabblån.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

17. Konsumentkrediter och överskuldsättning, punkt 16 (C)

av Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 8 och 9,

bifaller delvis motionerna

2025/26:3553 av Niklas Karlsson m.fl. (S) yrkande 12,

2025/26:3559 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 7 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 14 och avslår motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkandena 4 och 12,

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1, 2 och 5,

2025/26:2748 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkandena 2–4,

2025/26:2953 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3197 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 1,

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 15 och 17 samt

2025/26:3677 av Yusuf Aydin (KD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Svenska hushåll har en hög skuldsättning. Snabblån är fortfarande en grogrund till impulsiva ekonomiska beslut som lätt leder till en destruktiv spiral av betalningssvårigheter. Siffrorna tyder också på en otillräcklig kreditprövning vid ansökan om konsumtionslån. Jag anser att det ska införas en central spärrtjänst, liknande Spelinspektionens nationella självavstängningsregister, Spelpaus.se, så att privatpersoner kan spärra sig från att ta nya krediter och lån.

Frågan om införande av ett lånestopsregister övervägdes av Överskuld-sättningsutredningen i betänkandet Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld

kreditgivning och överskudsättning (SOU 2023:38). Utredningen anförde att ett alternativ skulle kunna vara att inom ramen för systemet för ett Skri-register införa en möjlighet för konsumenter att spärra sig själva från att kunna ta nya krediter. Tyvärr presenterade utredningen inget skarpt förslag.

Jag anser därför att regeringen på nytt bör låta överväga frågan om en central spärrtjänst som möjliggör för privatpersoner att spärra sig från att ta nya krediter och lån. Därefter bör regeringen återkomma till riksdagen med besked om hur en sådan spärrtjänst kan införas.

I samband med lagstiftningsärendet om att bl.a. utvidga ränte- och kostnadstaken i konsumentkreditlagen till att gälla flertalet konsumentkrediter beslutade riksdagen hösten 2024 om ett tillkännagivande till regeringen om att vidta nödvändiga åtgärder för att ett system för register över skuld- och kreditinformation ska kunna inrättas. Regeringen har dock ännu inte tagit något initiativ till ett införande av ett sådant register. Nu bör regeringen skynda på arbetet med tillkännagivandet och återkomma till riksdagen med ett lagförslag om att inrätta ett system över skuld- och kreditinformation. Det bör även säkerställas att registret också används vid kreditgivning.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

18. Konsumentkrediter och överskudsättning, punkt 16 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 1,
bifaller delvis motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 12 och

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och
avslår motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 4,

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 5,

2025/26:2748 av Mathias Tegnér m.fl. (S) yrkandena 2–4,

2025/26:2953 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 8 och 9,

2025/26:3197 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:3553 av Niklas Karlsson m.fl. (S) yrkande 12,

2025/26:3559 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 7,

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 14, 15 och 17 samt

2025/26:3677 av Yusuf Aydin (KD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Under de senaste åren har det skett en kraftig ökning av antalet skuldsatta personer som hamnat hos Kronofogden och är oförmögna att ta sig ur den skuldfälla de hamnat i. Många av de skuldsatta vittnar om att tillgången till snabba sms-lån var en bidragande orsak till skulderna. Den här typen av lån har ofta mycket höga räntor och korta återbetalningstider, vilket kan leda till en skuldfälla. De som tar sms-lån tillhör dessutom ofta ekonomiskt utsatta grupper som har svårt att få lån från traditionella banker. Genom att förbjuda sms-lån skulle antalet människor som hamnar i överdriven skuldsättning kunna minska.

Jag anser därför att regeringen bör se över möjligheten att förbjuda sms-lån.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Ränteskillnadsersättning, punkt 17 (S)

av Joakim Järrebring (S), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S) och Anna-Belle Strömberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3559 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3 och avslår motion

2025/26:3184 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 33.

Ställningstagande

I Sverige har konsumenter länge betalat ett högt pris om de vill sänka sin riskexponering genom att binda lån på längre bindningstider genom att behöva betala ränteskillnadsersättning om lånen ska lösas i förtid. Den 1 juli 2025 infördes en ny modell för beräkning av ränteskillnadsersättning vid förtidsbetalning av bundna bostadslån.

Den nya modellen måste leda till bättre villkor för bolånetagare och ökad rörlighet på bankmarknaden. Vi anser därför att regeringen bör utvärdera effekterna av det nya ränteskillnadsersättningssystemet och återkomma till riksdagen i frågan.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

20. Ränteskillnadsersättning, punkt 17 (C)

av Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3184 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 33 och
avslår motion

2025/26:3559 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

För att hushållen ska ha goda möjligheter att finansiera sitt boende är det av stor betydelse att det går att få ett banklån. För bankkunderna är det också viktigt att det finns en sund konkurrens på bankmarknaden och att det är möjligt att byta bank utan alltför mycket krångel. Jag anser därför att det finns skäl att se över bankernas möjligheter att ta ut ränteskillnadsersättning när konsumenten byter bank.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

21. Avtalslagens bestämmelse om ocker, punkt 18 (C)

av Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 13.

Ställningstagande

Bestämmelsen om ocker är gammal och kan vara svår att tillämpa på dagens kreditmarknad. Jag anser därför att regeringen bör göra en översyn av den civilrättsliga bestämmelsen om ocker.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

22. Konsumentvägledning, punkt 19 (S, MP)

av Joakim Järrebring (S), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S) och Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 3 och
2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 3 och 4,
bifaller delvis motion

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 1 och
avslår motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkande 2,
2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 3 och 4 samt
2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Alla konsumenter måste ha goda förutsättningar för att kunna fatta rätt beslut om vad de ska köpa och vilka avtal de ska ingå. I de alltmer komplexa och digitala konsumentmarknaderna blir det dock allt svårare att vara konsument. Många konsumentområden präglas av ett överflöd av information. Det är därför viktigt att konsumenter i hela landet har tillgång till kompetent oberoende rådgivning. Under de senaste åren har emellertid många kommuner valt att avveckla sin konsumentvägledning.

Vi anser att den kommunala konsumentvägledningen har en viktig funktion som Konsumentverkets upplysningstjänst inte kan ersätta. Den personliga kontakten som konsumenter kan få på kommunal nivå är särskilt viktig för konsumenter som har funktionsnedsättning, språksvårigheter eller andra särskilda behov. Den kommunala konsumentvägledningen har även möjligheter att bedriva ett förebyggande arbete, t.ex. genom skolbesök.

Vi anser därför att konsumentvägledning, i likhet med budget- och skuldrådgivning, ska vara en obligatorisk uppgift för kommunerna. Då förutsättningarna ser olika ut i kommunerna anser vi att regeringen ska ge en utredning i uppdrag att lämna förslag om hur en obligatorisk kommunal konsumentvägledning ska genomföras och finansieras.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

23. Konsumentvägledning, punkt 19 (V)

av Andreas Lennkvist Manriquez (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkandena 1 och 2, bifaller delvis motionerna

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 3 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 3 och 4 samt

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Det blir alltmer komplicerat att vara konsument och tyvärr hamnar ofta konsumenten i underläge gentemot företaget. Det borde vara självklart att konsumenter som får problem kan få hjälp och stöd och att det stödet är likvärdigt över hela landet. Tyvärr går utvecklingen åt fel håll och den kommunala konsumentvägledningen minskar i stället för att utvecklas.

Införandet av den nationella upplysningstjänsten för konsumenter var en viktig åtgärd men tjänsten kan inte ersätta den kommunala konsumentvägledningen utan måste ses som ett komplement till denna. Tillsammans kan dessa insatser utgöra ett bra konsumentstöd. Kommunernas konsumentvägledning har en lokal förankring och kan ge ett mer personligt stöd. I många kommuner erbjuds också fysiska möten och hjälp att tolka avtal eller andra dokument. Några kommuner hjälper också till att medla mellan konsumenter och företagare.

Visserligen erbjuder fortfarande många kommuner någon form av konsumentvägledning, men tyvärr är denna många gånger alltför bristfällig med begränsade öppettider och för lite personal.

Mot denna bakgrund framstår det enligt min mening som nödvändigt att införa en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla en god konsumentvägledning för att garantera ett likvärdigt konsumentstöd över hela landet. Kommunerna är redan i dag skyldiga att tillhandahålla skuld- och budgetrådgivning. En motsvarande lagstadgad skyldighet när det gäller konsumentvägledningen framstår som rimlig.

Jag anser därför att regeringen bör utreda möjligheten att införa en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla konsumentvägledning.

För att konsumentvägledningen ska ha ett bra innehåll och hålla en god kvalitet måste konsumentvägledarna få relevant utbildning på området. Regeringen bör därför även vidta åtgärder för att stärka och öka Konsumentverkets arbete med utbildning och fortbildning av konsumentvägledare.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

24. Konsumentvägledning, punkt 19 (C)

av Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 3 och 4,

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 3 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Behovet av konsumentvägledning är stort. En del av konsumentvägledningen ligger i dag på kommunal nivå. Detta innebär ett mer direkt och personligt stöd, inte minst till konsumenter med särskilda behov. Antalet kommuner som erbjuder konsumentvägledning har dock minskat drastiskt, vilket framför allt drabbar konsumenter som själva har svårt att tillvarata sina intressen.

En konsumentvägledning som bidrar till att konsumenterna blir mer välinformerade och därmed gör färre misstag kan i förlängningen reducera de samhällsekonomiska kostnader som olika konsumentproblem leder till. Det skulle även reducera handelns kostnader vid klagomål.

Jag anser att en lösning på problemet med bristen på konsumentvägledning skulle kunna vara att kommunerna i högre grad samverkar med andra kommuner, myndigheter och andra statliga aktörer samt företag i dessa frågor. Vidare bör regeringen se över hur Konsumentverket och Allmänna reklamationsnämnden ytterligare kan bidra till den kommunala konsumentvägledningen. Konsumentvägledningens organisering bör dessutom anpassas till teknikutvecklingen och de nya handelsmönstren.

Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

25. Konsumentverkets tillsynsverksamhet m.m., punkt 20 (S, MP)

av Joakim Järrebring (S), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S) och Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 49 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 5 och 6 samt avslår motion

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 7.

Ställningstagande

Det är för enkelt att vilseleda konsumenter i dag och tillsynen är inte tillräcklig för att avskräcka dem som har oärliga avsikter. Orimliga avtalsvillkor, bedrägerier på nätet, blufffakturor och oseriös reklam för spel och snabba krediter är bara några exempel på vad dagens konsumenter kan råka ut för. Allt mer komplexa e-handelsmarknader riskerar att öka konsumenternas informationsunderläge, vilket särskilt kan skada sårbara konsumentgrupper. När marknaden för konsumenter breddas och blir mer individuell och global genom ökade möjligheter att handla digitalt från alla delar av världen blir valfriheten större, men det kan samtidigt bli svårare att välja rätt.

Konsumentverket måste få bättre verktyg och mer resurser för sin tillsyn och marknads kontroll. Detta gäller inte minst för att kunna följa upp konsumentproblem på den digitala marknaden. Myndigheten måste också ha tillgång till kraftfulla sanktioner som på allvar kan skydda konsumenterna.

Vi anser därför att regeringen bör se över om Konsumentverket har tillräckliga resurser och rätt kompetens för att klara sitt tillsynsuppdrag. Den snabba utvecklingen som möjliggörs av ny teknik, t.ex. AI, innebär också att regeringen behöver se till att Konsumentverkets kompetens inom AI ytterligare förstärks för en effektivare tillsyn. Även Konsumentverkets arbete med att följa upp konsumentproblem på den digitala marknaden behöver förstärkas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

26. Konsumentverkets tillsynsverksamhet m.m., punkt 20 (C)

av Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 7 och
avslår motionerna

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 49 och

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

I dag lagras stora mängder information om konsumenter och deras köpmönster. Informationen används sedan för att skräddarsy erbjudanden och reklam till den enskilda konsumenten. Informationen kan även säljas vidare till andra aktörer. De integritetsaspekter som uppstår måste beaktas och utvärderas löpande.

Jag anser att regeringen bör ta initiativ som leder till ett fullgott skydd för konsumenters integritet. Detta kan ske genom att Konsumentverket får i uppdrag att genomföra en integritetsöversyn på konsumentområdet. Vid en sådan översyn är det relevant att ta hänsyn till AI-teknikens utveckling och påverkan på konsumenternas integritet och trygghet. Uppdraget bör genomföras i samråd med andra lämpliga myndigheter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

27. Hållbar konsumtion, punkt 21 (C)

av Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 22 och
avslår motion

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 43, 50, 51 och 59.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen i förhandlingar ska verka för att alla produkter inom EU förses med en klimatdeklaration som gör att konsumenter kan jämföra klimatutsläpp och energibesparingar. Vissa undantag ska dock göras för småföretag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

28. Hållbar konsumtion, punkt 21 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 43, 50, 51 och 59 samt avslår motion

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 22.

Ställningstagande

Enligt konsumentköplagen har konsumenten en reklamationsrätt på tre år vid fel på en vara. Jag anser att reklamationsrätten bör vara mer flexibel och att olika produktgrupper ska kunna ha differentierade tidsfrister för reklamationsrätten som är kopplad till produktens förväntade livslängd.

Jag anser därför att regeringen ska utreda en modell med differentierade tidsfrister för reklamationsrätten utifrån vad som är förenligt med EU-lagstiftningen.

Dessutom behöver reglerna bli tydligare när det gäller ansvar och garantier på konsumentmarknaden för återbruk. För att stödja en cirkulär ekonomi bör det även införas en regel om att garantitiden för en produkt ska följa produkten och inte vara kopplad till den första ägaren av produkten.

Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ.

Vidare behöver fler produkter få en tydligare tredjeparts-certifierad märkning för att underlätta för konsumenter, och regelverket för vad som är klimatkompenserat behöver vara tydligt. Ett krav på oberoende tredjeparts-certifiering ska vara grundläggande för alla miljömärkningar som används i marknadsföringssyfte. Det bör därför införas krav på att enbart tredjeparts-certifierade märkningar ska tillåtas på konsumentförpackningar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

29. Leksakers säkerhet, punkt 23 (MP)

av Amanda Palmstierna (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 58.

Ställningstagande

Europaparlamentet och rådet antog den 26 november 2025 en ny förordning om leksakers säkerhet. Bland annat förbjuds avsiktlig användning av PFAS i leksaker. Förordningen ska dock börja tillämpas först fr.o.m. den 1 augusti 2030 vilket gör att leksaker som kan innehålla PFAS kommer att fortsätta säljas under lång tid framöver.

Jag anser att tiden när förbudet att sälja leksaker som innehåller PFAS ska börja tillämpas behöver kortas ned och att detta skyndsamt behöver utredas. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ inom EU.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:65 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga ned Miljömärkning Sverige AB och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:367 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda och föreslå lagstiftning för att motverka ockerpriser på sekundärmarknaden för biljetter till konserter och andra kulturella evenemang och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:372 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktivt samtycke måste ges för att motta direktreklam och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:385 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att införa ett förbud mot uppsökande försäljning och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:723 av Malin Larsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa klarspråk i alla konsumentavtal och införa lättlästa sammanfattningar i standardavtal samt att digitala avtal bör uppfylla tillgänglighetskrav och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:759 av Peter Hedberg m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett förbud mot ohälsosam reklam som når barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:963 av Daniel Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stoppa överpriser på konsertbiljetter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:972 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att göra kommunerna skyldiga att tillhandahålla konsumentvägledning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att tillse att Konsumentverkets arbete med att utbilda och fortbilda konsumentvägledare ökar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma med förslag på konkreta förebyggande åtgärder mot överskuldssättning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram ett förslag som innebär att sms-lån och andra snabbblån förbjuds och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag om att införa ett omvänt Nixregister och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att telefonförsäljning förbjuds om inte konsumenten uttryckligen gett sitt medgivande till att bli kontaktad i ett omvänt Nixregister och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär ett förbud mot prispåslag vid vidareförsäljning av biljetter till kultur- och idrottsarrangemang och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning om huruvida lagstiftningen är ändamålsenlig i att motverka vilseledande webbdesign/dark patterns och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1099 av Anna Lasses (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över relevanta regelverk för att täppa till de hål som gör att oseriösa företag som utför tjänster hemma hos privatpersoner kan fortsätta verka på marknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1486 av Eric Westroth (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en lagstiftning som kräver att det ordinarie priset för abonnemangsprodukter ska vara det mest framträdande och synliga priset i all marknadsföring och

annonsering, medan tidsbegränsade rabatter eller kampanjpriser ska presenteras mindre dominant, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1535 av Emma Ahlström Köster (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att se över vilken rättsverkan betalbolags beslut i praktiken får och om detta är förenligt med rättsordningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att införa en skyldighet för betalbolag att hänvisa olösta tvister till Allmänna reklamationsnämnden (Arn) eller domstol och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att ge Konsumentverket tillsynsansvar över hur betalbolag hanterar konsumenttvister, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att införa en informationsplikt för betalbolag att alltid upplysa konsumenter om deras rätt att få tvisten prövad av Arn eller domstol och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2421 av Oliver Rosengren och Gustaf Göthberg (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga åtgärder som säkerhetsställer rimliga villkor för distanshandel och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2728 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett förbud mot snabbån och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur information om konsumentvägledning ska vara tydlig i de fall lån erbjuds och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta fram informationsmaterial för bättre utbildning om låntagande och hushållsekonomi och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ytterligare konsumentvägledning kan ges för att stötta grupper som tenderar att hamna i skuldfällor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av karenstid vid utbetalning av lån och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2748 av Mathias Tegnér m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa kraven vid kreditprövning för alla snabbblån och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ångerrätt vid ingående av snabbblån och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en bred översyn av snabbblånemarknaden i syfte att stärka konsumentskyddet och förhindra ockerliknande villkor och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en skärpning av regleringen av sexistisk reklam bör genomföras för att motverka den skeva kvinnosynen och psykisk ohälsa och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2953 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar för att utveckla fler förebyggande åtgärder för att motverka skuldsättning bland unga och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2996 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att utreda möjligheten att införa sekretesskydd för konsumenters personuppgifter vid anmälan av missförhållanden kopplade till produkter eller tjänster och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3181 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konsumentvägledningens organisering bör anpassas till teknikutvecklingen och de nya handelsmönstren och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad samordning mellan kommuner, myndigheter och andra aktörer i fråga om konsumentvägledning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av konsumentlagstiftningen som gör den mer sammanhållen och där man tar ställning till vilka krav som rimligen ska ställas på hur information tillgängliggörs och görs begriplig för olika grupper av konsumenter och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avtal som ingås med ett företag också ska kunna sägas upp via den kontaktväg med vilken det ingicks och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ som leder till ett fullgott skydd för konsumenters integritet, och att hänsyn bör tas till exempelvis AI-teknikens utveckling, och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa en central spärrtjänst som möjliggör för privatpersoner att spärra sig från att ta nya krediter och lån och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag om inrättande av ett skuldregister och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en modernisering av lagstiftningen rörande ocker och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett starkt konsumenträttsligt skydd för, och begränsad marknadsföring till, barn och unga där anpassningar av regelverken görs så att de är relevanta i dagens digitaliserade medielandskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanta köp av levande djur från konsumentköplagens regler i enlighet med riksdagens tillkännagivande och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur djursjukvården skulle kunna omfattas av konsumenttjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3184 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över bankernas möjligheter att ta ut ränteskillnadsersättning vid byte av bank och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3197 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en särskild betänketid innan lån kan beviljas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa förstärkt skydd för unga konsumenter, inklusive tydligare ålderskontroller och särskilda informationskrav, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3272 av Alexandra Anstrell och Anna af Sillén (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att helt undanta levande djur från konsumentköplagen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3274 av Linus Lakso m.fl. (MP):

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka och förbättra resenärers rättigheter vid förseningar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3366 av Mats Berglund m.fl. (MP):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om andrahandsförsäljning av biljetter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3371 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och om möjligt förbjuda sms-lån och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda telefonförsäljning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstifta om obligatorisk konsumentvägledning och utreda vilket stöd kommuner behöver för det och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3413 av Jacob Risberg (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tvinga streamingtjänster att stärka konsumenträtt och geografisk användartillgänglighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3454 av Lili André (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en lagstadgad 30-dagarsregel för betalning till små och medelstora företag (SME) och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reklamationsrätten blir mer flexibel och kopplas till livslängden på produkten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lag mot s.k. greenwashing som skyddar konsumenter från missledande påståenden och falsk marknadsföring och tillkännager detta för regeringen.

49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tilldela Konsumentverket ökade resurser för att följa upp konsumentproblem på den digitala marknaden och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad tydlighet för ansvar och garantier på konsumentmarknaden för återbruk och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den garantitid som följer med en produkt ska följa produkten och inte vara kopplad till den första ägaren av produkten och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att korta ned tiden för övergångsreglerna till förbudet att sälja leksaker som innehåller PFAS och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av krav på information på konsumentförpackningar där enbart tredjepartscertifierade märkningar tillåts och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3553 av Niklas Karlsson m.fl. (S):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett skuld- och kreditgivningsregister och andra åtgärder för att motverka överskudsättning och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3559 av Mikael Damberg m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en utvärdering av effekterna av det nya ränteskillnadsersättningsystemet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett skuld- och kreditgivningsregister samt genomföra andra åtgärder för att minska överskudsättningen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar ska verka för att alla produkter inom EU förses med en klimatdeklaration som gör att konsumenter kan jämföra klimatutsläpp och energibesparingar, med vissa undantag för småföretag, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3646 av Joakim Järrebring m.fl. (S):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa formkrav för fullmakter och att regeringen ska återkomma om det till riksdagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3649 av Joakim Järrebring m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett generellt förbud mot telefonförsäljning i enlighet med Konsumentverkets förslag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i andra hand ersätta dagens Nixregister med ett opt-in-system och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk konsumentvägledning i varje kommun och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en obligatorisk konsumentvägledning kan genomföras och finansieras och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om Konsumentverket har tillräckliga resurser och rätt kompetens för att klara tillsynen vad gäller bedrägerier på nätet, orimliga avtalsvillkor, bluffakturor m.m. och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att stärka Konsumentverkets kompetens inom AI för effektivare tillsyn och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett skuld- och kreditgivningsregister och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler åtgärder mot oseriösa kreditgivningsföretag och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa en karenstid för utbetalning av snabblån/sms-lån och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer kännbara sanktioner och avgifter och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om abonnemang och kundtjänst och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om markering av manipulerade bilder och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3677 av Yusuf Aydin (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konsumentkreditlagen bör skärpas för att stärka skyddet mot överskuldssättning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa striktare krav på kreditgivare att genomföra ansvarsfulla kreditprövningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skräpa reglerna för marknadsföring av krediter, särskilt snabblån och högkostnadskrediter, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3775 av Amanda Lind m.fl. (MP):

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda andrahandsförsäljning till ett högre pris än ursprungspriset eller erbjudande om andrahandsförsäljning till ett högre pris än ursprungspriset och tillkännager detta för regeringen.